

Suomalaisen
Kirjallisuuden
Seuran

Toimituksia.

---

3 Osa.

3 Jako.

Helsingissä, 1840.

Präntätty J. Simeliuksen Leiken tykönä.

Veröffentlichung
nach dem
Verfahren

von

Dr. phil. habil.

Dr. phil.
Dr. phil.

Verlag
Verlag

Kanteletar

taikka

Suomen Kansan

Wanhoja

Lauluja ja Wirssiä.

---

3 Kirja.

Noita laulan, joita taian,
Ennen kuultuja kujan,
Ennen saatuja sanoja,
Opituita ongelmaita,
Taaton saamia sanoja,
Wanhemman warustamia.

Helsingissä, 1840.

Präntäty J. Simeliuksen kesken tykönä.

R a n t e l e t

Önönönönönön

Imprimatur.

J. M. af Tengström.

Öllingstia, 1840.

Preßung J. Similinen, Fischen 1840.

Alkulause.

So 1:mäisen kirjan alussa olemma lausuneet, mitä luulimme näihin Kantelettaren lauluhin ja wirsihin yhteisesti koskewan. Nyt erittäin muutamia sanoja näistä 3:mannen kirjan wirsistä. Wirret 5, 7, 8, 9, 32 ovat Hämeen ja Satakunnan puolesta; Wenäjänpuolisesta Karjalasta (erittäinki Wuoffiniemen, Paanajärwen ja Repolan pitäjistä) ovat wirret 2, 3, 6, 10, 12, 19—23, 25, 27, 28, 39, 52, 53, 59; Suomenpuolisesta Karjalasta 1, 4, 11, 13—18, 29, 34, 36, 37, 40—45, 47—50, 54—58; wirsiä 24, 26, 30, 31, 33, 35, 38, 46, 51, 60 lauletaan niin Suomen, kun Wenäjänki puolella Karjalassa. Tämä erottaminen näiden wirsien kotipaikoista on sita myöten toimitettu, kun niitä meille on kussaki paikassa laulettu; mahdollisesti saatettaisi eräitä muitaki wirsiä yhteisesti laulaa, kun mitä sillä nimellä erittäin osottaneet olemma, jonka ohessa myös tulee nimittää muutamia, Suomen Karjalasta saatuja, Sawossaki laulettawan. Myös tulee meidän tässä oikasta, mitä 1:mäisen kirjan alkulauseessa, siwulla VII 1:mainitsimma, "näitä wirsiä enemmän Wenäjän, kun Suomen Karjalassa laulettawan," koska waista osotettu niiden erottaminen kotipaikkohinsa näyttää toisin. Se erehdyttävä lauseemme tu-

li siitä, ettemme silloin oikein tulleet ajatuksessamme erotta-
maan näitä wirsiä vanhoista runoista, joita kyllä enem-
min Venäjän puolella lauletaan.

Wirret 5, 9, 32 ovat Ritualan Helkawirsiä. Rituala on eräs iso kylä Sääksmäen pitäjässä Hämeessä, ja näistä Helkawirsisistä, kun myöskin itsestä Helkajuhlasta, jota tytöt siellä alkupuolella kesää sunnuntai-iltapuolina wiet-
tävät, on Herra Akademian Lehtori E. A. Gottlund, Otawa-nimisen kirjansa 2:nessä osassa taitavasti kirjot-
tanut.

Piispa Henrikki, jonka surmasta 7:männessä wirressä
kerrotaan, oli Englandista syntynyt ja tuli w. 1156 eli 1157
(kunpanako vuonna, siitä ei ole vielä tarffaa tietoa saa-
tu) Ruotsin kuninkaan Erikki IX:sännen, liialta nimel-
tä Pyhän, kanssa Suomeen. Hän oli ensimmäinen Kristin-
uskon saarnaja Suomessa, ja tuli muitaki tietoja myöten
Suomen pakanoilta (Röyliöjärwen seuduilla) surmatuksi.
Hänen poikkioin peukalonsa on vieläki Turun Tuomio-ka-
pitulin sinetissä kuvattuna, ja Henrikin päiwä Annakoissa
on hänen muistoksensa säädetty.

Elinan surma, josta 8:ksannessa wirressä kerrotaan,
kuuluu myös olewan tosi, tapahtunut asia. Klaus Kur-
ki, niinkuin hänen esisänsä ja jälkeisensäki oliwat Laukon
kartanon ja muiden laajoin tilusten hallitsijoita Wesilahdes-
sa ja rajapitäjissä. Uusiampi Kurkeista oliwat Laamanne-
ja, joiden alle siihen aikaan kuuluivat isot piirit Suomes-
sa, ja niin näyttää olleen Klaus Kurkiki, sillä hänen kerä-
jämattansa Pohjanmaalle lienee sillä mielellä ymmärrettä-
vä. Suomela, Elina neitsyen entinen asuntopaikka, on
eräs kylä Wesilahdessa, neljä Venäjän wirstaa Laukosta.

Tämän kirjain 6:denmetta wirttä lauletaan Wenäjän Karjalassa, ja eikö lieneeki pian paras tieto, mitä heillä Kristin uskosta siellä tienoin on. Sillä waikka armollinen esiwalta heille lähettää opettajia sinne, kun muuallenski alakuuluwaan maahansa, niin riippuwat he uupiniiskaisesti wanhoissa taioissaan, eli siinä niin kutsutusssa wanhaassa wierossa (uskossa), eiwättä huoli opettajista mitänä. Kuinka surkiaan pimeyteen he tämän uupiniiskautensa ja opettajiensa ylenkatseen kautta owat joutuneet, sen asian mahtaa nykynenki Neitsy Maarian wirsi osottaa. Melkein koko wirsi on tyhjää juorua, jolla Raamatussa ei ole pienintäkään perää. Neitsy Maaria ei siinnyt puolukaasta eli muusta marjasta, waan Pyhästä Hengestä; tähdistä, jonka Nuotuksen (Herodeksen) tallirenki Tahwanus, eli repo, eli paimen, olisimat hawanneet, ei wirketä Raamatussa, waan kyllä siitä tähdistä, joka johdatti wiisaat miehet itäiseltä maalta; Wapahtajan heräjäminen haudasta tapahtui peräti toiseen laatuun; hänen wirressä mainittu wiekkautensa eli kawaluutensa Suutaste kohti on koko hänen Jumaluuttansa vastaan pitävä asia, niinkuin se myös muutenki on walet, muuta nimittämättä. Mutta niin tuhma ja perätön kun tämä wirsi yhdeltä puolelta on, niin on se toiselta puolelta sanarakentonsa suhten soma ja kaunis; josta on nähtävä, että asia itse ja sanarakento owat erasioita, waikka yffinkertaset niitä aina ei erota toisestän. Vielä on tästä wirrestä muistuteltawa, että Tahwanuksen seikkoja wärsystä 256 wärsyyn 449 asti lauletaan myös Hämeessä ja Sawonki maalla.

Wiipurin linnan häwityksestä ja Kaarlon so-
dasta, wirsissä 10 ja 12, olemma jo ennen, mitä tarwin-

nee, maininneet 1836 vuosikerran Mehiläisessä Tammi- ja Kesäkuulta. Jaakko Puntus, wirressä 11, Suomes- sa olewa sotawäen senaikuinen päällyšmies, muuten tas- wallisesti Laiška=Jaakoksi kutsuttu, syntyi w. 1583, kuoli w. 1655, ja oli hänen oikia nimensä Jacob De la Gardie.

Mitä historiallisia perustuksia muihin tässä kirjassa löytywihin wirsiin saattaisi olla ja mitä oswiittoja niistä olisi saatawa muinaſten aikain tietohon, sen nyt heitäm- mä silleen.

Syy siihen, että Hämeen puolesta saaduisa wirsissä b, l, eli r, kuin kussaki paikassa sanawarren muuttuwata keraketta t äännetään, on tullut peräti pois jätetyksi, on se, että emme ole niiden harwalufuisten, sieltä kotoisten wirsien tähden luulleet sopiwan, tässä kokouksessa muuten ylehenä seurattawata kirjotuslaatua muuttaa. Se joka y- len siitä meille pahastuu, pitääköön kun muinaki kirjotus- eli prääntiwiirheinä ne poisjääneet kerakkeet ja oikaſkoon sanat mieltänsä myöten.

Mitä 1:mäisen kirjan alkulauseessa, siwulla LXXX, toivoimma, tämän kirjan lopulla saattawamme toimittaa jonkunlaisen selwityksen oudommista sanoista, se nyt on jäänyt kesköseksi, ja täytyy niin jäädä, ellemmme tahdo y- len kauan tämän wiimeisen kirjan prääntistä uloskäyntiä wiimytellä. Mutta mainittu sanaselwitys kyllä sopii erit- täinki jälkeempäin toimitettaa, ja sillä toiwolla, että kui- tenki niin saada lupauksemme täytetyksi, otamma tällä ker- taa lufialta jäähywäset.

Mattalla Gorkamon pitäjässä

9 päivä Lokakuuta 1840.

Elias Lönnrot.

Aineisto.

Wirsi-Pauluja.

I. Muinas-uskolia.

	Sivu
1. Suomettaren kossat	1.
2. Lyylikin hiihanta	4.
3. Katrin parannus	9.
4. Wiron orja ja isäntä	10.
5. Matalleenan wesi matka	15.
6. Neitsy Maarian wirsi	18.

II. Historiallisia.

7. Piispa Henrikin surma	47.
8. Elinan surma	51.
9. Inferin sulhot	64.
10. Wiipurin linnan häwitys	67.
11. Puntuksen sota	72.
12. Kaarlson sota	74.
13. Turusen neiti	77.
14. Anterun surma	80.
15. Riion poika	83.
16. Hannus Pannus	88.
17. Marketta ja Anterus	89.
18. Riikan lapset	93.
19. Tuiretuisen lapset	95.
20. Wienan neiet	99.
21. Kalewalan neiti	101.

	Sivu
22. Neien roſwo	106.
23. Weenkantaja Anni	111.
24. Rojoſen poika	119.
25. Joukoſen nainen	122.
26. Lunastettava neiti	131.
27. Lunastettava neiti (toisin)	137.
28. Neiti lepetiöſä	142.
29. Kolmet koſiat	146.
30. Kullerwon ſotaan lähtö	147.
31. Neien hanhi	154.

III. Tarusekasia.

32. Keſtin lahja	161.
33. Wähätöiwottu ſulho	163.
34. Katri neito	167.
35. Saaren neito	169.
36. Meren kylpijä	171.
37. Helka paimeneſſä	173.
38. Meren koſiat	174.
39. Aholla itſijä	178.
40. Pahasulhollinen	180.
41. Sairastaja neiti	182.
42. Marjatiellä kaonnut	185.
43. Hukkunut weli	187.
44. Rankahan kutoja	190.
45. Kattrin koſiat	191.
46. Nimitettävä poika	193.
47. Rangastawa ſulho	194.
48. Äkänen ſulho	196.
49. Sulhonsa kylwettäjä	198.

— VII —

	Sivu
50. Sulhon valitsia	202.
51. Ruffien tarves	204.
52. Neiti omenapuussa	206.
53. Raonnut poika	208.
54. Euen wiwulla käynyt	210.
55. Wirossa posija	211.
56. Rossissa käynyt	213.
57. Konnun tytär	215.
58. Waimon saanut	219.
59. Wiisastunut	221.
60. Hihtäjä surma	227.

Toisintoja	233—294.
----------------------	----------

200	Einige weitere
201	Einige weitere
202	Einige weitere
203	Einige weitere
204	Einige weitere
205	Einige weitere
206	Einige weitere
207	Einige weitere
208	Einige weitere
209	Einige weitere
210	Einige weitere
211	Einige weitere
212	Einige weitere
213	Einige weitere
214	Einige weitere
215	Einige weitere
216	Einige weitere
217	Einige weitere
218	Einige weitere
219	Einige weitere
220	Einige weitere
221	Einige weitere
222	Einige weitere

Wirsi Lauluja.

---

1. Suomettaren kofiat.

- Oli ennen neiti nuori,
Läksi lehmien ajohon,
Njo lehmät suota myöten,
Löysi suolta forsalinnun,
5. Lavin rannalta tapasi.
Kanto forsansa kotihin,
Syötti juotti forsaistansa,
Gorsa suorimi pesäsen,
Muni kultasen munasen.
10. Hierelewi, hautelewi,
Muna muuttu neitoseksi,
Mitä neielle nimeksi —
Gorsatarfo, Suometarfo?
Ei ole Gorsatar soria,
15. Suometar nimi soria.
Oli aikoa wähäsen,
Kulu kuuta wiissi, kuissi
Neiti kaswo kaunihiksi,
Yleni ylen hywäksi,
20. Kolmet sulhaset käkessi,
Yhekssiset ylkämiehet:

Kulki Kuu, ajeli Päiwä,
Kulki kolmas Pohjantähti
Tuli ensin Kuu kofia,

25. Tuli kullassa kulistien,
Hopiasa helkkäellen:
"Tule'pas minulle neiti,
Lähe pois talosta tästä,
Hopiaisiin tupihin,

30. Kultasihin kammioihin!"
Eipä neiti mennytkänä,
Tuon neiti sanoiksi wirkki:
"Tot' en Kuulle menne'känä,
Kuull' on kumma katsantonsa,

35. Muotonsa monennäkönen:
Millon kaita kasvoiltansa,
Millon liiafsi lewiä;
"Dill' on furja kulkemassa,
Päiwällä lepeämässä,

40. Ei taia taloa tulla."
Tuli toinen Päiwä poika,
Tuli kullassa kulistien,
Hopiasa helkkäellen:

- "Tule'pas minulle neiti,
45. Lähe pois talosta tästä,
Hopiaisiin tupihin,
Kultasihin kammioihin!"

- Eipä neiti mennytkänä,
Tuon neiti sanoiksi wirkki:
50. "Enmä Päiwälle menisi,
Päiwä se pahantapanen

- Kesän waiwawi warilla,
 Talwen paahto paffasella;
 Heliällä hein'ajalla
55. Unto ainoiset satehet,
 Kallihilla kaur'ajoilla
 Tefi pouat ponnottomat."
- Tuli poika Pohjantähti
 Kullassa kulisematta,
60. Hopiaassa helffimättä:
 "Tule'pas minulle neiti,
 Lähe pois talosta tästä,
 Kultasihin kammioihin,
 Hopiaisihin tupihin!"
65. Neiti wasten waštaeli:
 "Laiianpa Tähelle mennä,
 Tähti se hywäntapanen,
 Talossansa aina tarffa,
 Koisahan ylen foria,
70. Otawaisten olkapäillä,
 Seitsemätähdisten selällä."
- Wieähän tähän hewonen,
 Talliin talutetahan,
 Hienot heinät heitetähän,
75. Kaurawakka kannetahan;
 Tähti tuoahan tupahan,
 Päähän pöyän laitetahan;
 Tuoppi tuoahan olutta,
 Mettä kannu kannetahan:
80. "Syö'pä, juo'pa Tähti kulta!"

- "En tahdo syöä, enkä juoa,
 Kun en nähne neitoani;
 Missäp' on minun omani,
 Ruusa Suometar soria?"
85. Suometar soria neiti
 Itse aitaasta sanowi:
 "Sulhoseni suotuseni,
 Ylkäni ylimäiseni!
 Anna aikoa wähäsen,
90. Aikoa isottomalle,
 Emottomalle enempi;
 Ei mua emoni auta,
 Oma wanhin walmistele,
 Nattawat kyläset eufot,
95. Kylän waimot waatehtiwat,
 Kylmä on kylänen toimi,
 Walju mieron waatehtima."

2. Lyyliäin hiihanta.

- Lyyliäi lylyjen seppä,
 Kauppi kalhujen tefiä,
 Wuoen wuoli uutta susta,
 Talwen kalhua kawerti
5. Sai lylyn lyfittäwäksi,
 Kalhun kannan lyötäwäksi,
 Sauan warren wuolleheksi,
 Sompansa sowitetuksi,

- Sauton makso saunanwarssi,
 10. Compa ruskian reposen.
 Lyylikki lylyjen seppä,
 Rauppi kalhujen tefiä,
 Pääsi rangan karsintahan,
 Puum sorian sorrantahan,
 15. Lykkäsi lylyn lumelle,
 Olas pohjan ottamahan,
 Sanowi sanalla tuolla,
 Lausu tuolla lausehella:
 "Ei sitä salossa liene
 20. Jahan neljän juoksewata,
 Tahi siwin siukowata,
 Kut' en taitaisi tawata,
 Näillä yksillä yötulilla,
 Myöhäksillä walkioilla."
 25. Pääty Hiiet kuulemassa,
 Suuttahat tähyystämässä;
 Hiiet hirwiä rakenti,
 Suuttahat poroja laati,
 Noin he neno hirwiänsä,
 30. Porojansa suin puheli:
 "Nyt sie juokse Hiitten hirwi,
 Jalkoa jalo tewanfi,
 Poron poikima siolla,
 Lapin lastutanterilla,
 35. Itketä Lapišta immet,
 Haututa Lapišta koirat!"
 Siitä juoksi Hiitten hirwi,
 Jalkasi jaloton wilja,

- Lapin lastutanteritse,
 40. Poropeltojen peritse,
 Potkasi koasta korvon,
 Kaato kattilat tulelta,
 Keitot tuhkahan tuherti;
 Kalat lieteihen liewitti;
 44. Sillon siellä haukku koirat,
 Sillon siellä itki immet,
 Sillon siellä nauru naiset.
 Lyyliikki lylyjen seppä,
 Rauppi kalhujen tefiä,
 50. Ruuli melkosen metelin,
 Ruuli koirat haukkunaksii,
 Lapin immet itkewäksii,
 Lapin naiset naurunaksii.
 Heitti rangan karsintansa,
 55. Puun sorian sorrantansa,
 Itse seisottu lylylle,
 Lapin lastutanterilla:
 ”Mitä täällä immet itki,
 Kuka täällä koirat haukku?”
 60. ”Suoksi tästä Hiitten hirvi,
 Jalkasi jaloton wilja,
 Potkasi koasta korvan,
 Kaato kattilat tulelta,
 Keitot tuhkahan tuherti,
 65. Kalat lieteihen liewitti.”
 Lyyliikki lylyjen seppä,
 Rauppi kalhujen tefiä,
 Tuosta suuttu, sekä syänty,

- Korvin suuttu ja vihastu,
 70. Kytkäsi lylyn lumelle,
 Kuni kyyh kulonalasen,
 Solahutti suopetäjän,,
 Kuni käärmehen elävän.
 Niinkun kerran potkasihen,
 75. Silmän siitämättömähän,
 Kerran toisen kuopasihen,
 Korwan kuulemattomahan,
 Kolmannen kohenteleksen,
 Lautasille Hiitten hirwen,
 80. Poropetran potkasille.
 Jop' on taljoa taputti,
 Siwua silittelemi:
 "Dispa tuossa ollakseni,
 Saispa tuossa maatakseni,
 85. Capiši elelläkseni,
 Nuoren neitosen keralla,
 Ranssa kaswawan kanasen,
 Impyen ylenewäisen."
 Otta waajan waahterisen,
 90. Raksin koirusen rakenti,
 Hirweänsä kytkemähän.
 Rakselewi, kääntelewi:
 Pää oli pantu mättähästä,
 Silmät lammin pulpufoista,
 95. Korwat lammin lumpehista,
 Sarwet raian haarukasta,
 Suonet kiiwista kuloista,
 Sääret aian seipähista,

- Selkä aian aiafsista,
 100. Muni runko lahoista puusta,
 Talja kuusen koskuesta. *bark*
 Lyyliikki lylyjen seppä,
 Kauppi kalhujen tefiä,
 Jo kohti kotia lähti,
 105. Potkasewi ensikerran,
 Lyly lenti pälkähästä,
 Lenti poikki pälkähästä,
 Kalhu kantapään takoa,
 Saua sompasen siasta.
 110. Lyyliikki lylyjen seppä,
 Kauppi kalhujen tefiä,
 Alla päin, pahoilla mielin,
 Kaiken kallella kypärin,
 Wärfkiähän katselawi,
 115. Sompia sowitzelawi,
 Itse tuon sanoiksi wirkki:
 ”En tieä polonen poika,
 Polosina päiwinäni,
 Miten olla, kuin eleä;
 120. Palaneeko, paistuneeko,
 Lappalaisen ruokotenkä,
 Kuikkaneeko, laikkaneeko,
 Lappalaisen kalhunpohja? —
 Elköhön sinä itänä,
 125. Kuuna kullan walfiana,
 Menkö toinen miehtiämme
 Hiitten hirweä ajohon,

Sai palan lahoa puuta,
Senki suurella surulla.”

3. Katrin parannus.

- Katri kangasta kutowi,
Helma hieno helkytteli;
Niin sen sulkki sukulainen,
Kun kärppä kiiven kolossa,
5. Niin sen piukki pirran ääni,
Kun kiivisen kirkon kello.
Katri kangasta kutowi,
Helma hieno helkytteli;
Ei suku sikein makoa,
10. Kylä kyllin uinaele,
Katrin kankahan kuulta,
Helman hienon helkkeheltä.
Tuli mies merentakainen,
Uros umpilausehinen,
15. Pilkko puita pikkaraisen,
Halko halkoja vähäsen,
Kolmekymmentä refiä,
Ne kaikki tulehen työnti,
Kai kanto Katrin tulehen,
20. Helman hienon heltehesen.
Katri laski äänen kaihun,
Parhasti pahan sävelen;
Mäni kuulu kuusialle,
Kajahhti kahetsialle.

25. Neitsy Maaria emonen,
 Kafas äiti armollinen,
 Pian juoksi matkat pitkät,
 Wälehen wälit samosi,
 Koprin helmansa kofosi,
 30. Käsin kääri waattehensa,
 Kottot nousi, waarat waipu,
 Kaikki sai matkat tasaset.
 Tempasi tulesta Katrin,
 Helman hienon heltehestä,
 35. Kanto Katrisen kylhyyn,
 Itse loi parahan löylyn,
 Hyvän löylyn löyhäytti,
 Hyvän lämpösen lähetti,
 Päpi kiukoan kiwoisen;
 40. Teki Katrin terveheksi,
 Paransi paranneheksi.

4. Wiron orja ja Isäntä.

- Minä laulan kaks wirttä,
 Kun parasta seinähirttä,
 Isännille, emännille,
 Orjille osattomille,
 5. Oli ennen Wirossa orja,
 Pajariissa karjapaimen,
 Pahoin palkka maksettihin,

- Pahoin palkka, wäärin waiwat,
 Tyhimmällä tyynärällä,
10. Saralla määrännehellä,
 Pienimmällä kappasella,
 Ruumenisilla jyvillä.
- Lupa orjan annettihin,
 Lupa orjan, walta wangin,
15. Tuosta jouluna kotihin,
 Pääpyhille päästäksensä;
 Orja suistuwi suwehen,
 Kuin suwehen, päin sawehen,
 Koprin ilmahan kowahan,
20. Perin pälwehen paha'an.
 Sihen mupu orja rukka,
 Kuoli kurja käskyläinen,
 Paljahilla paivoillahan,
 Niwan aiwinattomilla.
25. Tuli kolme Tuonen neittä,
 Kerättihin kuollehia,
 Löyettihin orjan sielu,
 Otettihin orjan sielu,
 Taluttihin taiwahasen,
30. Saatettiin ilosalihin.
- Uwettiin hopia-uksi,
 Kultaportti päästettihin,
 Orjan saahessa sisälle.
- Tuotihin hopiatuoli,
35. Kultakammi kannettihin:
 "Jstu tuolle orja raukka!
 Kyll' oot saanut, orja raukka,

- Istua pahemmallaki,
 Orjueessa ollessasi,
40. Käyessäsi käskyläisnä —
 Istua kowalla puulla,
 Sekä muuten seisoa'ki.”
 Tuotihin hoxiatuoppi,
 Kulkakannu kannettihin,
45. Mettä, hunnaa sisästä,
 Olutta hymännäöstä:
 ”Juo'pas tästä orja rukka!
 Kyll' oot saanut, orja rukka,
 Juoa wettäki joesta,
50. Orjueessa ollessasi,
 Käskyläisnä käyessäsi —
 Juoa suolta suowesta,
 Laetwettä tanhuista.”
 Oli aikoa wähäsen,
55. Kuoli tuo iso isäntä,
 Tuli kolme Tuonen neittä,
 Kerättihin kuollehia;
 Löyettiin isännän sielu,
 Otettiin isännän sielu,
60. Wietihin surutupahan,
 Heitettihin helwettihin,
 Piinapaikkahan paha'an,
 Awettiin tulinen ukki,
 Terwaportti temmastihin:
65. ”Seiso siin' iso isäntä!
 Kyll' oot saanut istua'ki,
 Isäntänä olessasi,

- Räsäkiänä käyessäsi —
 Istua salituwissa,
 70. Kaunehissa kammarissa.”
 Tuotihin tulinen tuoppi,
 Termatuoppi temmaštihin,
 Tulta, termoa sisäessä,
 Siisiliskoja, matoja:
 75. ”Guo’pa täst’ iso isäntä!
 Jo oot juonut parempiäsi,
 Isäntänä ollessasi,
 Räsäkiänä käyessäsi —
 Juonut kyllä oluttaki
 80. Päässä pöyän pöyhkeänä.”
 ”Mintähen tämä minulle,
 Kun on furjalle pojalle?”
 ”Sentähempä se sinulle:
 Pahoin maksoit orjan palkan,
 85. Weralla wirannehella,
 Saralla epäpäöllä,
 Lyhyillä kynnärillä,
 Kaitasilla pietimillä,
 Pienimmillä lappasilla,
 90. Ruumenisilla jyvillä.”
 Kāweli isännän sielu,
 Kāweli kiwikatua,
 Kiwitietä telläjäwi,
 Pittä aršina käessä,
 95. Sarkatorwi kainalossa,
 Hopia piošta piukki,
 Kulta tuiikki kuffarošta:

- "Tule tänne orja raukka!
 Maksan palkkasi paraite;
 100. Ota tästä orja raukka!"
 "En ota isäntä raukka."
 "Ota, ota orja raukka,
 Werkoa saran tilasta,
 Kymmeniä kynnärästä!"
 105. "En ota isäntä raukka."
 "Ota, ota orja raukka,
 Behniä rukehisiästä,
 Karpio kaban werosta!"
 "En ota isäntä raukka."
 110. "Ota, ota orja raukka,
 Paras lehmä lääwästäni,
 Katso paras karjastani!"
 "En ota isäntä raukka,
 Kun et anta't aikoinasi.
 115. Mahot maksella mailla,
 Kostella ison kotona;
 Mahot sillon palkan panna,
 Kun ma juotin lehmäjuonen,
 Katsoin lammaskatrastasi;
 120. Kun ma sotkin sotkujasi,
 Räiskytin räpähiäsi;
 Kun mä riiehesä rimusin,
 Alla parsien pamusin,
 Olin olkihuonehesä,
 125. Pyyhin hiemalla hiiä.
 Luulit riiehen ripsawaksi,
 Kun mun rippi rintaluuni;

- Kuulit orren ohkawaksi,
 Kun mun ohki olkapääni;
 130. Kuulit parren paukkawaksi,
 Kun mun paukko pallioni;
 Pinon pittäni wierewäksi,
 Kun minun wereni wieri,
 Drjumesa ollessani,
 135. Käskyläisä käyessäni.”

5. Mataleenan wesi matka.

- M**ataleena neito nuori
 Kauan se kotona kaswo,
 Kauan kaswo, kauas kuulu,
 Tykönä hywän isänsä,
 5. Kanssa armahan emonsa.
 Palkin polki permannoista
 Hänen forkokengillänsä,
 Hirren kynnyöstä kulutti
 Hänen hienohelmallansa,
 10. Toisen hirren päänsä päältä
 Hänen kultaruumullansa;
 Kultasen rahin kulutti
 Astioita pestessänsä,
 Kulman pöyästä kulutti
 15. Hopiapäällä weitsellänsä.
 Mataleena neito nuori
 Meni wettä lähtehestä,

- Kultakiulunen käessä,
Kultakorma kiulusesä.
20. Katseli kuwan sioa:
"Ohoh minua neito parha!
Pois on muoto muuttunutta,
Kaunis karvani katonut;
Eipä kiillä rintakisko,
25. Eikä hohta päähopia,
Niinkun kiilti toiskesänä,
Wielä hohti mennä vuonna."
Kiesus paimenna pajuessa,
Karjalaisa kaskimaissa,
30. Uno wetä juoaksensa:
"Hmas wetä juoakseni!"
"Ei oo mulla astiata,
Eik' oo kannuni kotona;
Pikarit pinona wieri,
35. Kannut halkona kalisi."
"Pistäspä piwosi täysi,
Kahmalossa kannitsella!"
"Mitäs puhut Suomen sulha,
Suomen sulha, maiten orja,
40. Isäni ikuinen paimen,
Ruotiruowoilla elänyt;
Kalanpäillä kaswaellut,
Karjalaisa kaskimaissa!"
"Eis mä lienen Suomen sulha,
45. Suomen sulha, maiten orja.
Isäsi ikuinen paimen,
Ruotiruowoilla elänyt,

- Kalanpäillä kaswaellut,
 Karjalaisa kasikismaissa;
 50. Ellen elkesi sanelen.”
 ”Tano kaikki, minkä tieät!”
 Ruusas kolme poikalasta? —
 Yhen tuiskasit tulehen,
 Toisin wetkasit weteheh,
 55. Kolmannen kaiwoit karkeesehen.
 Sen kun tuiskasit tulehen,
 Siit’ olis Ruotsissa ritari;
 Sen kun wetkasit weteheh,
 Siit’ olis herra täällä maalla;
 60. Sen kun kaiwoit karkeesehen,
 Siit’ olis Pappi paras tullut.”
 Mataleena neito nuori
 Rupes wasta itkemähän,
 Itki wetttä kiulun täysi,
 65. Riesuksen jalat pesewi,
 Hiuksillansa kuiwoawi:
 ”Itsepä lienet Herra Rieesus,
 Kun mun elkeni sanelit;
 Pane minua Herra Rieesus,
 70. Pane minua, minnes tahot,
 Soihin, maihin portahiksi,
 Porttojen polettawaksi,
 Jaloin päällä käytäväksi!
 Pane minua Herra Rieesus,
 75. Pane minua, minnes tahot,
 Silloiksi meren selälle,
 Lahopuiksi lainehille,

- Joka tuulen turjotella,
 Laajan lainehen laella!
80. Pane minua Herra Kiehus,
 Pane minua, minnes tahot,
 Tunge hiiliksi tulehen,
 Ketäleiksi waltiahan,
 Joka tulen tuitutella,
 85. Waltiaisen waitutella!"

6. Neitsy Maarian wiesi.

- Neitsy Maaria emonen,
 Rakas äiti armollinen,
 Wiitiseksen, waatiseksen,
 Pääsomille suori'itsen,
 5. Waskipaulohin paneksen,
 Linawöihin telkitäksen,
 Läksi pirtistä pihalle,
 Kaapsahellen kartanolle.
 Katselawi kartanolla,
 10. Ruunteli kujan perällä,
 Jopa marja maalta hnuti,
 Puolukainen kankahalta:
 "Tule neiti noppimahan,
 Punaposki poimimahan,
 15. Linarinta riipimähän,
 Wyöwasksi walitsemahan,

- Ennenkun etona syöpi,
Mato musta muikkoawi!
Sat' on saanut katsomahan,
20. Tuhat ilman istumahan,
Sata neittä, tuhat naista,
Lapsia epäluksin;
Ei ken koskisi minuhun,
Poimisi minun polosen.”
25. Maaria matala neiti,
Pyhä piika piffarainen,
Läksi marjan katsantahan,
Punapuolan poimintahan,
Hyppisillähän hywillä,
30. Kätösillä kaunehilla.
Meni mäen, meni toisen,
Niin mäellä kolmannella,
Keksi marjasen mäeltä,
Punapuolan kankahalta.
35. Niin meni mäen nis'alle,
Itse tuon sanoitsi wirkki:
”On marja nätemiähän,
Puola ilmon luomiahan,
Ylähätkö maasta syöä,
40. Alahätkö puuhun nostä.”
Tempo kartun kankahalta,
Mäeltä rasakan männyn,
Sillä marjan maahan sorto,
Marja maahan seisataksen.
45. Niinpä marja maasta nousi
Kaunosille kautoloille,

Ruhtahille Raunosiita kantoloilta
Ruhtahilta Polosille polwiloille,
 Polosilta polwiloilta

50. Helewille helmoillehen.

Nousi siitä wyöriwoille,
 Wyöriwoilta ryntähille,
 Ryntähiltä leuoillehen,
 Leuoiltahan huulillehen.

55. Huulilla hypertelihen,

Siitä suuhun pyörähytti,
 Keikahutti kielellehen,
 Kieleltä keruussihin,
 Siitä watsahan walahti.

60. Maaria matala neiti,

Pyhä piika piffarainen,
 Siitä tnyty, siitä tänty,
 Siitä paksuksi panihen.

Kanto lohtua lowoa,

65. Watsan tänttä waihiata,

Kuuta seitsemän kaheksan,
 Ympäri yheksän kuuta,
 Waimon wanha'an lukuun,
 Kuuta puolen kymmenettä.

70. Emo tuosta arwelewi:

"Mi on meiän Marjatalla,
 Ku meiän kotikanalla,
 Kun se pauloitta asumi,
 Aina wyöttä wöllehtiwi,

75. Hamehetta höllehtiwi!"

Niin kuulla kymmenennellä
 Impi tuskalle tulewi,
 Kohtu kääntywi kowaksi,
 Watsantäysi waifiaksi.

80. Kysy kylpyä emolta:

"Anna kylpyä emoni,
 Jossa huono hoiwan saisin,
 Uunun ange tarwitseisin!"

Emo warsin wastoawi:

85. "On kylä kytömäellä,

Johon portto pojat saapi,
 Tulen lautta lapset luopi,
 Tuonne pentujen pesähän,
 Sorajouhen soimen päähän."

90. Jo on piika pinteissä

Minne mennä, kunne käyä,
 Kusta kylpyä kysellä.
 Sanan wirkko, noin nimesi:

"Piltti pienin piikojani,

95. Paras palkkalaisiani!

Käy'pä kylpyä kylästä,
 Saunoa Sarajalasta,
 Jossa huono hoiwan saisin,
 Uunun ange tarwitseisin —

100. Käy pian, wälehen jouwu,

Wälehemmin tarwitahan."

Piltti pienin piikojahan

Sanan wirkko, noin nimesi,

"Keltäpä kysyn kylyä,

105. Keltä aihelen apua?"

- "Kysy Ruotuksen kylä,
Saunoa Sarajansuista!"
Piltti pienin piikojahan,
Paras palffalaisiahan,
110. Hyvä kiefas käskemättä,
Rehumattafi kapiä,
Koprin helmansa kofosi,
Käsin kääri waattehensa,
Sekä juoksi, jotta joutu,
115. Juoksi Ruotuksen kotihin.
Mäet mätky mennessähän,
Waarat notku noustessahan,
Käwytt hyppi kankahalla,
Someret hajosi suolla,
120. Tuli Ruotuksen tupahan,
Sai sisähän salwofsehen.
Ruma Ruotus Paitulainen
Syöpi, juopi, kestoawi,
Päässä pöyän paioillahan,
125. Niwan aiwinaisillahan,
Syöpi, juopi suurten lailla,
Eläwi hywän tawalla.
Lauku Ruotus ruoaltansa,
Tiusko tiiskinsä nojalta:
130. "Mitä sie sanot katala,
Kuta kurja juoksentelet?"
Piltti pienin piikasia,
Sanan wirkko, noin nimesi:
"Läskin kylpyä kylästä,
135. Saunoa Sarajalasta,

- Jossa huono hoivan saisi,
 Arvon ange tarwitseisi."
- Ruma Ruotuksen emäntä
 Lieho sillan liitoksella,
140. Laaho keskilattialla,
 Sanan wirkko, noin nimesi:
 "Kellen kylpyä kyselit,
 Kellen aihelet apua?"
- Sano Piltti, pieni piika:
145. "Kysyn meidän Marjatalle."
 Ruma Ruotuksen emäntä
 Käet puuskahan panewi,
 Kupehelle kummallaki,
 Itse wirkki, noin nimesi:
150. "Ei kylät kylähän jona,
 Ei saunat Sarajan suulta;
 On talli Tapiomäellä,
 Hepohuone hongikossa,
 Johon lautta lapset luopi,
155. Tuliportto poiat saapi —
 Kun heponen hengännewi,
 Riinp' on siinä kylpeöte!"
- Piltti pienin piikasia
 Sekä juoksi, jotta joutu,
160. Ruman Ruotuksen to'ista,
 Sano taatse tultuansa:
 "Eule kylpyä kylässä,
 Saunoa Sarajalassa.
 Ruma Ruotus Paitulainen
165. Ööp' on, joip' on pöyän päässä,

- Päässä pöyän paioillahan,
 Liivan aiwinaisillahan,
 Sanan wirkko, noin nimesi:
 "Mitä sie sanot katala,
 170. Kuta kurja juoksentelet?"
 Mie sanoin sanalla tuolla:
 "Räksin kylpyä kylästä,
 Saunoa Sarajalasta,
 Jossa huono hoiwan saisi,
 175. Awun ange tarwittseisi."
 Ruma Ruotuksen emäntä
 Lieho sillan liitoksella,
 Laaho keskilattialla,
 Sanan wirkko, noin nimesi:
 180. "Kellenpä kysyt kylyä,
 Kellen aiheiet apua?"
 Mie sanoin sanalla tuolla:
 "Kysyn meidän Marjatalle."
 Ruma Ruotuksen emäntä
 185. Pani puuskahan kätensä,
 Kupehelle kummallenki,
 Sanan wirkko, noin nimesi:
 "Ei kylyt kylähän joua,
 Ei saumat Sarajan suulta;
 190. On talli Tapiomäellä,
 Hepohuone hongikoossa,
 Johon lautta lapset luopi,
 Tuliportto poiat saapi —
 Kun heponen hengännemi,
 195. Niinp' on siinä kylpeöte!"

Niinap' on, niin sano mokomin,
Niinpä wainen wastaeli." —

Maaria matala neiti,
Pyhä piika piffarainen,
200. Aina tuskan sa tules sa,
Watsan waiwoissa kowissa,
Itse tuon sanoitsi wirkki:
"Lähteä minun tulewi,
Niinkun muinenki kasakan,

205. Eli orjan palikkalaisen,
Lähteä Tapiomäelle,
Käyä hongikkokeolle!"

Otti wastaan warjoksensa,
Astua alottelewi,
210. Nouswi kipumäkeä,
Kipuwuorta kiipuoli,
Huonehesen hongikolle,
Tallihin Tapiomäelle.

Sitte sinne saatua nsa,
215. Toki päästyä perille,
Sanowi sanalla tuolla:
"Henkeäs hywä heponen,
Huokoas wetäjä warfa,
Watsan kautta waiwalaisen!

220. Kylylönsy löyhäntä,
Sauna lämpönen lähetä,
Jos sa huono hoiwan saisin,
Umun ange tarwitseisin."

Henkäsi hywä heponen,
225. Huokasi wetäjä warfa,

- Watsan kautta waiwaloisen.
 Min heponen hengähtäwi,
 Se on luotu saunanlöyly,
 Wesi wiskattu wiaton;
 230. On kun löyly lyötäessä,
 Wiskattaessa wetonen.
 Maaria matala neiti,
 Pyhä piika pikkurainen,
 Kylpi kylyn kylästänsä,
 235. Watsan löylyn wallaltansa;
 Saip' on tuonne poikunsa
 Heinille kesäteville —
 Synty poika polwillehen,
 Lapsi lantehuisillehen.
 240. Jouluna Jumala synti,
 Paras poika pakkasella,
 Hewon heinähuonehesen,
 Sorajouhen soimen päähän.
 Härkä olkia lewitti,
 245. Sika penko pehtuloita,
 Poian pienen peitteheksi,
 Ratteheksi kaikkivallan.
 Jouluna Jumala synti,
 Paras poika pakkasella;
 250. Nousi kuu, yleni päivä,
 Armas aurinko hawatsi,
 Tähet taimon tanssaeli,
 Otawat piti iloa,
 Syntyessä suuren luojan,
 255. Oli armon aueessa.

Tahwanus on tallirenti
Ruman Ruotuksen talossa,
Ruokki Ruotuksen hewoista,
Kaitsi tallikonkaria.

260. Wei hän juomalle hewosen,
Kaiwolle katetun ruunan,
Voimiselän lähtehelle;
Lähe läikky, hepo kuorsu.

Tahwanus on tallirenti

265. Käski maahan ratsahilta,
Katsi maasta maan wifoja,
Katsi weestä ween wifoja;
Nähty ei maassa maan wifoja,
Eikä weessä ween wifoja.

270. "Mitä kuorsut korpin ruoka,
Hirnut Hiisien heponen!
Ei ole maassa maan wifoja,
Eikä weessä ween wifoja."

"Sitä kuorsun korpin ruoka,

275. Hirnun Hiisien heponen:
Uus' on tähti taiwahalla,
Pilkku pilwien raossa."

Tahwanus on tallirenti

- Iski silmänsä itähän,
280. Katsi päin luotehesen,
Katsi kaisen ilman rannan;
Näki tähden taiwahalla,
Pilkun pilwien lomassa.

Niin repo etehen juoksi:

285. "Repo rukka, raukka poika!

- Sie olet kengältä kopia,
 Sekä liukas liifunnalta;
 Käy nyt tuota katsomahan
 Waaran waskisen takoa,
 290. Mistä meille tähti synty,
 Kuusta uusi kuu kumotti!"
 Repo juoksi, jotta joutu,
 Pian juoksi matkat pitkät,
 Välehen välit samosi,
 295. Waaran waskisen ta'aksi.
 Paimen wastahan tulewi,
 Niin repo sanoiksi wirkki:
 "Di sie rukka paimoseni!
 Tokko tietäisit sanoa,
 300. Mistä meille tähti synty,
 Uusi tähti taiwahalle."
 Tuon paimo sanoiksi wirkki:
 "Jopa tieän, jotta tunnen;
 Siitä meille tähti synty,
 305. Uusi tähti taiwahalle,
 Kun on syntynyt Jumala,
 Miarmo auennunna."
 "Miss' on syntynyt Jumala,
 Yli armo auennunna?"
 310. "Tuoll' on syntynyt Jumala,
 Miarmo auennunna,
 Beitslihimassa *) vähässä;
 Syntynyt Jumalan poika
 Hewon heinähuonehesen,

---

*) Bethlehemissä.

315. Sorajouhen soimen päähän,
 Bihwiläisille saroille,
 Rakaroille kylmenneille.
 Sinne synnytti Jumala,
 Pani luoja poikueensa;
320. Ei waihtaisi poiuttansa
 Waskeihin walettawihin,
 Hopioihin hohtawihin,
 Kultihin kumottawihin,
 Eikä kuuhun, päimyehehen,
325. Nurinkoisehen hywähän.”
 Repo rukka, raukka poika,
 Jo tuli takasin tuolta,
 Waaran waskeisen takoa,
 Toi sanoman tullessansa:
330. ”Siitä meille tähti nousi,
 Uusi tähti taiwahalle,
 Kun synti Jumalan poika,
 Aukesi ylinen armo.
 Pannut on luoja poikueensa
335. Heinille hewoisten luoksi,
 Bihwiläisille saroille,
 Rakaroille kylmenneille;
 Ei waihtaisi poiuttansa
 Waskeihin walettawihin,
340. Hopioihin hohtawihin,
 Kultihin kumottawihin,
 Eikä kuuhun, päimyehehen,
 Nurinkoisehen hywähän.”
 Tahwanus on tallirenki
345. Weip’ on tallihin hewosen,

Heitti heiniä etehen,
 Lewitteli werkalointa,
 Siotteli silkkiwöitä.

Meni Ruotuksen tupahan,
 350. Seisatteli owen suussa,
 Pysähteli partten päässä.

Ruma Ruotus Paitulainen
 Syöpi, juopi, kestoawi,
 Päässä pöyän paioillahan,
 355. Aiwan aiwinaisillahan.

Kausu Ruotus ruoaltansa,
 Tiisko tiiskinsä nojasta:
 Pese kättä, käy ruoalle,
 Ruoki Ruotuksen hewosta!"

360. Tahwanus on tallirenki,
 Hänpä tuon sanoiksi wirkki:
 "En sinä pitkänä ikänä,
 Runna kullan walfiana,
 Ruoki Ruotuksen hewoista,

365. Raitse kiiwan konkaria;
 Itse Ruotus ruokkikohon
 Tämän päiwyen perästä —
 Jo synty parempi synty,
 Kaswo walta kaunihimpi.

370. Jopa on syntynyt Sumala,
 Miarmo auemmunna,
 Näin mä tähän taimahalla,
 Pilkun pilwien lomaassa."

Kausu Ruotus ruoaltansa,
 375. Tiisko tiiskinsä nojasta:

- "Äskén on toet totesí,
Walehettomat walasí,
Kun tuo härkä ammonewi,
Pääpönttä pölöttänewi,
380. Jos on luina lattialla,
Ei syöty, luv kaluttu,
Kesi kenkinä pietty,
Talwikausi tallaeltu."
Nousipa härkä ammomahan,
385. Pääpönttä pölöttämähän,
Noussi hännin häilymähän,
Sorkin maata soikemahan.
Tahwanus on tallirenti,
Hänpä tuon sanoiksi wirkki:
390. "Onko jo toet toteni,
Walehettomat walani?
Toko on syntynyt Jumala,
Miarmo auennunna? —
Nousipa härkä ammomahan,
395. Pääpönttä pölöttämähän."
Lausu Ruotus ruoaltansa,
Tiusko tiiskinsä nojasta:
"Äskén on toet totesí,
Walehettomat walasí,
400. Kun tuo kuffo laulanewi,
Kananpoika kaiffunewi,
Jos on paistina waiissa,
Ei ha woilla woieltuna,
Höyhenillä höykenneillä,
405. Jäsenillä jäykenneillä." }

Nousipa kukkan laulamahan,
 Kananpoika kaikkumahan,
 Kuillansa kuhisemahan,
 Höyhenillä höyffimähän.

410. Tahwanus on tallirenti,
 Hänpä tuon sanoiksi wirkki:
 ”Onko jo toet toteni,
 Valehettomat walani?
 Joko on syntynyt Jumala,

415. Yliarmo auennunna? —
 Nousipa kukkan laulamahan,
 Kananpoika kaikkumahan.”

Ruma Ruotus Paitulainen
 Wiisko weitsen lattiahän,

420. Sanowi sanalla tuolla,
 Tiisko tuolla tiiskehella:
 Isken on toet totesi,
 Valehettomat walasi,
 Kun weitsi wesottunewi,

425. Jonka siltahan siwalsin,
 Jot’ on wuosi wuoliskeltu,
 Raksi kannettu tupesä —
 Weitsenpää wesottunewi,
 Ja wesat lehittynewi.”

430. Alkopa weitsenpää wesota,
 Wesat lehtiä lykätä;
 Wesosi wesoa kuusi,
 Kultalehen kunki päähän.

- Tahwanus on tallirenti,
 435. Hänpä tuon sanoiksi wirkki:

- ”Onko jo toet toteni,
 Valehettomat walani?
 Josko on syntynyt Jumala,
 Miarmo auennunna? —
440. Jopa on weitsenpää wesonna,
 Jonka siltahan siwallit,
 Sekä kukko laulalunna,
 Jos’ oli paistina waiissa.
 Viel’ on härkä ammonunna,
445. Jos’ oli luina lattialla.
 Jo nyt luowun Ruotuksesta,
 Pakenen pakanan wäistä,
 Otan uskon Kriesuksesta,
 Rastin kaikkiwaltiaista.”
450. Tuosta suuttu suuri miesi,
 Ruotus julmaks’ rupesti,
 Suoritti soan tulisen,
 Päälle kaulan kaikkiwallan;
 Sata miestä miekallista,
455. Tuhhat rauaista urosta,
 Luojan surmaks’ sukesi,
 Katomaks’ kaikkiwallan.
- Maaria matala neiti,
 Pyhä pika pikkurainen,
460. Piiletteli poiuttansa,
 Raawateli kaunoistansa,
 Alla jauhawan kiuosen,
 Alla juoksewan jalaksen,
 Alla seulan seulottawan,
465. Alla kormon kannettawan,

Syliänsä hän syöttelewi,
Käsiänsä hän kääntelewi.

Laske poian polwillensa,
Lapsen lantehuisillensa,
470. Alko pääätänsä sukia,
Hapsiansa harjaella,
Hopiaisella sualla,
Kultawarsi harjasella;
Suastansa pii pirahhti,

475. Taimen taittu harjastansa.
Rapasihen etsimähän,
Taimenta tavottamahan,
Kato poika polwitahan,
Lapsi lanne'puoliltahan.

480. Tuossa hirnu Hiitten ruuna,
Päräsi pahan heponen.

"Mitä hirnut Hiitten ruuna,
Päräjät pahan heponen?" —

"Sitä hirmun Hiitten ruuna,
485. Päräjän pahan heponen,
Wiety on poika polwiltasi,
Lapsi lanne'puoliltasi."

Maaria matala neiti,
Pyhä piika pikkarainen,
490. Tuosta tuskille tulewi,
Jtkää fujertelewi.

Rapasihen etsimähän,
Etsi pientä poiuttansa,
Kullaista omenuttansa,
495. Hopiaista sauoansa,

- Alta jauhawan kiuosen,
 Alta juoksewan jalaksen,
 Alta seulan seulottawan,
 Alta kormon kannettawan,
 500. Puiten puut, jaellen ruohot,
 Hajotellen hienot heinät.
 Etsi pientä poiuttansa,
 Eipä löyä poiuttansa,
 Kullaišta omenuttansa,
 505. Hopiaista sauoansa.
 Etsi mäiltä, männiköiltä,
 Kannoilta, kanarwikoilta,
 Katsowi joka katajan,
 Joka warwikon watowi,
 510. Katsowi kanarwajuuret,
 Djenteli puien oksat.
 Ustua ajattelewi,
 Käyä kääpärvöitlelewi;
 Tiehyt wastahan tulewi,
 515. Niin tielle kumarteleksen:
 ”Di tiehyt Jumalan luoma!
 Etkö nähnyt poiuttani,
 Kullaišta omenuttani,
 Hopiaista sauoani?
 520. Roin se tiehyt lausuei:
 ”Disin nähnyt, en sanoisi;
 Poikasipa loi minunki,
 Loi pahoille, ei hyville,
 Rowan kengän käntäväksi,
 525. Rannan karškuteltawaksi,

Joka toiran juostawaksi,
Ratsahan ajeltawaksi."

Ustua ajattelewi,
Käyä kääpärvöitlelewi;
530. Tähti wastahan tulewi,
Tähelle kumarteleksen:
"Di tähyt Jumalan luoma!
Etkö nähnyt poiuttani,
Kullaišta omenuttani,

535. Hopiaista sauoani?"
Noin se tähti lausueli:
"Disin nähnyt, en sanoisi;
Poikasipa loi minunki,
Loi pahoilte, ei hywille,

540. Kesäksi katoamahan,
Syksyllä syntymähän,
Kylmillä kimaltamahan,
Pimehillä pilkkumahan."

Ustua ajattelewi,
545. Käyä kääpärvöitlelewi;
Kuuhut wastahan tulewi,
Niin kuulle kumarteleksen:
"Di kuuhut Jumalan luoma!
Etkö nähnyt poiuttani,

550. Kullaišta omenuttani,
Hopiaista sauoani?"

Noin se kuuhut lausueli:
Disin nähnyt, en sanoisi;
Poikasipa loi minunki,
555. Loi pahoilte, ei hywille,

Uamulla alenemahan,
 Illalla ylenemähän,
 Yksin öillä kulkemahan,
 Paffasella paistamahan."

560. Ustua ajatteliwi,
 Käyä kääpärvöitlewi;
 Päivä wastahan tulewi,
 Päiwälle kumarteleksen:
 "Di päiwyt Jumalan luoma!

565. Etkö nähnyt poiuttani,
 Kullaista omenuttani,
 Hopiaista sauoani?
 Päivä taiten waštaeli:
 "Sekä näin, jotta kuulin;

570. Poikasipa loi minunkki,
 Loi hyville, ei paholle,
 Uamulla ylenemähän,
 Illalla alenemahan,
 Yön aian lepeämähän,

575. Päiwän aian paistamahan.
 Jopa näinki poikuesti
 Woi polonen poiuttasi!
 Jo on poikasi polosien
 Raotettu, kuoletettu,

580. Pantu luoja painon alle,
 Herra hautahan hakattu." —
 Niinpä me pojat poloset

Mina muita muistelemma,
 Jouwittelemma jotaki,
 585. Tuot' emme tokahi'lana,

- Suuren surmoa Jumalan,
 Katomusta kaiffiwallan,
 Kuin on luoja kuoletettu,
 Kaotettu kaiffiwalta,
590. Kun on hautahan hakattu,
 Pantu luoja painon alle.
 Pirulaiset piinattihiin, *)
 Paha walta waiwattihiin, *)
 Saan teihään kärellä,
595. Tuhannen terällä miekan.
 Luoja puuhun puntattihiin,
 Ristihiin ripustettihiin,
 Siinä häntä surmattihiin,
 Kuollut puusta laschettihiin,
600. Hakattihiin, hauattihiin,
 Rahen kallion lomahan.
 Wuoret päälle waattihiin,
 Kivet päälle kiusattihiin;
 Sata miestä miekallista,
605. Tuhat rauaista urosta,
 Ne weti weressä silmin,
 Lujan hauan partahalle;
 Sata mteestä miekallista,
 Tuhat kilwenkantajoa,
610. Lujan hauan paimenena,
 Wartiana kaiffiwallan.
 Neitsy Maaria emonen,
 Rakas äiti armollinen,
 Itkiä kujertelewi,

---

*) Piinasiwat, waiwasiwat.

615. Valitella waitertawi,
 Käypi tietä astelewi
 Luojan hauan partahalle:
 "Nouse luoja kuolemasta,
 Herkeä uneksimasta;
620. Nouse nuorra kuolemasta,
 Kaunisna katoamasta!
 Kun et nouse, et heränne,
 Jo kohta tulen minäki,
 Kerallas kuolemahan,
625. Kanssasi katoamahan."
 Herra hauasta hawatsi,
 Lausu Luoja, noin nimesi:
 "Ei ole täältä nouseminen,
 Kun siellä käkeäminen;
630. Kivet alla, paaet päällä,
 Kupehilla kummallaki,
 Someret syäntä wasten,
 Wasten hieta hartioita."
- Neitsy Maaria emonen,
635. Rakas äiti armollinen,
 Päiwälle kumarteleksen:
 "Di päiwyt Jumalan luoma,
 Luoma luojan wakkiamme!
 Paista hetki heltehesti,
640. Toinen himmesti hiosta,
 Kolmansi koko terältä,
 Paaet paista pehmiäksi,
 Kivet suolaksi sulata,
 Someret weä we'eksi,

645. Hieta waaheksi waluta,
Päästä luoja fuolemasta,
Herra hauasta herätä!"
Tuo päiwyt Jumalan luoma,
Päiwyt armas aurinkoinen,
650. Lenti päätönnä kanana,
Siipipuonna suotteli,
Luojan hauan partahalle,
Kammiolle kaiffiwallan.
Sat' on miestä miekallista,
655. Luvat kilwenkantajoa,
Pantu luojan paimeneksi,
Kaiffiwallan wartiaksi;
Nuopa päiwältä kysywät,
Anelewat auringolta:
660. "Päiwä armas aurinkoinen,
Mitäpä sie tänne läksit?"
Päiwä taiten waštaeli,
Armas aurinko saneli:
"Läksin luota katsomahan,
665. Lifestä tähystämähän,
Kuin on luoja fuoletettu,
Herra hautahan hakattu."
Niin päiwyt Jumalan luoma,
Luoma luojan walfiamme,
670. Paisto hetken heltehesti,
Toisen himmesti hioesti,
Kolmannen koko terältä,
Mufutteli nuiwan kansan,
Paineli wäen pakanan,

675. Nuoret miekkojen nojahan,
 Wanhat wästen sanojansa,
 Kehtiiän keihäille.
 Paisto paaet pehmiäksi,
 Kivet suolaksi sulatti,
680. Someret weti we'eksi,
 Hiejan waaheksi walutti,
 Päästi luojan kuolemaста,
 Katomasta kaiffiwallan.
 Luoja hanaста hawatti,
685. Herra herkesi unesta,
 Pääsi hauan partahalle,
 Nlös kuopasta kohosi.
 Kivet sillon kielin laulo,
 Paateret sanoin pakasi,
690. Joet joiku, järwet järkky,
 Wuoret waskiset wawahhti,
 Tullessa Jumalan tunnin,
 Herran armon auetesса.
 Roussi luoja kuolemaста,
695. Herkesi uneksimasta,
 Wetihen westiwelle,
 Watsallehen waiwoaksen,
 Veriään wiruttamahan,
 Hurmehia huhtomahan.
700. Niin päiwyt Jumalan luoma,
 Luoma luojan walfiamme,
 Lenti taiten taiwahalle,
 Siallensa entiselle,

- Päästi miehet nukkumasta,
 705. Pahat unta ottamasta.
 Pahat kahletta takovat,
 Nauvoja varustelevat,
 Työä luoja kahleisin,
 Rautalukkoihin lukita,
 710. Ettei päässi pakohon,
 Kulkemahan kummitkana,
 Hakatusta hauastansa,
 Kuopastansa kaimetusta.
 Luoja käypi, astelewi,
 715. Kulkki matkkoa vähäsen,
 Kuuli paukkinan pajasta,
 Meni köyhänä pajahan,
 Kysyjänä kynnyselle;
 Täällä rautiot takovat,
 720. Sepät Hiitten hilkkasewat.
 Meni seppojen pajahan:
 ”Mitäs rautiot takovat,
 Sepät Hiitten hilkkuttawat?”
 Se on julma Juuttahainen,
 725. Pahin poikia pahoja,
 Ilkein isän aloja,
 Sanan wirkko, noin nimesi:
 ”Laon luojalle kyttyttä,
 Jumalalle kahlistöyhttä;
 730. Waan en muistanut mitellä,
 Kuin on paksu luojan laula,
 Kuin on paksu, kuin on pitkä,
 Kuin on poikelta lewiä.”

Niin kuulu Jumalan poika

735. Itse tuon sanoiksi wirkki:

"Sen on paksu luojan kaula,
Sen on paksu, senpä pitkä,
Senti poikelta leriä,
Kun on kaulasi omasi."

740. Sano julma Juuttahainen,

Pahin poikia pahoja,
Ilkein isän aloja:

"Mistä tiedät luojan kaulan,
Kuin on paksu, kuin on pitkä,

745. Kuin on poikelta leriä?"

Niin kuulu Jumalan poika

Sanan wirkko, noin nimesi:

"Siinäpä olin minäki,
Luojan hauan partahalla,

750. Katsoin kantosen takana,

Wesakosta wierrettelin." —

Sano julma Juuttahainen,

Pahin poikia pahoja,

Ilkein isän aloja:

755. Niinpä sinun on leuka laaja,

Leuka laaja, silmät suuret,

Niin on pitkät silmäripset,

Kun on eilisen Jumalan,

Jonka maahan hakkasimme,

760. Hakkasimme, hautasimme."

Niin kuulu Jumalan poika

Itse tuon sanoiksi wirkki:

"Sill' on minulla leuka laaja,

Kenka laaja, silmät suuret,
765. Eillä pitkät silmäripsät,
Kauan kaswoin kankahalla,
Kaswoin kantosen takana,
Kiven suuren suojaseßsa."

Se on julma Juuttahainen,
770. Pahin poikia pahoja,
Ilkein isän aloja,
Sanan wirkko noin nimesi:
"Moi kun oot' kowin osaawa,
Mli muien ymmärtävä!"

775. Niin kuulu Jumalan poika
Itse tuon sanoiksi wirkki:
"Eillä oon kowin osaawa,
Mli muien ymmärtävä;
Kauan katsoin syöjän suuhun,

780. Partahan palanpurian."
Sano julma Juuttahainen,
Pahin poikia pahoja,
Ilkein isän aloja:
"Nyt oisi kahlis walmihina,

785. Waan en mie mitellä saata
Tuota kauloa omoa,
Kuin on pitkä, kuin on paksu,
Kuinka poikelta lewiä;
Ei minun käteni käännny,

790. Eikä sormeni soppine."
Niin kuulu Jumalan poika
Itse tuon sanoiksi wirkki:
"Kun annat minun mitata,

- Saattaisin minä mitellä,
795. Kääntyisi minun kätteni,
Sekä formeni sopisi."

- Se on julma Suuttahainen,
Pahin poikia pahoja,
Ilkein isän aloja,
800. Sanan wirkko, noin nimesi:
"Jos annan sinun mitellä,
Ellös luffohon lufitsi, *h*
Ele paina palkimehen,
Ele pihtihin pihistä;

805. Wast' on luffo laajittuna,
Ei vielä awainta saatu,
Ei lufot käsin lutise,
riigel. Voirat sormin sorkkuele."

- Anto luojan sa mitellä
810. Tuota kaukoa omoa,
Kuin oli pitkä, kuinka paksu,
Kuinka poikesta lewiä.

- Siitä meidän suuri luoja,
Meidän julkinen Jumala,
815. Mittaeli, määräeli,
Jopa luffohon lufitsi,
Siitä paino palkimehen,
Sekä pihtihin pihisti.

- Jski kannan kalliohon;
820. Perän potkasi kivehen,
Yheksän sylen sywähän,
Kynäräisen kymmenettä:
"Pysy nyt sinä pintahainen,

- Paru siinä pantahainen,
 825. Tekemässäsi pahassa,
 Luomassasi kytkyessä!"
 Se on julma Juuttahainen,
 Pahin poikia pahoja,
 Ilkein isän aloja,
 830. Jo näki tuhon tulewan,
 Hätäpäivän päälle saawan;
 Kerran kiljasi pahasti,
 Toisen karju kauhiasti,
 Kolmannen ylen kowasti.
 835. Sano meidän suuri luoja,
 Meidän julkinen Jumala,
 "Kiisju nyt kiwi kowaksi,
 Karju rauta karkiaksi!
 Pysy siinä sen itäsi,
 840. Nsu siinä aikuesi,
 Kun ei kuuta aurinkoa,
 Päiweä hywännäöstä,
 Kun ei maata, eikä puuta,
 Ilmassa inehmissä. —
 845. Tämän päivöyden perästä,
 Olkohon kiwi kowana,
 Rauta kaitfi karkiana,
 Tuuli taiwahan wiluna!"
 Siitä meidän suuri luoja,
 850. Meidän julkinen Jumala,
 Nlös ilmahan kohosi,
 Päälle kuuen kirjokannen,
 Päälle taiwosen kahetsan,

- Ilmalle yheksännelle,
 855. Sialle isän Jumalan,
 Kamarihin kaikkivallan.
 Siellä suutua pitäwi,
 Kansan kaiken tuomitsewi,
 Pahat paistawi sywähän,
 860. Hirwiähän helwettihin,
 Hyvät sinne siirtelewi,
 Taluttawi taiwahasen.

7. Piispa Heinrichin surma.

- Kaswo ennen kaksi lasta,
 Toinen kaswo kaalimaassa,
 Toinen Ruotsissa yleni.
 Se kun kaswo kaalimaassa,
 5. Se Häme'en Heinrichi;
 Se kun Ruotsissa yleni,
 Se on Eirikki kuningas.
 Sano Hämeen Heinrichi
 Eirikille weljellensä:
 10. "Räffäs maita ristinähän,
 Mailla ristinättömillä,
 Paikoilla papittomilla!"
 Sano Eirikki kuningas
 Heinrichille weljellensä:
 15. "Ent' on järwet jäätämättä,
 Sulana joki kowera."

Sano Hämeen Heinirikki
Eirille weljellensä:

"Kyllä kierrän Kiulon järven,

20. Ympäri joki koveran,"

Pani warsat waljahisin,

Suwikunnat suitsi sunhun,

Pani korjat kohallensa,

Saatti lastat sarjallensa,

25. Anturoillensa awarat,

Perällensä pienet kirjot.

Niin kohta ajohon lähti,

Ajo tietä, matkaeli,

Kaksi päiveä kewaistä,

30. Kaksi yöta järjestänsä.

Sano Eirikki kuningas

Heinirille weljellensä:

"Jo tässä tulewi nälkä,

Eitä syöä, eitä juoa,

55. "Eitä purtua pietä.

"On Kalli lahen tafana,

Hyvä neuo niemen päässä,

Siinä syömmä, siinä juomma,

Siinä purtua piämmä."

40. Sitte siune saatuaansa

Kerttu kelwoton emäntä,

Suitsi suuta kunnontonta,

Reitti kieltä kelwotonta.

Sitte Hämeen Heinirikki

45. Otta heiniä hewosen,

Heitti penningit sialle,

- Otti leivän uunin päältä,
Heitti penningit sialle,
Otti olutta kellariesta,
50. Wieritti rahat siallen.
Siinä söivät, siinä joivat
Siinä purtua pitivät;
Sitte lähtivät ajohon.
Tuli Lalli kotiansa —
55. Luo Lallin paha emäntä
Suitsi suuta kunnottomasta,
Keitti kieltä kelmotonta:
”Jo tässä käwi ihmisiä,
Tässä on syöty, tässä on juotu,
60. Tässä purtua pietty,
Wiety heiniä hewosen,
Heitty hietoja siahan,
Syöty leivät uunin päältä,
Heitty hietoja siahan;
65. Juotu oluet kellariesta,
Saatu santoa siahan.”
Lausu paimen patsahalta:
”Jo wainen walehtelitki,
Ele wainen usko’kahan!”
70. Lalli se pahatapanen,
Sekä mies pahasukunen,
Otti Lalli lauffarinsa,
Piru pitkän keihänsä,
Njo Herroja taka’an.
75. Sano orja uskollinen,
Lausu parsa palwelija:

"Jo kuuluu kumu takana,
Ujanko tätä hewoista?"

Sano Hämeen Heiniriffi:

80. "Jos kuuluu kumu takana,
Ele aja tätä hewoista,
Karkottele konkaria."

"Entä jos tawotetahan,
Taitkapa tapetahan?"

85. "Käy sinä kiwen taaksi,
Kuultele kiwen takana,
Jos mua tawotetahan,
Taitka myös tapetahan;
Poimi mun luuni lumesta,

90. Ne pane härän refehen
Härän Suomehen weteä.
Kussa härkä uupunewi,
Sihen kirkko tehtäköhön,
Kappeli rakettakohon,

95. Papin saarnoja sanella,
Kansan kaiken kuultawaksi.

Palasi paha kotia,

Kausu paimen patsahalta:

"Kusta Lalli lakin saanut,

100. Mies paha hywän hyltyrän,
Piispan hiipan hirtehin?" *galefugel*

Niinpä mies murehissansa,

Lakin päästänsä tawotti,

Hiukset himahteliwat,

105. Weti formuksen formesta,

Lihat ne liukahteliwat.

Niin tämän pahantapasen
 Piispan raukan raatelian
 Tuli kosto forkialta,
 110. Makso mailman waltialta.

8. Elinan surma.

- Elinainen neiti nuori
 Meni aittahan mäelle,
 Wasfiwakka kainalossa,
 Wasfiawain wakkasesä.
5. Tuoltapa tulee Klaus Kurki.
 "Mistäs tunnet Klaus Kurjen?"
 "Tulennasta tuiman tunnen,
 Jalon jalan heitännästä."
 "Eikös muita ylipöitä,
10. Kun on laukon Klaus Kurki?" —
 Klaus tuo tuli pihalle,
 Sa'an hewoismiehen kanssa,
 Sa'an satulaurohon,
 Miehet kulta miekoisensa,
15. Hewoset hopyapäissä.
 Wiisi weljestä Elinan
 Istuit kaikki pöyän päässä,
 Nousit kaikki seisovalle,
 Läksit wastahan Klausulle.
20. "Onkos teillä neittä myyä,
 Piika piettyä minulle?"

- "Ei neittä mäellä myyää,
 Panna kaupan kartanolla;
 Hewot myyähän mäellä,
25. Luukawiat kartanolla.
 Kyll' on meillä tupiaki:
 Tupa meill' on yljän tulla,
 Tupa tulla, toinen mennä.
 Talli meill' on hewot panna,
30. Waja warsat waljutella,
 Raula laskea satulat."
 Klaus tuo tuli tupahan,
 Miekalla owen awasi,
 Tupellansa kiini tunki.
35. "Onkos teillä neittä myyää,
 Piika pietty minulle?" —
 Äitinsä Elina neien
 Klaus Kurjelle kumarssi:
 "Ei ole meillä neittä myyää,
40. Eikä piika'a piolla.
 Piikat meill on piiskusia,
 Raikki kesken kaswawia."
 "Ompa tuo wäähä Elina,
 Anna'pa wäähä Elina!"
45. "Oh mun äiti kultaseni,
 Ele anna minua Klausulle!"
 "Ei taia wäähä Elina
 Panna työhön palkkollista,
 Ruokkia perehiäsi,
50. Raita tarhatarjojasi."

"Eikä tarwitse Elinan;
Ompasella Kirstipiika. —

Minä annan Kirstipiian
Panna työhön palkollisen,

55. Ruokkia talon perettä,
Kaita kansa tarhakarjan."

"Kyll' on sulla Kirstipiika,
Laukon entinen emäntä,

Se mun polttaisi tulesfa,
Kowin päiwin kuolettaisi."

60. Kowin päiwin fuolettaisi.

"Ei ole Kirsti ennenkään

Ketän polttanut tuleksa,

Kowin päiwin fuolettanut,

”Ei ole ennen, eikä vasta.”

65. Kufas fuitenfi on hullu, —

Kufas muu, tun piisa raukka?

Jos ei hullu, niin on himmi, *Parksynt*

Otti kihlat, anto lättä;

Käsi on Klaun käätsä,

70. Kāwi Klauu kartanolle.

Kirsti Katseli lasisfa,

Wälfytteli wästäröillä. 2

"Dh, još sītāfi olīfi,

Tuon wälin pahentajata!

75. Ennenfun awaimet annan,

Toisen käskyllä käwelen."

Lähti hän Klaun puheille:

"Dhoh, Klaus kultaseni!

Wähän kyllä sinä tiedät —

80. Uolewi emännän mafasi."

"Oh mun Kirsti piikasen!

Jospas tuottelet toeksi

Minkä saattelit sanoiksi,

Wielä sun werassa käytän;

85. Elinan tulesa poltan —

Wiisi werkaista hametta

Uunan sinun käyäkse,

Ennenkun Elina rouan;

Uunan kätches awaimet

90. Ennenkun Elina rouan."

"Ohoh, Klaus kultaseni!

Uja Uumasten laolle,

Pikkuniittuisten nimelle.

Sano kauas menewäsi,

95. Monet wiikot wiipyyäsi,

Keräjisä Pohjanmaalla.

Niinpän tuottelen toeksi

Minkä saattelin sanoiksi."

Klaus lähteä lupasi. —

100. "Oh mun wäähä Elinani!

Wiillä woita wakkasehen,

Sääli sätkihin ewästä,

Puikko sianlihoa,

Karpio kanaanmunia,

105. Minun kauas mennäkseni,

Keräihin Pohjanmaalle."

"Oh mun Klaus kultaseni!

Ele wiivy kauan siellä:

Wiikot on viimeiset minulla,

110. Wielä päiwät viimeisimmät;

- Astu puoli saappahassa,
 Anna toisten toinen puoli,
 Puhu puolilla sanoilla,
 Anna toisten toinen puoli;
 115. Juo waan puoli siemenystä,
 Anna toisten toinen puoli —
 Niin sinä pikemmin pääset
 Pohjan noitain seasta.”
 Elina wähä emäntä
 120. Säälei säffihin ewästä,
 Wiilti woita wakkasehen,
 Piikkion sianlihoa,
 Karpion kanammunia.
 Klaus lähtepi ajohon:
 125. Ujo Numasten laolle,
 Piikkuniittuisten nimelle.
 Kirsti pyykille menewi,
 Pienten waatetten pesolle,
 Paitain Elina rouan.
 130. Kuulu kolkkina koasta;
 Käwi roua katsomahan:
 ”Oh mun Kirsti piikafeni!
 Mitä kolkitset koassa,
 Paukutat patoin luona?”
 135. ”Huoran huopia wirutan,
 Pahan waimon waattehia.”
 ”Ele Kirsti piikafeni!
 Kolki niitä niin kowasti.”
 Kirstipä tähän mutkan muisti,
 140. Kolkki wieläki kowemmin.

- "Ele kolki Kirsti huora!
 Paitojani niin pahaasti.
 Ei ole niitä täällä tehty,
 Waan on äitini kotona."
145. "Huoratpa hyvätki piiat,
 Waan ei portot puolekkana —
 Eik' ole minun lukua,
 Waikka parka palkollinen
 Haukuttaisi huoraksiki;
150. Itsefi isot emännät
 Ovat Uolewin oheessa,
 Pittäparran parmahiessa."
 Itkusilmässä Elina
 Tuli rannalta tupahan.
155. Kirsti kiiruhti perässä:
 "Dh mun roua kultaseni!
 Ottakasme orjat työstä,
 Häinyt härkäen perästä;
 Pietään pitoset pienet,
160. Kanssa kempit festijuhlat —
 Niinkun ennenki on tehty,
 Kun oli matkoilla isäntä."
 "Dhoh Kirsti piikaseni!
 Lehe itse, kuinkas tahot,
165. Niinkun teit minua ennen;
 Iske kaikki muut tynnörit,
 Yksi jätä iskemättä,
 Jos' on pantu minua warten."
- Kirstipä tähän mutkan muisti,
 170. Iski ensin sen tynnörin.

"Ohoh Kirsti piikafeni!
Toisa tehit, toisa käskin."

"Oh mun roua kultaseni!
Minne teen mä sian teille,
175. Teenkö uutehen tupahan,
Ylimmäisen portin päälle?"

"Ei tee uutehen tupahan,
Ylimmäisen portin päälle;
Tee sia Alaun tupahan,

180. Niinkun ennenki olet tehnyt!"
"Siellä on pyssyt paukkawaiiset,
Siellä miekat wälkkywäiset,
Siellä rauat raatelewat;
Teräwät teräasehet."

185. "Pyssyt on surmana soassa,
Miekat miehillä käsissä;
Tuttuna owat tuwaassa,
Kammariessa kaimihina.
Tee waan sinne yösiäni,

190. Pane kaksin willawaipat,
Pane kaksin korwatyyhnyt,
Kaksin liinaset lafanat."

Kirstipä tähän mutkan muisti:
Pani wiidet willawaipat,
195. Pani wiidet korwatyyhnyt,
Wiidet liinaset lafanat.

Elina lewolle lähti:
"Ohoh Kirsti piikafeni,
Etpäs tehnyt, niinkun käskin!

200. Panit wiidet willawaipat,

Panit wiiet forwatyynt,
Wiiet liinaset lafanat."

Läski Kirsti kammarista,
Meni Uolewin tupahan:

205. "Uolewi ylimysstrenki,
Tuskate Klaun tupahan!
Siellä teitä tarwittaisi,
Kiiruhusti kutsuttihin."

"Mitästä mä siellä tehnen?"

210. Meni hän sinne arwollansa;

Kirsti kiiruhti perässä,
Yheksät lukut lukitsi,
Lakateljen kymmenennen;
Juoks sitte Numasten laolle,

215. Pikkuniittuisten nimelle:

"Ohoh Klaus kultaseni!
Jo nyt tuottelin toeksi,
Minkä saattelin sanoiksi;
Ompa Uolewi nyt siellä,

220. Rouan kanssa kammarissa."

Klaus kohta kotio riansi,
Alla päin, pahoilla mielin;
Otti tulta terwaksehen,
Tulta tuoheen wiritti,

225. Pisti tulen nurkan alle,
Walo alle walkiata.

Elinainen nuori roua
Pisti formensa lasista,
Wihtiformus formesanssa:

230. "Ohoh Klaus kultaseni,

- Ele formustas kaota,
 Jossas kantajan kaotat!"
 Klaus Kurki kurja miesi
 Beti miekkansa tupesta,
 235. Raappas rauan kiiltäväisen,
 Laske oitis sormen poikki.
 Elinainen nuori roua
 Piti lastansa lasista,
 Itkewäistä itkunasta:
 240. "Dhoh kulta Klaus kulta!
 Ele polta poikalastas,
 Jossas poltat poiantuojan."
 "Pala portto poikinesi,
 Tulen lautta lapsinesi!
 245. Ei se ole minun poika,
 Se onmpi Uolewin poika."
 Elinainen nuori roua
 Herra Riejusta rukoili:
 "Dhoh Herra Riehus kulta,
 250. Anna armas herra Riehus,
 Vielä äitini näkisin!
 Palakohon kaikki paikat,
 Tämä wettä wuotakohon,
 Sitä' ett' äitini näkisin!
 255. Dhoh Uoti weikkoseni,
 Juokse, jouwu Suomelahan,
 Käske häntä tänne tulla,
 Puhu paremmin kun onkaan!"
 Otiti Uoti mennäksensä,
 260. Sekä juoksi, jotta joutu,

Pian juoksi järven poikki,
 Tuli tuonne Suomalahan:
 "Ohoh muori kultaseni!
 Roua teitä sinne kutsu."

265. Rousi hän pian vuotehelta,
 Puki päälle waattehia —
 "Woi, woi minua, waimo walju,
 Kuinka hamehin hametta,
 Hame aina eestakasni,

270. Kuinka lie'kään tyttäreni!"

"Hywin kyllä, muori kulta,
 Hywin ennen, nyt paremmin!"

"Woi, woi minua, waimo walju,
 Kuinka sulin suffiani,

275. Sulin aina eestakasni,
 Kuinka lie'kään tyttäreni!"

"Hywin kyllä, muori kulta,
 Hywin ennen, nyt paremmin!"

"Woi, woi minua, waimo walju,

280. Kuinka kengin kengiäni,
 Kengin aina eestakasni,
 Kuinka lie'kään tyttäreni!"

"Hywin kyllä, muori kulta,
 Hywin ennen, nyt paremmin!"

285. "Woi, woi minua, waimo walju,
 Kuinka lewin liinojani,
 Lewin aina eestakasni,
 Kuinka lie'kään tyttäreni!"

Hywin kyllä, muori kulta,

290. Hywin ennen, nyt paremmin!"

- Tulit Suomelan lahelle —
 "Voi, voi minua, waimo walju,
 Sawu Laukosta näkypi,
 Sawu Klaun kartanosta,
 295. Mitä tuolla tehtäneeki,
 Noin saktion sawun kanssa!"
 "Kukot siellä kultatahan,
 Kanan pojat kaltatahan,
 Lampaita lahtatahan,
 300. Sianpäitä forwetahan,
 Pienen rinsin ristimiksi, *rinno = kary*
 Pienen poikasen poiksi."
 Tuli Klaun kartanolle,
 Lassti maahan polwillensa,
 305. Oman wäwönsä etehen:
 "Dh mun Klaus kultaseni,
 Dia pois tulesta poika,
 Waka waimo walkiasta!"
 "Polstan porton poikinsensa,
 310. Kansan lautan lapsinsensa."
 "Ele polta Klaus kulta,
 Anna mennä muille maille,
 Eltiänsä piilemähän,
 Toitänsä häpeämähän!"
 315. Tuli Kirsti kiiruhusti:
 "Ele wainen Klaus kulta! —
 Pane jauhoja pahoja
 Terwatynnörin lisäksi;
 Ne heitä tulen sekahan,
 320. Että paremmin palaissi."

- "Dh mun wäähä Elinani!
 Dhoh lapsi parkaseni!
 Mahoit olla mielin kielin,
 Mielin kielin porton kanssa."
325. "Dhoh äiti kultaseni!
 Ei ole syytä pientäkähän,
 Wifoa wähäistäkähän,
 Werta neulan silmättömän —
 Tein kaikki minä taisin,
330. Vielä päällenki wähäsen —
 Pala nyt tämäki paikka,
 Koskan vielä viimeiseksi,
 Rowan kuolloni e'ella,
 Sain nähä äitini silmät."
335. Viel' olis ottanut hywästi,
 Sanonut pari sanaa,
 Itkewälle äitillensä.
 Raukka raukesi samasa,
 Pentti liekkien sisähän,
340. Waipu ilmiwalkiahan.
 Se oli meno nuoren rouan,
 Nuoren Elina emännän,
 Jos oli kaunis kaswoiltansa,
 Kaunis kaikella tavalla —
345. Kanan sinua kaimwatahan,
 Jän kaiken itketähän;
 Itku ei Laukosta laka'a
 Walitus Wesilahesta!
- Se oli loppu nuoren waimon,
 350. Kanssa pienen poikalapsen;

- Kulu tuskin puoli kuuta,
 Taitta kaks viikkokautta,
 Hewosia tallin täysi,
 Nautoja naveton täysi,
 355. Kuoli kaikki forsi suuhun,
 Kaatu kaurain nojalle.
 Klaus kurki kurja miesi,
 Miesi kurja ja kamala
 Istu aitan kynnyksellä,
 360. Sekä istu että itki.
 Kiepus äianä käweli:
 ”Mitä itket Klaus Kurki?”
 ”Kyll’ on syytä itkemistä,
 Waiwoja walittamista:
 365. Poltin oman puolisoni,
 Sytytin syleni täyhen,
 Poltin pienen poikaseni,
 Waastakannetun kaotin.”
 ”Kyllä tieän Elina rouan —”
 370. ”Missäs on Elina roua?”
 ”Tuollapa on Elina rona,
 Tuolla taiwahan talossa,
 Ylisessä ymmärkisä,
 Salan juuressa Jumalan,
 375. Kuuen kynttilän e’essä,
 Kultakirjanen käessä,
 Pikku poikanen sylissä,
 Uolewi owen e’essä.”
 Tieän myöski Klaus Kurjen —”
 380. ”Kusast’ ompi Klaus Kurki?”

- Suurin formuksin lunasti.
 ”Kokotteles vuotta wiisi,
 Vuotta wiisi, vuotta kuusi,
 Sekä seitsemän kewättä,
 10. Kanſa kahdeſan keſeä,
 Ynnä ſykſyä yheksän,
 Talwikausi kymmenettä;
 Kuusi kuulet kuollehenei,
 Kaiketi katonehenei,
 15. Ottakos uros parempi,
 Elköſä pahempatani,
 Elköſä parempatani;
 Ota muuton muutohittes.”
 Kirikki wäähä ritari
 20. Walhekirjat kannatteli,
 Walhekirjat tiiruhulta:
 ”Palmanti on ſoiſsa woitu,
 Pantu maahan paineluiſsa.”
 Inferi ihana neito
 25. Wäen wiettiin wihintupahan,
 Wäen kihlat annettihin,
 Wäen ei wihille saatu,
 Eikä miehin, eikä miekoin,
 Eikä uljaſten uroſten,
 30. Eikä waimoin walittuin,
 Eikä neitten kaunokaiſten.
 Inferi ihana neito
 Iſtu ſe lutin ſolaſsa,
 Sekä iſtu, että itki,
 35. Katſo iän, katſo lännen,

Katso poikki pohjasehen,
Näki tykkärän merellä:

"Jossa lienet lintuparvi,
Niinsä lähe lentämähän,

40. Jossa lienet kalaparvi,
Niin sä waipunet weteheh,
Jossa lienet Palmantini,
Laske purtes wakkamahan."

"Mistä tunnen Palmantini?"

45. Tulennasta tunnen purren,
Tulennasta laskenasta,
Toisen puolen purjehesta,
Uusi on toinen purjepuoli,
Toinen silkkiä sinistä,

50. Silkki Inferin kutoma,
Kauan neion kaiehtima."

"Minun nuori weliyeni,

Ota ohrilta orisi,

Pulta ikälihasi,

55. Maatajalka maltahilta,
Aja waista Palmantia!"

"Terwe nuori näätämiehein,

Kuinka Inferi eläwi?"

"Hywin Inferi eläwi:

60. Wiikkokaus' on häitä juotu,
Toinen lahjoja laeltu,
Kolmasi on kuoleitettu."

10. Wiipurin linnan hävitys.

- Siwana iso isäntä,
 Meidän kuulu kullan solki
 Sukiwi sotaoritta,
 Sorajouhta suorittawi,
 5. Sanowi sanalla tuolla,
 Pausu tuolla lausehella:
 "Et sie itkisi emoni,
 Halittaisi waimo rukka!
 Jos ma jonne'ki menisin,
 10. Ruotsin rohkian tiloille,
 Suurille sotateoille,
 Miehen tappotanterille."
 Emo estellä kätesi,
 Warotella waimo rukka:
 15. "Ellös menkö niille maille,
 Ruotsin rohkian tiloille,
 Suurille sotateoille,
 Miesten tappotanterille!"
 Siwana iso isäntä,
 20. Meidän kuulu kullan solki
 Toki mietti mennäksensä,
 Lähtiäksensä lupasi.
 Salan kenki kiukahalla,
 Toisen lautsan partahalla,
 25. Pihalla kämysteleksen,
 Weräjillä wyötteleksen.
 Kato laimoja lahelle,
 Suoritti sotawenoja.

- Niin on laivoja lähellä,
30. Kuni suuret suorsaparvet.

Miekotssi tuhannen miestä,
Satuloitsi saan urosta,
Lato miehet laivohinsa,
Suoritti sotaurohot,

35. Kuni sotka poikiansa,
aitu Lami lapsensa latowi.

maail Rohenteli purjepuita,
Waate'warpoja warasi,
Kosti puuhun purjehia,

40. Waattehia warpapiuihin.
Niin on puussa purjehia,
Waattehia warpapiussa,
Kuni kummun kuusosia,
Tahi mäntyjä mäellä.

45. Läksi siitä laskemahan,
Läksi päivän maawesia,
Päivän toisen suowesia,
Kolmannen meriwesiä.

Niin päivällä kolmannella,

50. Loi silmänsä luotehelle,
Näki suuren Suomen linnan,
Keksi Wiipurin vihannan.

Beäksen wesiä myöten,
Halki aaltojen ajaksen,

55. Lankes' alle Suomen linnan,
Alle Wiipurin vihannan.

Sai hän linnahan sanoja,
Pani työntäen paperin:

- "Onko linnassa olutta,
60. Taaria talossa linnan,
Ilman olwen panematta,
Mallasten imeltämättä,
Lulialle wierahalle,
Saawalle käfeäwälle?"
65. Kauku Matti Laurin poika,
Wirkki Wiipurin isäntä:
"Onpa linnassa olutta,
Taaria talossa linnan,
Ilman olwen panematta,
70. Mallasten imeltämättä:
Tynnyri tulifiweä,
Panni jauhoja pahoja,
Hyyn luomia tinoja,
Kahmalo kananmunia,
75. Lulialle wierahalle,
Saawalle käfeäwälle."
Siwana iso isäntä,
Meiän kuulu kullan solki
Murti suuta, wäänti päättä,
80. Murti mustoa hawenta,
Työnti kirjan kiirehesti,
Paperin pakon perästä:
"Onko linnassa lihoa,
Onko woita wolmariissa,
85. Ilman härän iskemättä,
Suuren sonnin sortamatta,
Siwanalle iltaseksi,
Benäläiselle weroksi?"

- Lausu Matti Laurin poika,
90. Wirkki Wiipurin isäntä:
 ”Dmpa linnassa lihoa,
 Dmpa woita wolmarissa,
 Ilman härän iskemättä,
 Suuren sonnin sortamatta:
95. Uupu muinen musta ruuna,
 Waipu walkia hewonen,
 Tuoll’ on raato ranniolla,
 Luukontti koan perässä,
 Miehen suuren suupalaksi,
100. Miehen murhan murfinaksi.”
 Siwana iso isäntä,
 Meiän kuulu kullan solki
 Siitä suuttu, siitä syänty,
 Rowin suuttu ja wihastu,
105. Pani pyssyt pyrkimähän,
 Umpiputket ulwomahan,
 Awokurkut ammomahan,
 Jalot jouset joikumahan,
 Alla Wiipurin wihannan,
110. Alla suuren Suomen linnan.
 Ampu kerran, ampu toisen,
 Ampu kerran, noin alatse,
 Ampu toisen, noin ylitse,
 Ampu kolmannen kohalle;
115. Jopa liifku linnan tornit,
 Räystähät rämahteliwät,
 Patsahat pamahтелиwät,

Kivet linnan tiikahteli, *neko ned*
 Tornit maahan torikahteli. *lode*

120. Ampu vielä kerran, toisen, *051*
 Meni räystäähät rämynä, *lyyke*
 Tuohet lenteli lemyinä, *fiikka*
 Linnan seinät liistehinä. *sykän or*

Siitä Matti Laurin poika,

125. Wiisas Wiipurin isäntä *051*
 Pani Wiipurin awamet,
 Kultaselle luotaselle:
 ”Venäläinen” weikkoseni,
 Karjalainen kaunoseni!

130. Jätä vielä heikko henki, *051*
 Ele murhalla murena,
 Ammuut taaton, ammuut maammon,
 Ammuut wiisi weljiäni;
 Ota kultia kupilla,

135. Hopehia puolikolla, *051*
 Oman pääni päästimeksi,
 Henkeni lunastimeksi.”

Sano Jiwana isäntä,
 Meiän kuulu kullan solki:

140. ”Jo on ruostu Ruotsin kullat,
 Saastu Saksan maan hopiat.
 En huoli hopehistasi,
 Kysy konna kultiasi,
 Kun kauan minua wainoit,

145. Kivet päästäni alensit!
 Siitä Matti Laurin poika,
 Wiisas Wiipurin isäntä

- Jo itse pakohon pääsi,
 Kienti luoksi lainvosensa,
 150. Astuvi aluksehensa,
 Läksi merta laskemahan,
 Sinistä sirottamahan,
 Melan waiwasen warassa,
 Kolan koukkupään nojassa.
 155. Itse Siwana isäntä,
 Meian kuulu kullan solki,
 Kettukentäset jalassa,
 Kut' ei pauka pakkasella,
 Ei kolka kowalla säällä,
 160. Kikennäksen linnan luoksi,
 Kivet on kirkkoa jälellä,
Vallanin. Torit linnan torniloita,
 Patsahat papin tupoa,
 Itse pappi paiatonna,
 165. Ruotsin kaunis kaatiotta.

11. Puntuksen sota.

- Wiholainen, wainolainen,
 Uhkasi itänsä kaiken,
 Maata Ruotsin ruoskiwansa,
 Tappawansa kaikki tyyni
 5. Kuninkahat kansoinensa,
 Papit kirkkokuntinensa,

Ruostingit hewosinensa, *ruostu*
 Pitäjät perehinsä.

Talo herra Jaakko Puntus,

10. Itse Wiipurin isäntä
 Lato laivoja lahelle,
 Kun kana munasiansa,
 Weti päälle purjehia,
 Kun on kummun kuusiloita;

15. Weipä tuuli Turjuksehen,
 Ahawainen Alunuksehen,
 Purje Puolahan osasi,
 Ajo riskin Riian alle.

Talo herra Jaakko Puntus

20. Työnti linnahan sanoja,
 Paperit pafon perästä:
 ”Onko pantuna olutta,
 Mettä meiän miehillemmme?”

”Ompa pantua olutta,

25. Mettä miehille hyville,
 Tällisä hewon kusia,
 Lehmän lämwän lattialla.”

Talo herra Jaakko Puntus

Alko lyiylä lykätä,

30. Tinapallin paiskiloia. — *Tinapallin*
 Wiholainen wainolainen
 Kohta itkien tulewi,
 Sano suurella surulla:
 ”Talo herra Jaakko Puntus!

35. Tule siwolla sisähän,
 Raunihisti kaupunkihin,

- On olutta jnoaksesi,
 Sekä mettä syöäksesi,
 Ei mesi merestä puutu,
 40. Olut Riian kaupunnista."

12. Kaarlon sota.

- Rätki Kaarlo kaupunnille,
 Berolle werikäpälä,
 Raotšin murha murfinalle,
 Pillonius on Piiterille,
 5. Rätki weikaten wesille,
 Uhotellen ulkomailla,
 Päälle päien päästäksensä,
 Walloille ruwetaksensa.
 Wenähen wäki wäkewä,
 10. Kuninkahan miehet kuulut,
 Maaliman walitut miehet,
 Minomaiset kasakat
 Ilon aamun muutetahan,
 Kerta festipäiwälläki
 15. Katsellahan, käännellähän,
 Selwälle meren selälle,
 Ulapalle auksialle.
 Kaarlo kaukoa nähtywi,
 Sinisortka sinnempätä,
 20. Rahen luotosen lomatse,
 Päällitse satamasaaren.

- Wenähen wäki wäfewä,
 Meiän forkia lomanto,
 Romantierat forkiammat,
 25. Ne leipo kiviſen leiwän,
 Kafun paisto kallioiſen,
 Kafun rautafen rakenti
 Lulewalle wierahalle,
 Saawalle käſeäwälle.
 30. Kulu aifoa wähäſen,
 Piſkaraiſen piirahтели,
 Kaarlo ei oo kaukana enämpi,
 Rowan loittona foroli:
 ”Wenäläinen weikkofeni,

35. Saa lihoa ſyöäſſeni,
 Tuo olutta juoaſſeni!”

- Wenähen wäki wäfewä,
 Runinkahan miehet kuulut,
 Ei ne anna ampumatta,
 40. Eikä ſyötä ſyöſſemättä;
 Ampumalla antelewi,
 Syöſſemällä ſyöttelewi —
 Saipa jouſet joikumahan,
 Jäntehet järäjämähän,

45. Kiwileiwät lentämähän,
 Rautaharkot raastamahan
 Kohti Kaarlon karpasoa,
 Punaparran purtta myöten.

- So tiirut tipahtelewi,
 50. Purjepuut tomahtelewi,
 Purakſihen purjenuorat,
 Pööräheä hädflaskia.
 korg af naper —

- Maastot maiskahi merehen,
 Purjehet putoelewi,
 Hajoeli hattaroiksi;
 55. Noiksi tuulen wietäwiksi,
 Ahawan ajeltawiksi.
 Kaarlo, kuulusa funingas,
 Jo tunsi tuhon tulewan,
 Hätäpäiwän päälle saawan;
 60. Jopa lässä lämmittäwi,
 Jopa riipi rinnuksia,
 Housun nappia hosuwi,
 Tullessa tulisen nuolen,
 Teräsnuolen tellätesä. *Martha, Stephen from*
 65. Kaarlon kulkku kuiwettuwi,
Swaly Kero kämpi keltaseksi,
 Parta waahessa waluwi:
 "Wenäläinen, weikko rukka!
 Anna wettä juoakseni,
 70. Osto weroksi wettä,
 Wenäläiseltä weroksi."
 Wenäläinen wet sanowi,
 Rowarinta kolkkasewi:
 "On wettä wenosi alla,
 75. Alla laiwan laffimiästä,
 Juoa kulkun kuiwanehen,
 Apata halunalasen,
 Wettä wiljalta weroksi,
 Kaarluelle kaunihille."
 80. Kaarlo warsin wastoawi,
 Mies paha pakaelewi;

"Werell' on wesi meressä,
Rannat Ruotsin raatoloita!"

Jo on Kaarlo kahleheessä,

85. Sinisorkka silmuksessa:

"Venäläinen, weikko kulta!

Jätä vielä heikko henti;

Emmä toiste tulle'kana,

Wasta saane'kan werolle.

90. Karhu Kaarlolle tulewi,

Lähtö Ruotsin rohkiälle,

Tullessa tulisen nuolen,

Kivileiwän lentäessä,

Rautaharkon rastaessa;

95. Läksi maalle marsimahan,

Ruotsin maalle rohkiälle,

Wanno waihan walanša:

"Ennen kieli firwoikohon,

Silmä päästä siirtyöhön,

100. Kun ma tänne toiste tullen!"

13. Turusen neiti.

Annikki Turusen neiti

Jstuwi Turun korolla,

Luopi silmänsä selälle,

Käänti päätä päiwän alle,

5. Näki purren purjehtiwan:

"Se on pursi Kestin pursi."

- Jopa Kesti kertiäwi,
 Itse purresta puhui:
 "Tule pois neiti lapsi!
10. "En tule minä sinulle,
 En sinulle, enkä muille,
 Wästen kieltoa emoni,
 Warotusta vanhempaini. —
 Noin sano minun emoni,
15. Warotteli vanhempaini:
 "Ellös nainen neito nuori,
 Ellös kaswaja kananen,
 Kengin reistohin ruwetko,
 Kauppohin kasakkamiesten,
20. Kesti poikien poluille,
 Joutolaisten juoniloihin! —
 Kerran Kesti pettänewi,
 Kenki lyöpi reistästansa,
 Kaupoistaan kasakkapoika,
25. Joutomiesi juonistaan.
 Kesti kerkesi sanoa,
 Kesti purresta puhui:
 "Tule pois, elä huoli,
 Tule minun turwihini,
30. Näy käsiwarrelleni,
 Pohatalle puolisoiksi,
 Kauppamiehelle kananiksi!"
 Annikki Turusen neiti
 Jo meni Kestin keralle,
35. Kesti taisi talwen syöä,
 Sekä syöä, jotta juoa

Paljo pantua olutta,
Nuofia rakennetuita.

Kesti toiwowi keseä,

40. Tuota toivo Kestin laiwa,
Kestin laiwa, Kestin lapset,
Kestin entinen emäntä;
Muut kaikki keseä toivo,
Yksi pelkäsi petäjä,
45. Kuorensa kolottawaksi, *kuorensa*
Waraeli wastakoivu
Oksansa otettawaksi.

Kesti nuotteli keseä. —

- Kun tiesi kesän tulewan,
50. Kanto rannalle kalunsa,
Wenehesen wei elonsa;
Itse istuihen sisähän,
Soutamahan suorittihen,
Heitti raukan rannikolle,
55. Werewän wesikiwelle,
Kultansa kujertamahan,
Kaunosensa katsomahan.

Raukka huusi rannikolla,
Werewä wesikiwellä,

60. Itki äänellä isolla,
Ukkoa rukoelewi:

"Ukkoseni, ainoseni!

Nosta pilwi luotehelta,
Nosta suuri säien woima,

65. Alto ankara kohota

Hurjoa hufuttamahan,
Mielipuolta painamahan.”

Tuo ukko ylinen herra
Roosti pilwen luotehelta,
70. Roosti suuren säien voiman,
Nallon ankaran kohotti
Hurjoa hufuttamahan,
Mielipuolta painamahan.

”Kutti, kutti, keito Kesti,
75. Keito Kesti, leino leski!
Alako sull’ on Annin tyhnyt,
Alako Annin päänalaset,
Ala Kirstin kirjowaipat?
Meren tyrsky tyhynnäsi,
80. Meren wahti waippanasi,
Alto päänalasinas.”

14. Anterun surma.

Raisa sääti sänkyänsä
Luišten luffojen takana.
Anterus ylinen yrkä,
Ylimmäisen miehen poika
5. Oli teiensä käwiä,
Matkojensa mitteliä;
Seisattihen seinän alla,
Pausuwi lasin takoa:

- "Laske tuttu si tupahan,
10. Kamarihin kaunosesi!"

Kaisa saattawi sanoa:

"Et ole oma uroni,
Olet huorien hosuja,
Wäärtiwaimojen wäijjä. —

15. Laiton kaunoni kalahan,
Luotuni lohen perähän,
Alinoseni ahwenehen,
Kesän tuopi suuret haut,
Talwen ruskiat reposet,

20. Syksyllä orawirihmat." *timmen*

Anterus ylinen yrkä,
Ylimmäisen miehen poika
Itse ikkunan awawi,
Itse tungeksen tupahan.

25. Kaisa sängystä kawahti,
Miekan seinältä siwalti,
Lempäsi tupesta tuiman,
Syöksä miestä syänalahan,
Läpi lämmöisten lihojen,

30. Kautta kainalon wasemen.

Wirkko Antti Annillehen:

"Mene Anni katsomahan,
Karhuho huuti karjassani,
Metsän lieho lehmissäni."

35. Anni arka päiwälläti,
Yölläpä sitai arempi
Turkkihinsa turweleksen,
Waippohinsa warjeleksen.

Meni itse katsomahan. —

40. Kaisa seisoi seinän alla,
Alla ikkunan asuwi,
Käessä werinen weitsi,
Tupetonna tuima rauta,
Päässä huntu hurmehinen.
45. ”Woi sinua waimo raukka,
Jo tapoit oman urosi!”
Kaisa saattawi sanoa:
”Ei ollut oma uroni,
Oli huorien hosuja,
50. Wäärtiwaimojen wäyryä.
Jos tuo syyksi pantanehe,
Wioiksi we’ettänehe,
Otan pankon palttinoa,
Toisen werkoa wetäsen,
55. Jolla tuomarit totutan,
Jolla lahjon lautamiehet,
Puhumahan puoleltani,
Wiereltäni wirffamahan;
Waan jos syyksi syyetähän,
60. Vielä weetähän wioiksi,
Kyll’ on suurta Suomen maata,
Laajoa Lapin rajoa,
Piistä suuren pilloniekan,
Paeta pahan tefiän.”

15. Riion poika.

- Ratri kaunis, neito nuori,
 Sekä siemiu tyttäristä,
 Rowin kaunis kauoittaki,
 Paras ilman pauloittaki,
 5. Rakittaki muuhenslainen,
 Weroittaki muuhens werta,
 Myöhän myllylle menewi,
 Päiwän nostessa norolle.
 Teki liiton kuum keralla,
 10. Kuun keralla, päiwän kanssa,
 Yhen aian nostassensa,
 Ratri ennen ennätteli,
 Wiisi willoa keritsi,
 Teki kuusi kuontaloa,
 15. Ne kaitti saraksi saatto,
 Waattehiksi walmisteli,
 Ennen päiwän nousemista,
 Muringon ylenemistä.
 Pesi suuret pyöräpöyät,
 20. Laajat lattiat lafasi,
 Wei pihalle rikkojansa,
 Rikoillansa seisatteli:
 Kuuluwi kummi kylästä,
 Tomu toisesta talosta,
 25. Rikkahasta Riikolaasta,
 Paksuista Pajarilaasta;
 Kuulu kattilan kamina,

- Sekä riehtilän reminä,
 Suolta suuri suitsen helke,
30. Ahvannolta aisan kolle.
 Juoksi Katri katsomahan:
 Siell' on riski Riion poika,
 Ja paksu Pajarin poika,
 Hemoistahan waljastawi,
35. Kalujahan kaunistawi,
 Lähtiäksensä kosihin.
 Sano riski Riion poika,
 Ja paksu Pajarin poika:
 "Elepä muille kaunis Katri,
40. Kun minulle Katri kaunis,
 Pane päätä palmikolle,
 Sio silkillä hiruusta!"
 Tunki fiilat tukkarohon,
 Tasukuhun tali hopiat.
45. Katri itkien kotihin,
 Kallotellen kartanolle,
 Ennätti emä kysyä:
 "Mitä itket piika pieni,
 Nuorra saamani nureksit? —
50. Mene aittahan mäelle,
 Pane paita palttinainen,
 Piitä liinan aiwinainen,
 Weä'pä werkanen hamonen,
 Päälle paian palttinaisen!"
55. Katri kaunis, neito nuori,
 Meni aittahan mäelle,
 Löyti rihman rippumasta,

- Langanpään lapattamasta,
 Sihen surmansa sukesi,
 60. Kuolemansa kohtaeli.
     Kukas sanan saatantahan,
     Kielikerran ferrantahan,
     Rikkahasen Riikolahan,
     Paksuhun Pajarilahan?
 65. Karhu sanan saatantahan,
     Kielikerran ferrantahan;
     Ei saanut karhulla sanaksi,
     Lehmikarjahan katoksi.
     Kukas sanan saatantahan,
 70. Kielikerran ferrantahan,
     Rikkahasen Riikolahan,
     Paksuhun Pajarilahan?
     Eusi sanan saatantahan,
     Kielikerran ferrantahan;
 75. Ei saanut suella sanaksi,
     Lammaskarjahan katoksi.
     Kukas sanan saatantahan,
     Kielikerran ferrantahan,
     Rikkahasen Riikolahan,
 80. Paksuhun Pajarilahan?
     Repo sanan saatantahan,
     Kielikerran ferrantahan;
     Ei saanut rewolla sanaksi,
     Hanhikarjahan katoksi.
 85. Kukas sanan, saatantahan,
     Kielikerran ferrantahan,

Rikkahasen Riikolahan,

Paksuhun Pajarilahan?

Jänis sanan saatantahan,

90. Kieli ferran ferrantahan;

Jänis warman wastaeli:

"Sana ei miehe'en katoa."

Eäksi jänis juoksemahan,

Pitkäforma piippomahan,

95. Wääräjäari wääntämähän,

Ristisuu ripittämähän;

Jänis juoksi, pää järisi,

Perä pyöri, pelto liikki,

Meni riskin Riion luoksi,

110. Ja paksun Pajarin luoksi,

Juoksi saunan kynnyselle,

Sauna täynnä neitosia;

Juoksi riihen kynnyselle,

Kynnistihen kynnyselle.

105. Riihessä onpi Riion poika,

Se paksu Pajarin poika;

Sano riski Riion poika,

Ja paksu Pajarin poika:

"Pankate jänis tulelle,

110. Kierosilmä kiehumahan!"

Jänis saattawi sanoa,

Jänis warman wastaeli:

"Kie'pä lempo lähtenynnä

Kattiloihin kiehumahan;

115. Eäksin sanan saatantahan,

Kieliferran ferrantahan."

- Sano riski Riion poika,
Ja paksu Pajarin poika:
"Mip' on sana saatavana,
120. Kieli ferrateltavana?"
Jänis saattawi sanoa,
Jänis warman wastaella:
"Se on sana saatavana,
Kieli ferrateltavana:
125. Jo on Katri kaatununna,
Tinarinta riutununna,
Sortunna hopiasolki,
Wyöwasäki walahthanunna."
Tuopa riski Riion poika,
130. Ja paksu Pajarin poika,
Tempasi isänsä miekan,
Hio päivän, hio toisen,
Päivän kolmannen lopulla
Kyseläwi, lauseläwi:
135. "Syökö sytöntä lihoa,
Juotko werta wiatonta?"
Miekkä mietti miehen kielen,
Urvasi uron pakinan:
"Syönpä kun syötettänehe,
140. Juonpa kun juotettänehe."
Se on riski Riion poika,
Ja paksu Pajarin poika,
Meni peltonsa perille,
Perin peltohon syssä,
145. Rärin käänti taiwosehen,
Itse kääntywi täressä,

Kun on kuuwa kuusen oksa,
Karsittu katajan latwa.

- Sihen surmansa sukesi,
150. Kuolemansa kohtaeli,
Sano kerran mennessänsä:
"Elkäte etiset sulhot
Tahtofo tyttäätä toisen
Wasten mieltä mieholahan!"

16. *Sannus Pannus.*

Sannus Pannus, mies koria,
Läksi Koskelta kosihin
Wirran nuorinta tyttäätä,
Pajarin parašta lasta.

5. Sano sinne tultuansa,
Pajarihin päästyänsä:
"Paras minulle, ei pahinta,
Pisim minulle, ei lyhintä."
Sano Wirran nuorin tyttö,
10. Pajarin parahin lapsi:
"Ei parašta, ei pahinta,
Ei pisintä, ei lyhintä.
Sinull' on ennen naitu nainen,
Koisša entinen emäntä. —
15. Tapa nainen ennen naitu
Murra entinen emäntä!"

- Hannus Pannus, mies foria,
 Usto huoran houfutukset,
 Pahan waimon waawitukset,
20. Hyppäsi sälon sätähän,
 Roussi laikon lautasille. — *laukshi.*
 Niin kofta kotia läksi,
 Tappo naisen ennen naiun,
 Murti entisen emännän.
25. Meni Koskelle kofihin
 Wirran nuorinta tytärtä,
 Pajarin parasta lasta.
 Sano sinne mentyänsä:
 "Paras minulle, ei pahinta,
30. Pisin minulle, ei lyhintä."
 Sano Wirran nuorin tyttö,
 Pajarin parahin lapsi:
 "Ei parasta, ei pahinta,
 Ei pisintä, ei lyhintä.
35. Tapot naisen ennen naiun,
 Murrit entisen emännän,
 Laiat tappoa minunki,
 Surmata hywäsufusen,
 Mennä uutta ostamahan,
40. Kofta kolmatta kofihin."

17. Marketta ja Anterus.

Marketta foria neito
 Reträeli joutesfansa,

Paulo keträellesänsä:

"Ei neiti minun näkönen

5. Aja sen hewosen reisä,

Joka lie ollina orilla

Kun ei warsaset wetäne,

Kuletelle kuutiaiset."

Marketta foria neiti

10. Keträeli joutesänsä,

Paulo keträellesänsä:

"Ei neiti minun näkönen

Koske sen lehmän nifähän,

Joka lie häilynnä härille,

15. Kun ei hiehoista heryne,

Wasiffaijista walune."

Marketta foria neiti

Keträeli joutesänsä,

Paulo keträellesänsä:

20. "Ei neiti minun näkönen

Käy uuhia keritsemähän,

Jok' on ollut oinahilla,

Kun ei karkko kaswatelle,

Eahi kantane karitsa."

25. Anterus ylinen yrkä,

Ulimmäisen miehen poika

Oli teihensä käwiä,

Matkojensa mitteliä;

Kauan soitti kanteletta,

30. Wingutti isänsä wirttä,

Paljahilla paioillahan,

Aiwan aiwinaisillahan.

- Marketta foria neiti
 Tuolla sääti sänkyänsä,
 35. Yheksän ylisen päällä,
 Kahdeksan katon rajassa.
 Anterus ylinen yrkä,
 Ylimmäisen miehen poika
 Otti sarwehen olutta,
 40. Tuolla voiteli omia,
 Dwet wiško wiertehellä,
 Kaljalla saranat kasti —
 Meni hän ylitapahan,
 Kahdeksan katon rajalle;
 45. Tuolla Marketan makasi,
 Alla uutimen utusen,
 Alla waipan waskifirjan,
 Alla tellan tehterisen, ?
 Yheksän ylisen päällä,
 50. Kahdeksan katon rajassa.
 Marketta foria neiti
 Alko saunassa asua,
 Alko wyöttä wyörehsiä, ?
 Hamehetta hyörehsiä.
 55. Alina hymä emäntä
 Tuop' on tuosta arwelemi:
 "Mikä meidän Marketalla,
 Kuka Kurfetta rukalla,
 Alina saunassa asuvi,
 60. Alina saunan karsinassa?"
 Pappi saattawi sanoa,
 Pappi pieni lausueella:

- "Se on meidän Marketalla,
 Sepä Kurketta rukalla,
 65. Söi äiän futufaloo,
 Sären lientä liiemmäksi."
 Ulina hywä emäntä
 Min' on aamulla warahin,
 Käwi kuunnellen fujoa,
 70. Seisatellen seinän wiertä,
 Löysi lapsen itkemässä,
 Wakaisen wankumassa,
 Hänpä lapsen helmahansa
 Kääri kääre'liinahansa,
 75. Meni sulhoosten tupahan,
 Poikasten mynstärihin:
 Kufas teistä poikasiesta
 Tehnyt näitä töffösiä?
 Joka lapsen lapseskehen,
 80. Se olutta juoakshehen."
 Wanno yksi, wanno toinen,
 Se kohta kowasti wanno,
 Joka tiesi tehneensä,
 Waro waiwan nähneensä.
 85. Meni neitoosten tupahan,
 Morianten mynstärihin:
 "Kufas teistä neitosista
 Tehnyt näitä töffösiä?
 Joka lapsen lapseskehen,
 90. Se olutta juoakshehen."
 Wanno yksi, wanno toinen,
 Se kohta kowasti wanno,

- Toika tiefi tehnehenä,
 Waro waiwan nähnehenä.
95. Lapsi tuomitaan tulehen,
 Lapsi suolle wietäväksi,
 Korennalla päähän lyöä,
 Hongan oksalla hotasta.
- Kiesus kielen, Maaria mielen
110. Lapselle wakaifelle,
 Yksöiselle, äskeiselle —
 Lausu lapsi yksioinen:
 "Anterun tulinen turkki,
 Marketan panunen paita
105. Turwakseni tuotaohon,
 Päälleni puettaohon,
 Palamattani tulesa,
 Wetehenki waipumatta."

18. Riikan lapset.

- Eynn' on sää, ihana ilma,
 Kuu paisto Kutumäeltä,
 Päiwä Pätsiwuoren päältä.
- Jo on aika nösta nuorten,
5. Kun on wanhat walwehella,
 Ikäpuolet istumassa.
- "Nouse pois nofinen poika!
 Waiwaselta wuotehelta,
 Polosilta pääaloilta,

10. Nofiselta nuotiosta,
 Kylän kynnöt kynnemättä,
 Kylän waot wakoamatta.
 Nouse pois makoamasta,
 Ulos unta lappamasta;
15. Poffi werkkosi wetäwi,
 Rajawa kalasi syöpi,
 Pohet koskessa kutewi,
 Siiat Riikasillan alla.”
 ”Mistäs tunnet Riikakosken,
20. Riikakosken, Riikasillan!”
 ”Tof’ ma tunnen Riikakosken,
 Riikakosken, Riikasillan;
 Siinä synnyin, siinä kaswoin,
 Siinä lauloin lapsipäiwän,
25. Siinä Riikasillan päässä —
 Mie olen Riikan Yrjön tyttö.”
 ”Siinäpä minäi synnyin,
 Sekä synnyin, jotta kaswoin,
 Siinä Riikasillan päässä —
30. Mie olen Riikan Yrjön poika.
 Voi minä polonen poika,
 Voi poika polonalanen!
 Makasin sisarueni,
 Ainoan emoni lapsen,
35. Alla uutimen utusen,
 Alla waipan waskikirjan.
 Missä nyt piiltä pillojani? —
 Tuolla piilen pillojani,
 Ruos’ ennen isoni piili,

40. Miehen murhan tehtyänsä,
 Karhun siljuwan kiasa,
 Watsassa walaškalojen,
 Wein uiwan untuwasä."

19. Tuiretuisen lapset.

Poika tuhma Tuiretuisen,
 Lapsi kehjo Keiretyisen
 Läksi wiemähän wetoja,
 Maarahoja maksamahan.

5. Kekehensä reutoaksen,
 Kohennaksen forjahansa,
 Ujoa karettelewi,
 Matkojansa mittelewi,
 Noilla Pohjan kankahilla,
10. Lapin synkillä saloilla.

Neiti, wastahan tulewi,
 Hiwus kulta hiihtelewi,
 Noilla Pohjan kankahilla,
 Lapin laajoilla saloilla.

15. Poika tuhma Tuiretuisen,
 Lapsi kehjo Keiretyisen
 Jo tuossa piättelewi,
 Suutahan sowitztelewi:
 "Tule forjahan foria,

20. Hywä lahja laitohoni!"

Neiti sukšilta sanowi,
 Hiihtimiltä hiiowi:
 ”Surma sulle korjahasi,
 Manala rekhehesi.”

25. Poika tuhma Tuiretuisen,
 Pappi kehjo keiretyisen
 Iski wirttua witsalla,
 Helähytti helmiwyyöllä;
 Wirttu juoksi, matka joutu,

30. Tie wieri, reki ratsasi.
 Njawi karettelewi,
 Matkojansa mittelewi,
 Selwällä meren selällä,
 Ulapalla aukialla.

35. Neiti wastahan tulewi,
 Tinarinta riioawi,
 Selwällä meren selällä,
 Ulapalla aukialla.

Poika Tuhma Tuiretuisen, *l*

40. Pappi kehjo Keiretyisen
 Matkooan piättelewi,
 Suutahan sowittellewi:
 ”Tules neiti korjahani,
 Maan walio matkohini!”

45. Neiti wastahan sanowi,
 Tinarinta riitelewi:
 ”Tuoni sulle korjahasi,
 Manalainen matkohisi.”

Poika tuhma Tuiretuisen,

50. Pappi kehjo Keiretyisen

- Joksi wirkkua witsalla,
 Helähytti helminyöllä;
 Wirkku juoksi matka joutu,
 Reki wieri, tie lyheni.
55. Ujawi karettelawi,
 Matkojansa mittelewi,
 Noilla Wäinön kankahilla,
 Ammon raatuilla ahoilla.
 Neiti wastahan tulewi,
60. Kautosenkä kaalelawi, *ke*
 Noilla Wäinön kankahilla,
 Ammon raatuilla ahoilla.
 Poika tuhma Tuiretuisen,
 Rapsi kehjo Keiretyisen
65. Hewostaan piättelawi,
 Suutahan sowittelawi:
 ”Tule neiti korjahani,
 Urmas alle wittiseni!”
 Neiti wastahan sanowi,
70. Kautosenkä kantelewi:
 ”Wilu on olla wiltin alla,
 Kolkko korjassa eleä.”
 Poika tuhma Tuiretuisen,
 Rapsi kehjo Keiretyisen *ke*
75. Uwasi parahan arfun,
 Kimmahutti firjakannen,
 Nostelevi, näyttelevi,
 Katselevi, kääntelawi
 Kultasuita sukasta,
80. Wöitänsä hoiapäitä.

Niin tuli rekehen neiti,
Korjahan kohenteleksen,
Itse laitohon las'essen,
Alle wiltin wieretäksen.

85. Poika tuhma Tuiretuisen,
Lappi kehjo Keiretyisen
Jo tuossa lepäelewi,
Nuoren neitosen keralla,
Käs' orosen ohjaksessa,

90. Toinen neitosen nisoissa.
Siinä neitosen kisaile,
Tinarinna riskaeli,
Noilla Wäinon kankahilla,
Mmon raatuilla ahoilla.

95. Niin neiti sanoiksi wirkki,
Sekä lausu ja kyseli:
"Kienetkö sukua suurta,
Isoa isän aloa?"

Poika tuhma Tuiretuisen,
100. Lappi kehjo Keiretyisen
Itse tuon sanoiksi wirkki:
"En ole sukua suurta,
Enkä suurta enkä pientä,
Olen kerran keskimäistä,

105. Poika tyhjä Tuiretuisen,
Lappi töyhä Keiretyisen;
Waan mipä sinun sukusi?
Sano'pa sinun sukusi,
Jos olet sukua suurta,

110. Isoa isän aloa."

Neiti tuon sanoi si wikki:

”En ole sukua suurta,

Enkä suurta, enkä pientä —

Olen kerran keskimäistä,

115. Tytär tyhjä Tuiretuisen,

Lapsi köyhä Keiretyisen.”

Poika tuhma Tuiretuisen,

Lapsi kehjo Keiretyisen

Korjasta kahottelesken: o

120. ”Voi polonen päiwieni,

Kun pi’in sisarueni,

Lannutin emoni lapsen,

Noilla Wäinön kankahilla,

Ammon raatuilla ahoilla!”

125. Weitsin länkensä lewitti,

Rauon raho rahkehensa,

Hyppäsi hyvän selälle,

Hyvän laukin lautasille;

Ujo päin suuista merta,

130. Kohti kuohuja kowia,

Alle aaltojen syvien,

Päälle mustien murien.

20. Wienan neiet.

Olipa ennen neljä neittä,

Wiisi Wienan morsianta,

Rahelsan merikanoa,

Wienan niemyen nenäsfä,

5. Sininurmen niitännässä,
Kästekorren katkonnassa.
Köyettihin lemmen lehti,
Lemmen lehti, tammen lastu;
Weiwät maalle kaswawalle
10. Drolle ylenewälle.
Siitä kaswo kaunis tammi,
Yleni wihanta wirpi:
Oksat ilmoille olotti,
Lätiwa täytti taiwahalle,
15. Piätti pilwet juoksemasta,
Hattarat hajoamasta.
Yksi pääsi pitkä pilwi,
Pitkä pilwi, kaita pilwi,
Pilwessä wesi pisara,
20. Pisarassa pikku lampi,
Lammisssa weno punanen,
Wenosessa nuoret sulhot,
Nuoret sulhot, naimattomat,
Wielä wiinan juomattomat;
25. Punowat punaista köyttä,
Köyttä rauta rahnikoivat,
Sittoa meren siwua
Lahta Kannan kaafistoja,
Meren tynnenä pyshä,
30. Lahen Kannan kaunihina,
Wieä Wienan neitosia,
Kaupita kotifanoja,
Näistä raukoilta rajoilta,
Polosilta Pohjanmailta,

35. "Ehkäte meriset miehet,
 Vielä wickö neitojamme!
 Wienan on neitoset werewät,
 Kannanlahen kaunokaiset;
 Ei niitä tufulla myöä,
 40. Eikä kansoin kaupitella;
 Tufun myöähän orawat,
 Kewot kansoin kaupitahan,
 Neiet yksin annellahan,"
 Eikä aina yksintänä.

21. Kalevalan neiti.

- Läskin palja paimenehen,
 Leino lehmien ajohon,
 Kurja karjan katselohon;
 Ujon lehmät suota myöten,
 5. Pampahat palomäkeä,
 Buonat nuoren kuffuloa,
 Mie fiero fiwi fiweltä,
 Palja paasi paaterelta,
 Haifia hawu hawulta,
 10. Eufan mustan mustumatta,
 Kengän kannan kastumatta.
 Yhty yrkä karjahani,
 Pöä lewiä lehmihini,
 Hän istu tywelle puuta,
 15. Minä laitto latwemmalle,

Minä hoikka huonommalle,
Minä pieni pienemmälle,
Wähän kuollutta parempi,
Katonutta kaunihimpi.

20. Kysylemmä, lauselemmä:

"Mistäpä sinä waellat,
Kulitko minun kotona,
Käwitkö Kalevalassa?" *K.*

"Kulimpa sinun kotona,

25. Käwimpä Kalevalassa."

"Kulkuko käet Kalewan,
Kalewalan kuusikossa?"

"Kulkupa käet Kalewan,
Kalewalan kuusikossa."

30. "Haukkuko Kalewan koirat,
Kalewalan kankahalla?"

"Haukkupa Kalewan koirat,
Kalewalan kankahalla."

"Katsoko Kalewan neiot,

35. Kalewalan ikkunoissa?"

"Katsopa Kalewan neiot,
Kalewalan ikkunoissa."

"Mistäpä tunsit minun kotini,
Mi merkki minun ko'issa?"

40. "Siitä tunsin sinun kotisi,

Se merkki sinun ko'issa:

Pihlajikko pirtin eessä,

Tuomikko tuwan takana,

Koivikko kotamäellä,

45. Katajikko kaimoriellä,

- Kuusiſto fujoisten suuſſa,
 Petäjikko pellon päässä,
 Tammi keſkitanhualla,
 Hetet tammen juuren alla,
50. Kultakansī kattehenä,
 Kultakauha kannen päällä.”
 ”Mitäpä meillä laaättihin,
 Raättihin minun koiſſa?”
 ”Surwottihin, jauhettihin,
55. Leiwottihin, paistettihin,
 Pinopuita pilkottihin,
 Vielä wettä kannettihin,
 Neitoſia naitettihin,
 Päitä kaſſa kaupittihin.”
60. ”Joko lien minäki myöty,
 Joko kaupittu katala?”
 ”Jopa oot ſinäki myöty,
 Jo oot kaupittu katala.”
 ”Kellen myötihin minua,
65. Kulle kurja kaupittihin?”
 ”Minulle myötihin ſinua,
 Minulle kurja kaupittihin.”
 ”Mikäni minusta annoit,
 Paljoko panit hywästä,
70. Kun olit oluen tuojan,
 Kannun kantajan walitſit?”
 ”Amonpa minä ſinuſta
 Iſolles ifiorosen,
 Jok’ on tarffa aſkelelta,
75. Sekä käymähän teräwä.”

- "Wähänpä hyvästä annoit,
Pikkaraisen kaunihiesta —
Mitäpä annoit maammolleni?"
"Maammolle maherolehman,
80. Jot' on syömättä lihawa,
Koria kostuttamatta."
"Wähänpä hyvästä annoit,
Pikkaraisen kaunihiesta —
Mitäp' annoit weljelleni?"
85. "Weljelle weno punasen,
Itseksen sotia käypi,
Itse kaupat kaupitsewi."
Wähänpä hyvästä annoit,
Pikkaraisen kaunihiesta —
90. Mitäp' annoit sisikolleni?"
"Sisikolle siinäwän uuhon,
Joka wiikko willan tuopi,
Joka kuu karitsan kanto."
"Wähänpä hyvästä annoit,
95. Pikkaraisen kaunihiesta —
Mitäpä annoit ukolleni?"
"Ukolle uuen lusikan,
Jonk' ei syöen syömät puutu,
Juoen juomiset wähehe."
100. "Wähänpä hyvästä annoit,
Pikkaraisen kaunihiesta —
Mitäpä annoit ämmöllenä?"
"Ämmöllesi waskimaljan,
Tuletta tuwasfa käypi,
105. Waskiatta wailehtiwi."

"Wähämpä hyvästä annoit,
Pikkaraisen kaunihiesta.
En lähe minä sinulle,
Enkä lähteä kärkeä."

110. "Kun vähä hyvästä annoin,
Pikkaraisen kaunihiesta,
Isosi ikioronen
Sotitiellä fortuohon,
Raatuohon kauppatiellä,

115. Kauppaikana parasfa."
"Kun vähä hyvästä annoin,
Pikkaraisen kaunihiesta,
Maammosi maherolehma,
Wasoillensa waipuohon,

120. Kiulullensa kirwotkohon,
Tyyppaifana parasfa."

"Kun vähä hyvästä annoin,
Pikkaraisen kaunihiesta,
Weljesi weno punanen
125. Kiwen kofti kiitäköhön,
Halki juoskohon hakohon,
Soutlaifana parasfa."

"Kun vähä hyvästä annoin,
Pikkaraisen kaunihiesta,
130. Sisiksi sinerwä uuhi,
Willohinsa wiipyköhön,
Karmohinsa kaatukohon,
Willaaifana parasfa."

"Kun vähä hyvästä annoin,
135. Pikkaraisen kaunihiesta,

Utkosi uusi lusikka —
 Ranta poies tatkettohon,
 Voikki ponsi lentäköhön,
 Syöntiaikana parasfa."

140. "Kun vähä hyvästä annoin,
 Pikkaraisen kauniista,
 Ämmösesi waskimalja
 Kivehen tilahatohon,
 Potes pohja puhettohon,
 145. Suontiaikana parasfa."

22. Neien roſwo.

Tuoll' on neitoset kisaſsa,
 Kaunokaiset karkeloſsa,
 Noilla Wäinölän ahoilla,
 Kalevalan kankahilla.

5. Kullerwo Kalewan poika,
 Sinisukka äiön lapsi,
 Hirus feltanen koria,
 Kengän kanta kaunokainen,
 Lähtiäksensä kätesi,
 10. Hyvällä ison orilla,
 Noien neitojen kisaſhan,
 Kaunokaiſten karkelohon.
 Hyppäsi hyvän selälle,
 Hyvän laukin lautasille,
 15. Ajo päivän, ajo toisen,

- Kohta kolmannen ajawi;
 Niin päivänä kolmantena,
 Pääsi neitojen kisahan,
 Kasapäien karkelohon,
 20. Noille Wäinölän ahoille,
 Kalewalan kankahille.
 Ken ihanin impyistä,
 Kasapäistä kaunoisain,
 Sen hän koppo koprihinsa;
 25. Itse tuon sanoiksi wirkki:
 "Elkäte sinä ikänä,
 Ilmottako immet milma!
 Ettei äiti ääntä saisi,
 Emo etsiwä olisi,
 30. Jos ma wuoenki wiruisin,
 Lahi kaks kakkettaisin,
 Tuolla tuomiwaaran päällä
 Kaswaisin katajikoşa."
 Ajawi kahattelewi,
 35. Immen itkewän keralla,
 Ujo Wäinölän ahoilta,
 Kalewalan kankahilta.
 Niin etsi emo tytärtä,
 Wanhin lasta waikerteli,
 40. Etsiwi kisa sioilta,
 Noilta karkukankahilta:
 "Ettekö nähnyt mun tytärtä,
 Kuullut kullan lapsukaista?"
 Niin sanowi poika pieni,
 45. Lausu paimen ja pakisi:

- ”Oli tässä eräs uroita,
 Kullervo Kalevan poika,
 Sinisukka Aion lapsi,
 Sinisukka, hienohelma,
50. Hirvus keltanen koria,
 Kengän kauto kaunokainen,
 Koppo neien koprihinsa,
 Pani laukin lautasille;
 Niin itse ajohon lähti,
55. Immen itkewän keralla.
 Sanan wirkki, noin nimesi:
 ”Elkäte sinä itkänä,
 Ilmottako immet milma!
 Ettei äiti ääntä saisi,
60. Emo etsiwä olisi,
 Jos ma wuoenki wiruissin,
 Tahi kaks kalkettaisin,
 Tuolla tuomiwaaran päällä,
 Kaufana katajikoessa.”
65. Niin emo sanoiksi wirkki,
 Äiti äänellen paneksen:
 ”Woi polonen päiwiäni,
 Onneton olelmiani,
 Sinne meni siitelmäni,
70. Sinne kannettu katosi!”
 Itse eillehen menewi,
 Astua tihuttelewi
 Tuonne tuomiwaaran päälle,
 Katajikkokanfahalle,
75. Kujerrellen kuujiokossa,

Kaikkuen katajikoissa:

"Tule tänne tyttäreni,

Lähe pois polonen tyttö!

Miehen tuhmasen tulilta,

80. Warattoman walfioilta,

Turwihin oman emosi,

Oman wanhemman warohin."

Tytär tuolta wastaeli,

Lapsi lausu ja saneli:

85. "En minä emoni pääse,

Kun et tulle päästämähän.

Olin mie kisaheilla,

Noilla karkukartanoilla;

Niin tuli eräs uroita,

90. Sinisukka äidin lapsi, A

Se otti oron selälle,

Noosti laulin lautasille,

Ajoa kahattelewi,

Saloja samottelewi,

95. Yöt päiwät piättelewi,

Buorokauet kantelewi,

Marjoilla menettelewi,

Mustikoilla mustuttawi,

Wilussa wiluttelewi,

100. Pakkasessa paistelewi.

Lähe sie oma emoni,

Jouwu kaunis kantajani,

Lähe lapsesi otolle,

Tytäresi lunnahille,

105. Näiltä paikoilta pahoilta,
 Waaramailta waitioilta!"
 Niin emo sanoiksi wirkki,
 Itse intoen pakisi:
 "Lähen mä lapseni otolle,
110. Tyttäreni lunnahille,
 Tuon Ukon tuliset nuolet,
 Kannan waskiset wasamat.
 Oi Ukko yli-jumala!
 Tahi taatto taiwahinen,
115. Jouwuta'pa jousi suurin,
 Katsa kaareksi parahin,
 Pane waskinen wasama,
 Tuon tulisen jousen päälle,
 Niin työnnä tulinen nuoli,
120. Ammu waskinen wasama,
 Ammu kautta kainalojen,
 Halki hartiolihojen,
 Tuo paha Kalewan poika;
 Laske lastani kotihin,
125. Päästä tielle terwehenä,
 Koskematonna kotihin!"
 Se Ukko yli-jumala,
 Itse taatto taiwahinen
 Jouwuttipa jousen suuren,
130. Kanto kaarensa parahan,
 Pani waskisen wasaman
 Tuon tulisen jousen päälle,
 Työnnälti tulisen nuolen,
 Ampu waskisen wasaman,

135. Halki hartiolihhoista,
Kalewaisen kainaloista.

23. Weenkantaja Anni.

- Anni tyttö, aino neiti
Päfsi wettä lähteheltä,
Pieni kiulunen käessä,
Pieni kauha kainalossa.
5. Ei oo wettä lähteessä. —
Kult' on kanxi kuiwahtanna,
Walajtanna waskilaita,
Linapohja tilkajtanna,
Lehti päälle langennunna.
10. Anni tyttö, aino neiti
Tuosta astuwi etemmä,
Lähtehelle toisellenki;
Ei oo wettä toisesana —
Meni kohta kolmannelle,
15. Wett' ei kolmannesajana.
Anni tyttö, aino neiti
Yhä eistyiwi etemmä,
Astuwi aluslahelle,
Meni mäen, meni toisen,
20. Kohta kolmannen menewi.
Niin mäellä kolmannella
Iski silmänsä itähän,
Käänsi päätä päivän alle,

- Näki purren purjehtivan,
25. Satalaian laiehtivan.

Mies puhas perästä purtta,
Toinen mies nenästä purtta,
Sulho purren partahalta:
"Tules tytti purteheni,

30. Wyöwasäki wenoseheni!"

"En' on tule, enkä huoli,
Eipä työntänyt emoni,
Warnustellut wanhempani
Tätä lasta laiwhasi,

35. Tytärtä wenosehesi!"

Roussi mies perästä purtta,
Mies toinen nenästä purtta,
Sulho purren partahalta,
Koppo neien purtehenä

40. Wyöwasäken wenosehensä.

Niin neiti fujertelewi,
Wyöwasäki walittelewi,
Sulkkuparran suun e'essä,
Kultaparran parmahilla.

45. Näki taattonsa wesillä,
Taaton laiwan lainehilla:
"Tules taatto lunnahille,
Oman lapsesi otolle!"

"Emmä joua tyttö raukka!

50. Pöhi kultanen kutewi,
Kultasissa kuplusköisä." *klubbkrok*
Eipä taatto tullutkana.

- Neitonen fujertelewi,
 Wyöwascki walittelewí,
 55. Sulkfuparran suun e'essä,
 Kultaparran parmahilla.
 Näki maammonsa wesillä,
 Maammonlaiwan lainehilla:
 "Tules maammo lunnahille,
 60. Dman lapsesi otolle!"
 "Emmä joua tyttö raukka!
 Siiko kultanen kutewi,
 Kultasissa kupluskoissa."
 Eipä maammo tullutkana.
 65. Neitonen fujertelewi,
 Wyöwascki walittelewí,
 Sulkfuparran suun e'essä,
 Kultaparran parmahilla.
 Näki weikkonsa wesillä,
 70. Weikon laiwan lainehilla:
 "Tules weikko lunnahille,
 Dman sisikosi otolle!"
 "Emmä joua sikko raukka!
 Hauki kultanen kutowi,
 75. Kultasissa kupluskoissa."
 Eipä weikko tullutkana.
 Neitonen fujertelewi,
 Wyöwascki walittelewí,
 Sulkfuparran suun e'essä
 80. Kultaparran parmahilla.
 Näki sisikonsa wesillä,
 Siskon laiwan lainehilla:

"Tuleš sisfo lunnahille,
Dman sisfosī otolle!"

85. "Emmä joua sisfo raukka!

Lahna kultanen kutewi,
Kultasissa kupluskoissa."

Eipä sisfo tullutkana.

Neitonen kujertelewi,

90. Wyöwasfi walittelewī,

Gulkkuparran suun e'essä,
Kultaparran parmahilla.

Näfi minnänsä wesillä,

Minnän lainwan lainehilla:

95. "Tuleš minnä lunnahille,

Nato raukkašī otolle!"

"Enpä tieä minnä raukka,

En polonen poian waimo,

Millä mie sinun lunastan,

100. Kun ompi wähän waroa!"

"On sulla sinerwä uuhi,

Jonka toit tullessasi,

Dman taattosi koista;

Sillä sie minun lunastat."

105. Anto uuhenſa sinerwän.

Ei uuhi mitänä maksä,

Eipä työnnetä tytärtä,

Neitt' ei uuheſtä yheſtä.

Neitonen kujertelewi,

110. Wyöwasfi walittelewī,

Gulkkuparran suun e'essä,

Kultaparran parmahilla:

- ”Run et laske lunnahitta,
Etä laske lunnahilla,
115. Polen puhki uuen purren,
Halki haapasen wenehen,
Poikki tallan puiset laiat,
Katajaiset kaaret katkon.”
- ”Jos polet puhki uuen purren,
120. Halki haapasen wenehen,
Tallat poikki puiset laiat,
Katajaiset kaaret katkot;
Puilla pursi paikatahan,
syl Drasilla ommellahan,
125. Leräksillä temmotahan,
Katajilla kaaritahan.”
- ”Polki puhki uuen purren,
Halki haapasen wenehen,
Tallo poikki puiset laiat,
130. Katajaiset kaaret katko.
- Sillä päästi päänsä neito,
Sillä itsensä ehätti,
Wenehestä wierahasta,
Karjalaisen karpaloosta.
135. Weip’ on wettä taatollensa:
Ota wettä taattoseni!”
- Taatto taisi waistaella,
Taatto firweswarrellensa:
”Mene portto poikemmaksi,
140. Tulen lautta tuonemmaksi!
Et ollut we’en etsossa,
Olit sulhasen etsossa,

Punapaulan puujelossa,
Rautokengän katselossa."

145. Wei hän wettä maammollensa:

"Dta wettä maammoseni!"

Maammo taisi waštaella,
Maammo firnunmännällänsä:

"Mene portto poikemmaksi,

150. Tulen lautta tuonemmaksi!

Et ollut we'en etsossa,

Olit sulhasen etsossa,

Punapaulan puujelossa,

Rautokengän katselossa."

155. Wei hän wettä weikkollensa:

"Dta wettä weikkoseni!"

Weikko taisi waštaella,

Weikko kaihäswarrellansa:

"Mene portto poikemmaksi,

160. Tulen lautta tuonemmaksi!

Et ollut we'en etsossa,

Olit sulhasen etsossa,

Punapaulan puujelossa,

Rautokengän katselossa."

160. Wei hän wettä siskollensa:

"Dta wettä sikkoseni!"

Sikko taisi waštaella,

Sikko firjalastafella:

"Mene portto poikemmaksi,

170. Tulen lautta tuonemmaksi!

Et ollut we'en etsossa,

Olit sulhasen etsossa,

Punapaulan punjelossa,
Kautokengän katselossa."

175. Wei hän wettä minnällensä: 202

"Ota wettä minnäseni!"

Noin minnä sanoiksi wirkki:

"Suuri kiitos, kostjumala!

Tuota wuotin tuon ikäni,

180. Naon wettä juoakseni." 213

Anni tytti, aino neiti

Meni aittahan mäelle

Poihen tuosta fuoleman,

Heittihen katoamahan.

185. Tuli taatto nostamahan: 219

"Nouse pois Annin tyttö,

Anni tyttö, aino neiti,

Nouse nuorra fuolemaasta:

Werewänä wieremästä,

190. Kaunisna katoamasta!" 225

Anni saattawi sanoa:

"Emp' on nouse, taatto ruffa!

Enkä nouse, enkä huoli;

2 Wirhu olit wirkannalta,

195. Karhu olit karjunnalta, 232

Susi suusi auonnalta."

Meni maammo nostamahan:

"Nouse pois Annin tyttö,

Anni tyttö, aino neiti,

200. Nouse nuorra fuolemaasta, 240

Werewänä wieremästä,

Kaunisna katoamasta!" 246

Anni saattawi sanoa:

"Emp' on nouse, maammo ruffa!

205. Enkä nouse, enkä huoli;
 Wirhu olit wirkannalta,
 Karhu olit karjunnalta,
 Eusi suusi auonnalta."

Meni weikko nostamahan:

210. "Nouse poies Anni sikko,
 Anni sikko, aino neito,
 Nouse nuorra kuolemašta,
 Werewänä wieremästä,
 Kaunisna katoamašta!"

215. Anni saattawi sanoa:

"Emp' on nuose weikko ruffa!

Emp' on nouse, enkä huoli;

Wirhu olit wirkannalta,

Karhu olit karjunnalta,

220. Eusi suusi auonnalta."

Meni sikko nostamahan:

"Nouse poies Anni sikko,

Anni sikko, aino neito,

Nouse nuorra kuolemašta,

225. Werewänä wieremästä,

Kaunisna katoamašta!"

Anni saattawi sanoa:

"Emp' on nouse sikko ruffa!

Emp' on nouse, enkä huoli;

230. Wirhu olit wirkannalta,

Karhu olit karjunnalta,

Eusi suusi auonnalta."

Meni minnä nostamahan:

"Nouse poies nato rukka,

235. Nato rukka, neito nuori,

Nouse nuorra, fuolemašta,

Werewänä wieremästä,

Kaunisna katoamasta!"

"Jo nousenki, minnäseni!

240. Et ollut wirhu wirkannalta,

Etkä karhu karjunnalta,

Susi suusi auonnaalta."

24. Rojosen poika.

Läksin piennä paimenehen,

Lasja lammasten ajohon,

Pistin pillit pusshini,

Soitin suolla mennessäni,

5. Rajahutin kankahalla;

Sen Seppä pajassa kuuli

Kesken kullan keittämistä,

Hopian sulajamista,

Wafara waju käestä,

10. Kulta kuohu kattilasta;

Kuhun kulta tipahti,

Sihen saari sumattihiin,

Saarelle foria myrmi,

Murmelle foria neiti,

15. JoP ei suostu sulhosihin,

Mielly miehiin hywiin.

Käwi pipit, käwi papit,

Käwi rikkahat rikarit,

Käwi hoikat hovin herrat.

20. Niin tuli Rojosen poika —

Tuo konsti Rojosen poika,

Wuoli wuoen liistehiä,

Toisen laatiwi rekiä,

Lähtiäksensä kosihiin,

25. Tuota saaren kaunokaista,

Läksi kulliten kosihiin,

Hopioiten heilumahan,

Kolme koiroa jälessä,

Yksi kuitki, toinen kaitki,

30. Kolmansi Puritsa koiro,

Koppo neien korjahansa,

Koppo ruoskalla hewoista,

Rahkasiimalla sipasi.

"Jää hywästi saaren nurmet,

35. Ruusen juuret terwasfannot!

En enää sinä ikänä,

Wasta saane saaren maalle."

Neiti parka huokaseksen,

Huokaseksen, henkäseksen:

40. "Paremp' ois futosen suussa,

Karhun kiljunan kiasa,

Kun tämän Rojosen reissä."

"Mitä itket Hiitten huora,

Kuta kurja huokaelet?"

45. "Itken entistä ikeä,
 Kun suotta kulu ifäni."
 "Ele huoli Hiitten huora,
 Pääset Hiien kankahalle!
 Niin mä kysyn miekaltani:
50. Syöttö uuelta lihoa,
 Suotto werta lämpimältä?"
 Pääsi Hiien kankahalle —
 Pään pani kosken kiveksi,
 Hiero heiniksi hiwukset,
55. Sääret särki aiafsiksi,
 Sormet wäänti witsakfsiksi,
 Käsiwarret seipähiksi,
 Pihat liesti lippahasen,
 Pani rinnat riehtilähän,
60. Wei emolle tuomifiksi.
 Emo syöpi, kiittelemi:
 "En ole näitä ennen syönyt,
 Wäwryn uuen tuomifia,
 Tyttäreni työntämiä."
65. Orja lausu owen suussa,
 Owen suussa, pankon päässä:
 "Woi! jos tietäisit wähäsen,
 Arwoaisit pikkaraisen,
 Etp' on noita söisikänä,
70. Wäwryn uuen tuomifia,
 Tyttäresi työnteheitä."
 "Sano, sano orja raukka!"
 "En sano emäntä raukka!"
 "Sano, sano orja raukka!"

75. Annan firjon karjaštani,
 Paraan lehmän lääväštäni."
 "En sano emäntä raukka!"
 "Sano, sano orja raukka!
 Annan ainvan orihin,
 80. Seitsemästä ruunaštani."
 "En sano emäntä raukka!"
 "Sano, sano orja raukka!
 Syötän wuoen raatamatta,
 Wuoen toisen waatehetta,
 85. Yhen wuoen woipaloilla,
 Toisen fuore'kukoloilla,
 Kolmannen siäulhoilla."
 "Jo sanon emäntä raukka!
 Söit sä tišsit tyttäresi,
 90. Jota kauan kašwattelit,
 Wiikon wieresfäis pitelit."

25. Joukosen nainen.

- Neito istu sillan päässä,
 Paulu sillan lautasilla:
 "Jouten synnyin, jouten kašwoin,
 Jouten aikani elelin;
 5. Joko mennen Joukoselle,
 Jouten Joukonen pitäisi,
 Työttä, wyöttä, fintahitta,
 Jouten Jouko syötteleisi,

- Jokiweellä juotteleisi,
 10. Korttehilla kostuttaisi,
 Sarasille saatteleisi,
 Heinäsille heitteleisi,
 Kiiven suuren suojasehen,
 Kallioisen kainalohon.”
15. Pääty Jouko kuulemassa,
 Seinän alla seisomassa,
 Kuusa kuuli, siinä kosjo,
 Kuusa kosjo, siinä kihlo,
 Kuusa kihlo, siinä otti.
20. Kolffo Kommin iffunoa,
 Kosjo Kommilta tytärtä,
 Kommin nuorinta tytärtä:
 ”Anna Kommi tytärtäsi,
 Nuorta neittä naisekseni,
25. Wastakaaswista waraksi.”
 ”Äsken annan tyttäreni
 Kojon pojan puolisoiksi,
 Kun ammut tähän taiwahalta,
 Pilkan pilvien lomasta,
30. Nhen muolen nostannalta,
 Nhen jalkasi sialta,
 Nkällä yrityksillä.”
 Ampu tähän taiwahalta,
 Pilkan pilvien lomasta.
35. Kolffo Kommin iffunoa,
 Kosjo Kommilta tytärtä:
 ”Anna Kommi tytärtäsi,

- Nuorta neittä naisekseni,
 Bastafaswöistä waraksi." 21
40. "Äsken annan tyttäreni
 Rojon pojan puolisoiksi,
 Kun käyt neulojen neniä,
 Tallat rautatapparoita,
 Päivän neulojen neniä,
45. Toisen tapparan teriä."
 Talo rautaset talukset,
 Kävi neulojen neniä,
 Talo rautatapparoita.
 Kolikko Kommin ikkunoa,
50. Kosjo Kommilta tytärtä,
 Kommin nuorinta tytärtä:
 "Anna Kommi tytärtäsi,
 Nuorta neittä naisekseni,
 "Bastafaswöistä waraksi." 22
55. "Äsken annan tyttäreni
 Rojon pojan puolisoiksi,
 Kun sa uinet umpilammin,
 Saanet sieltä suuren hauin,
 Suuren hauin, kultasuomun,
60. Tahi kaksi pienemmäistä,
 Tuonet Kommille kätehen,
 Anopille antehiksi."
 Siit' on uipi umpilammin,
 Saapi sieltä suuren hauin,
65. Suuren hauin, kultasuomun.
 Kolikko Kommin ikkunoa,
 Kosjo Kommilta tytärtä,

- Kommin nuorinta tytärtä:
 ”Anna Kommi tytärtäsi!
70. Jo olen raatant työt tuhannet,
 Sa’at toiset toimitellut;
 Jo olen uinut umpilammit,
 Saanut sieltä suuret hait,
 Suuret hait, kultasuomut,
75. Käynyt neulojen neniä,
 Tallant rautatapparoita,
 Ampunt tähän taiwahalta
 Pilkan pilvien lomasta.”
 Anto Kommi tyttärensä,
80. Tyttärensä, nuorimansa
 Rojon pojan puolisoiksi.
 Se korppi Rojosen poika
 Roppo neien forjahansa,
 Murralti mutson rekehen,
85. Wiien alle willawaipan,
 Weti wirkkua witsalla,
 Helähytti helmispäällä,
 Ajoa kahattelewi.
 Ajo soita, ajo maita,
90. Ajo Wäinölän ahoja,
 Kalewalan kanfahia.
 Äiän siitä neittä neuo,
 Äiän orpoa opetti:
 ”Kun tulet Rojon kotihin,
95. Rojon määlle forfialle,
 Laai willaset hamehet,
 Ohen willan fylkyestä;

- Keitä otraset oluet
 "Yhen otrasen jywästä."
100. Niin tuli jälille koiran.
 Neiti korjasta kohosi,
 Alta wiltin wyöffeleksen.²
 "Mip' on juossut tästä poikki?"
 Koir' on juossut tästä poikki.
105. Noin neiti sanoiksi wirkki:
 "Voi minua furja raukka!
 Parempi minun polosen
 Koiran kulkian jälillä,
 Lumme'kormasen ko'issa,
110. Kun tämän Kojosen reissä,
 Wiirunaaman wiltin alla;
 Kaunihimmat koiran karmat
 Kojon pojan futrisia."
 Se korppi Kojosen poika
115. Murti suuta, wäänti päätä,
 Murti mustoa hawenta,
 Weti wirkkua witsalla,
 Helähytti helmispäällä;
 Njoo kahattelemi
120. Selwällä meren selällä,
 Ulapalla aukiolla;
 Niin tuli hukun jälille.
 Neiti korjasta kohosi,
 Alta wiltin wyöffeleksen.
125. "Mip' on juossut tästä poikki?"
 Huppon juossut tästä poikki.
 Noin neiti sanoiksi wirkki:

- "Voi minua furja raukka!
 Parempi minun polosen
 130. Hukan huihkajan jälillä,
 Alakärsän askelilla,
 Kun korpin Rojosen reissä,
 Wiirunaaman wiltin alla;
 Kaunihimmat hukan karvat
 135. Rojon pojan futrisia."
 Se korppi Rojosen poika
 Murti suuta, wäänti päätä,
 Murti mustoa hawenta,
 Weti wirkkua witsalla,
 140. Helähytti helmispäällä;
 Ujoa kahattelewi
 Noilla Pohjan kankahilla,
 Lapin synkillä saloilla;
 Niin tuli karhun jälille.
 145. Neiti forjasta kohosi,
 Mita wiltin wyöffelessen.
 "Mip' on juossut tästä poikki?"
 Karhu on juossut tästä poikki.
 Noin neiti sanoi si wirkki:
 150. "Voi minua furja raukka!
 Parempi minun polosen
 Karhun kaahlajan jälillä,
 Kontion kowilla teillä,
 Kun korpin Rojosen reissä,
 155. Wiirunaaman wiltin alla;
 Kaunihimmat karhun karvat,
 Rojon pojan futrisia."

- Se korppi Kojosen poika
Murti suuta, wäänti päätä,
160. Murti mustoa hawenta,
Itse tuon sanoitsi wirkki:
"Wiel' on matkoa vähäsen,
Duta! saat Kojon kotihin,
Kojon määlle forkialle;
165. Wiillät weitsettä lihoa,
Koet werta kauhasetta."
Kun tuli Kojon kotihin
Kojon määlle forkialle,
Dtti miekan orren päästä,
170. Saip' on naualta sapelin,
Kysy mieltä miekaltansa,
— Sapeliltansa sanoja:
"Syötkö liioja lihoja,
Juotko werta joutawata?"
175. Miekka mietti syöäksensä,
Sano juowansa sapeli.
Weti siitä miekallansa,
Kawahutti kalwallansa
Neien neljäksi palaksi,
180. Wiieksi wipaleheksi;
Pään mäkäsi mättähäksi,
Silmät suolle karpaloiksi,
Hiukset kuiviksi kuloiksi,
Wiilti korwat korpin syöä,
185. Lihan linnuille rakensi,
Rinnat leipo leipäsiiksi,
Nänniset kalakuloiksi,

- Anopille antehiksi,
 Kommin eufon kostitsoiksi.
190. Läksi luoksi anoppinsa.
 Päässä patsahan anoppi
 Sanomia tieusteli:
 "Mitä tiiät sanomia?"
 Wirkki orja orren päästä,
195. Paimo patsahan nenästä:
 "Ele kysy sanomia,
 Duot oli unen näköni."
 Unto wäwy kostitsoita.
 Emo syö ja kiittelewi:
200. "Jo olen jotai syönyt,
 Syönyt woita, syönyt kuuta,
 Syönyt lehmeä maitoa,
 Syönyt karjua sifoa,
 Ei tämän makehisiä,
205. Wäwyn uuen antehia,
 Lapseni lähettämiä."
 Wirkki orja orren päästä,
 Paimo patsahan nenästä:
 "Di on kuffi jalkaseni,
210. Ellös syökö kostitsoita!
 Jospa tietäisit wähasen,
 Ymmärtäisit pikkaraisen,
 Lot'et noita söisikänä
 Uuen wäwyn antehia,
215. Lapsesi lähettämiä."
 "Sano, sano orja ruffa,
 Mi on tässä kostitsoina?"

- "Jos sanon emäntä rukka,
Tulet weellä wiruttaatse,
220. Muutut mullan muutoseksi,
Kaatut rauan karwaseksi."

- "Muuttukoni jos monasti,
Kaatukoni jos kahesti.
Sano, sano orja rukka
225. Mi on tässä kostitsoina?
Syötön wuoen raatamatta,
Toisen työlle työntämättä.

- "Jo sanon emäntä rukka
Mi on siinä kostitsoina:
230. Dmpa naisen olkaluuta,
Palakaisen pääpaloja,
Söit sä tissit tyttäresi,
Söit nännit oman sikiön,
Jota kauan kaswattelit,
235. Itse rinnalla imetit."

- Jo tuli weellä wiruttaatse,
Itki päivän, itki toisen,
Itki kohta kolmannenki,
Wieri wiimen fuolemahan,
240. Muuttu mullan muutoseksi,
Kaatu rauan karwaseksi.

26. LupaStettawa neiti.

- Wenäläinen *) wainolainen,
 Karjalainen kiertolainen
 Soutelewi, joutelewi,
 Nientä niemen kiertelewi,
 5. Ympäri Yläsen nientä,
 Kahen puolen Kangasnientä.
 Neitonen kiertelewi,
 Wyöwasäki walittelewi
 Wenäläisen wenehesä,
 10. Karjalaisen karpasösa. /
 Iso rannalle lasessen
 Kujerrusta kuulemahan,
 Walitusta waatimahan.
 ”Hywä iso, rakas iso,
 15. LupaSta minua täältä!”
 ”Millä mä sinun lupaStan,
 Kun ompi wäähä waroa?”
 ”Olipa sinulla ennen,
 Oli ennen aikoinani,
 20. Minun kaswinaikoinani,
 Kolme kontua hyweä,
 Pane yksi lunnahiksi
 Henkeni behättimeksi.” 2
 ”Empä raahi raukkaseni,
 25. Empä tyttö parakaseni,

*) Wenäläisillä näissä lauluissa useinki ei ymmärretä Nyssid, waan Greikan uskon Karjalaisia.

- Panna kontua parašta;
 Ennen luowun neioštani
 Kun paraašta konnuštani,
 Rahan paljon pantuani,
 30. Enemmän luvattuani.”
 Venäläinen wainolainen,
 Karjalainen kiertolainen
 Soutelewi, joutelewi,
 Nientä niemen kiertelewi
 35. Ympäri Yläsen rientä,
 Rahan puolen Kangasnientä,
 Neitonen fujertelewi,
 Wyöwasfi walittelewi
 Venäläisen wenehesä,
 40. Karjalaisen karpasossa.
 Emo rannalle lasoksen
 Kujerrusta kuulemahan,
 Walitusta waatimahan.
 ”Hywä emo, armas emo,
 45. Lunasta minua täältä!”
 ”Millä mä sinun lunastan,
 Kun onmpi wäähä waroa?”
 ”Olipa sinulla ennen,
 Oli ennen aifoinani,
 50. Minun kaswinaiifoinani,
 Kolme lehmeä hyweä;
 Pane yksi lunnahiksi,
 Henkeni hehättimeksi.”
 ”Empä raahi raukkaseni,
 55. Empä tyttö parkaseni,

- Panna lehmeä parasta;
Ennen luowun neioštani
Kun paraasta lehmästäni,
Kahan paljon pantuani,
60. Enemmän luvattuani.”
Wenäläinen wainolainen,
Karjalainen kiertolainen
Soutelewi, joutelewi,
Nientä niemen kiertelewi
65. Ympäri Yläsen nientä,
Kahan puolen Kangasnientä.
Neitonen fujertelewi,
Wyöwasäki walittelewi,
Wenäläisen wenehesä,
70. Karjalaisen karpasosä.
Weikko rannalle laskeksen
Kujerrusta kuulemahan,
Walitusta waatimahan.
”Hywä weikko, kaunis weikko,
75. Lunasta minua täältä!”
”Millä mä sinun lunastan,
Kun onmpi wäähä waroa?”
”Olipa sinulla ennen,
Oli ennen aikoinani,
80. Minun kaswinpäinwini,
Kolme ruunoa hyweä;
Pane yksi lunnahiksi.”
”Empä raahi raukkaseni,
Empä sisko partaseni,
85. Panna ruunoa parasta;

- Ennen luowun siskoostani
 Kun paraasta ruunastani,
 Rahan paljon pantuani,
 Enemmän luvattuani.”
90. Wenäläinen wainolainen,
 Karjalainen kiertolainen
 Soutelewi, joutelewi,
 Nientä niemen kiertelewi
 Ympäri Yläsen rientä,
95. Rahan puolen Kangasruientä.
 Reitonon kujertelewi,
 Wyöwasäki walittelewi,
 Wenäläisen wenehesä,
 Karjalaisen karpasosä.
100. Sisko rannalle lasoksen
 Kujerrusta kuulemahan,
 Walitusta vaatimahan.
 ”Hywä sisko, kaunis sisko,
 Lunaasta minua täältä!”
105. ”Millä mä sinun lunaastan,
 Kun ompi wäähä waroa?”
 ”Olipa sinulla ennen,
 Oli ennen aikoinani,
 Minun kaswinpäiwinäni,
110. Kolme lammaasta hyweä;
 Pane yksi lunnahiksi.”
 ”Empä raahi raukkaseni,
 Empä sisko parakaseni,
 Panna lammaasta parasta;
115. Ennen luowun siskoostani

Kun paraasta lampahasta,
Rahan paljon pantuani,
Enemmän luwattuani.”

Benäläinen wainolainen,

120. Karjalainen kiertolainen
Soutelewi, joutelewi,
Nientä niemen kiertelewi
Ympäri Mäsen nientä,
Rahan puolen Kangasnientä.

125. Neitonen kujertelewi,
Wyöwaeski walittelewi
Benäläisen weneheessä,
Karjalaisen karpasosessa.

Sulho rannalle laskeksen

130. Kujerrusta kuulemahan,
Walitusta vaatimahan.

”Hyvä sulho, kaunis sulho,
Lunasta minua täältä!”

”Millä mä sinun lunastan,

135. Kun onpi wäähä waroa?”

”Olipa sinulla ennen,
Oli ennen aikoinani,
Minun kaswinpäiwinäni,
Kolme laiwoa hyweä;

140. Pane yksi lunnahiksi.”

”Jopa raahin raukkaseni,
Jopa neiti parkaseni,
Panna laiwani parahan;
Ennen luowun laiwaastani

145. Kun paraasta neioistani,

Saan ma vielä lainan toisen,
En saa toista morsianta.”

Sulho neitosen lunasti,
Neiti koston toimottawi;

150. Nyt mä koston toimottanen:

”Luoja koston kostakohon,
Iseni isofet konnut
Luli tuihi polttakohon,
Walkia häwittäköhön,

155. Elonaihana parasä.

Maammoni matikkalehmät
Kengillehen riutukohon,
Käpällehen kaatukohon,
Maitoaikana parasä.

160. Weljeni isofet ruunat

Waljahinsa waipukohon,
Pänkihin lähätyköhön,
Weentäaikana parasä.
Siskoni sinervät uuhet

165. Wuonihinsa wuotukohon,

Kaotkoon karitsohinsa,
Willaaikana parasä.
Sulhon laiwat matkakkohon,
Tyynelläki, tuulelläki,

170. Myötäselläi, wastasellai,

Kun sulho minun lunasti.”

27. Lunastettava neiti.

(toisin)

- Neitonen, neitonen
Itkee ja huokaa
Verikoiran wenehessä,
Punaparran purtilossa.
5. Katso taatto matkaa
Pitkin meren rantaa.
"Oi oi, oi oi, taattoseni,
Lunasta minua poies!"
"Millä sinun lunastan?"
10. "On hän sulla kolme' koriata laiwa;
Pare paras panttiin
Minun pääni päästimäksi,
Itseni lunastimeksi."
"Eipä tyttö parka,
15. Ei sinun lunastimeksi,
Eikä pääsi päästimeksi;
Paras kauppa aika.
Ennen luowun tyttärestä
Ennenkun parasta laiwaistani;
20. Tyttären minä toisen saan,
Waan en saane laiwaan."
Neitonen, neitonen
Itkee ja huokaa
Verikoiran wenehessä,
25. Punaparran purtilossa.
Katso maammo matkaa
Pitkin meren rantaa.

- "Di oi, oi oi, maammoseni,
Lunasta minua poies!"
30. "Millä sinun lunastan?"
"Du han sulla kolme foriata lehmää;
Pane paras panttiin
Minun pääni päästimeksi,
Itseni lunastimeksi."
35. "Eipä tyttö parka,
Ei sinun lunastimeksi,
Eikä pääsi päästimeksi;
Paras lypsyaika.
Ennen luowun tyttärestä
40. Ennenkun paraasta lehmästäni;
Tyttären minä toisen saan,
Waan en saane lehmää."
Neitonen, neitonen
Itkee ja huokaa
45. Berikoiran weneheissä,
Punaparran purtilossa.
Katso weikko matkaa
Pitkin meren rantaa.
"Di oi, oi oi, weikkoseni,
50. Lunasta minua poies!"
"Millä sinun lunastan?"
"Du han sulla kolme foriata miekkaa;
Pane paras panttin
Minun pääni päästimeksi,
55. Sisikösi lunastimeksi."
"Eipä sisikö raukka,
Ei sinun lunastimeksi,

Eikä pääsi päästimeksi;
Paras sota-aika.

60. Ennen luowun siskostani
Kun parahasta miekastani;
Sisaren minä toisen saan,
Waan en saane miekkaa."

Neitonen, neitonen

65. Itkee ja huokaa
Berikoiran wenehessä,
Punaparran purtilossa.
Katso sisko matkaa
Pitkin meren rantaa.

70. "Oi oi, oi oi, siskoseni,
Lunasta minun poies!"
"Millä sinun lunastan?

"On han sulla kolme foriata pirtaa,
Pane paras panttiin

75. Minun pääni päästimeksi,
Siskosi lunastimeksi."
"Eipä sisko parka,
Ei sinun lunastimeksi,
Eikä pääsi päästimeksi;

80. Paras kuontaaika.
Ennen luowun siskostani
Ennenkun paraasta pirrastani;
Sisaren minä toisen saan,
Waan en saane pirtaa."

85. Neitonen, neitonen
Itkee ja huokaa
Berikoiran wenehessä,

Punaparran purtilossa.

Katso wäwy matkaa

90. Pitkin meren rantaa.

"Di oi, oi oi, wäwyseni,

Lunasta minun poies!"

"Millä sinun lunastan?"

"On han sulla kolme foriata jousta;

95. Pane paras panttin

Minun pääni päästimeksi,

Natosi lunastimeksi."

"Eipä nato parka,

Ei sinun lunastimeksi,

110. Eikä pääsi päästimeksi;

Paras metsäaika.

Ennen luowun naostani

Ennenkun parasta jousestani;

Natosen minä toisen saan,

105. Waan en saane jousta."

Neitonen, neitonen

Itkee ja huokaa

Werifoiran weneheessä,

Punaparran purtilossa.

110. Katso minnä matkaa

Pitkin meren rantaa.

"Di oi, oi oi, minnäseni,

Lunasta minua poies!"

"Millä sinun lunastan?"

115. "On han sulla kolme foriata maljaa;

Pane paras panttiin

- Minun pääni päästimeksi,
Natosi lunastimeksi.”
- ”Eipä nato parka,
120. Ei sinun lunastimeksi,
Eikä pääsi päästimeksi;
Paras juontaaika.
Ennen luowun naostani
Ennenkun paraasta maljastani;
125. Natosen minä toisen saan,
Waan en saane maljaa.”
- Neitonen, neitonen
Jtkkee ja huokaa
Berikoiran weneheessä,
130. Punaparran purtilossa.
Katso sulho matkaa.
”Di oi, oi oi, sulhoseni,
Lunasta minua poies!”
”Millä sinun lunastan?”
135. ”On han sulla kolme koriata linnaa;
Pane paras panttiin
Minun pääni päästimeksi,
Neitosi lunastimeksi.”
- ”Jopa neito parka,
140. Panen parahan linnan
Sinun pääsi päästimeksi,
Neitoni lunastimeksi;
Ennen luowun linnastani
Kun paraasta neioistani;
145. Linnan minä toisen saan
Waan en saane neittä.”

- Pani parahan linnan,
 Lunasti neion poies.
 Neito koston toivotti:
150. "Luoja koston tuokoon,
 Laaton laina lewetköön
 Paras kauppa aika;
 Maammon mahot hävitköön
 Keski kesä aika;
155. Weljen miekka katkettokoon
 Paras sota aika;
 Sisken pirta taittukoon
 Paras juontaa aika;
 Wäwryn jouši katkettokoon
160. Paras metsä aika;
 Minnan malja halettokoon
 Paras juontaa aika.
 Sulhon linna hyötyköön
 Parassa näskävuonna."

28. Neiti lepetissä. ♪

- Istu neiti lepetissä,
 Sekä istu, että itki,
 Sormiansa murtelewi,
 Katkowi kätösiänsä,
5. Katsoi ylös tainwahalle,
 Katsoi alas maarajoille;
 Tainwahalla päivä paisto,

Wene matko maarajoilla.

Taatto wenehen sisäsfä.

10. "Tules taatto ottamahan!"

Taatto noin sanoiksi wirkki:

"Enkä ota, enkä taia;

Maammosi tulee jäleltä;

Maammon wenot wetrehemmät,

15. Maammon airot armahammat,

Maammon soutimet somemmat."

Istu neiti lepetisfä,

Sekä istu, että itki,

Sormiansa murtelewi,

20. Katkowi kätösiänsä,

Katsoi ylös taiwahalle,

Katsoi alas maarajoille;

Taiwahalla päivä paisto,

Wene matko maarajoilla.

25. Maammo tuon wenon sisäsfä.

"Tules maammo ottamahan!"

Maammo noin sanoiksi wirkki:

"Enkä ota, enkä taia,

Weljesi tulee jäleltä;

30. Weljen wenot wetrehemmät,

Weljen airot armahammat,

Weljen soutimet somemmat."

Istu neiti lepetisfä,

Sekä istu, että itki,

35. Sormiansa murtelewi,

Katkowi kätösiänsä,

Katsoi ylös taiwahalle,

Katsoi alas maarajoille;
 Taiwahalla päivä paisto,
 Wene matko maarajoilla.

40. "Se on weikkoni wenonen;
 Tule weikko ottamahan!"

Weikko noin sanoiksi wirkki:
 "Enkä ota, enkä taia,
 Siskosi tulee jäleltä;

45. Siskon wenot wetrehemmät,
 Siskon airot armahammat,
 Siskon soutimet somemmat."

Istu neiti lepetissä,
 Sekä istu, että itki,

50. Sormiansa murtelewi,
 Katkowi kätösiänsä,
 Katsoi ylös taiwahalle,
 Katsoi alas maarajoille;
 Taiwahalla päivä paisto,

55. Weno matko maarajoilla.
 "Se on siskoni wenonen;
 Tule sisko ottamahan!"

Sisko noin sanoiksi wirkki:

"Enkä ota, enkä taia,

60. Sulhosi jäleltä sousti;
 Sulhon wenot wetrehemmät,
 Sulhon airot armahammat,
 Sulhon soutimet somemmat."

Istu neiti lepetissä,

65. Sekä istu, että itki,
 Sormiansa murtelewi,

- Katkowi kätösiänsä,
Katsoi ylös taiwahalle,
Katsoi alas maarajoille;
70. Taiwahalla päivä paisto,
Wene matko maarajoilla.
"Se on sulhoni wenonen;
Tules sulho ottamahan!"
Sulho noin sanoiksi wirkki:
75. "Jopa tulen, jotta taian,
Sulhon wenot wetrehimmät,
Sulhon airot armahimmat,
Sulhon istumet ihalat."
Sulho otti wenosehensa.
80. Neiti noin sanoiksi wirkki:
"Nenä poies lähteköhön,
Nenä taattoni wenosta
Paikaksi sulhon wenosen;
Laita poies lohetkohon,
85. Laita maammoni wenosta
Paikaksi sulhon wenosen;
Kaaret poies katketkohon,
Kaaret weikkoni wenosta
Paikaksi sulhon wenosen;
90. Pohja poies puotkohon,
Pohja sisikoni wenosta
Paikaksi sulhon wenosen."

29. Kolmet kofiat.

- Neito kaswo kaunosasti,
 Ylen lystisti yleni;
 Kaswo niemen kainalossa,
 Simasen salon siwussa,
 5. Lehon lemмен liepehellä;
 Wiikon kaswo, kaaas kuulu.
 Raukoa tulet kofiat,
 Yhet tuolta Tuuterista,
 Toiset pääty Päiwölästä,
 10. Kolmannet Kemijoelta.
 Tuli Tuuterin kofia.
 Neito wasten waस्ताeli:
 ”Emmä tästä ennen joua
 Kun fiwen fuluksi jauhan,
 15. Pieksän petfelen periksi,
 Huhmaren suluksi surwon;
 Enkä lähe Tuuterihin:
 Tuuteris’ on miehet tuhmat,
 Miehet tuhmat, naiset laiskat,
 20. Tyttäret typerämielet.”
 Tuli Päiwölän kofia.
 Neito wasten waस्ताeli:
 ”Emmä tästä ennen joua
 Kun fiwen fuluksi jauhan,
 25. Pieksän petfelen periksi,
 Huhmaren suluksi surwon;
 Enkä lähe Päiwölähän:
 Päiwöläs’ on pittät päiwät,

Päivät pitkät, yön lyhyet,
30. Istaistumat ikävät.”

Tuli Kemijoen kossia.

Neito vasten vastaeli:

”Jo lähenki, jotta jouan,

Lähen mie Kemijoelle

35. Syömähän Kemien kaloja,

Kemin lohta keittämähän;

Hyvä onpi Kemissä olla,

Kaunis Karjalan joella;

Siellä on miehet mielelliset,

40. Tyttäret hyväntapaset;

Ei oo illoilla ikävä,

Ei apia aamuilla.”

30. Kullerwon sotaan lähtö.

Kullerwo Kalewan poika

Tuop' on suoriksen sotahan,

Suotta suoriksen sotahan,

Tahallansa tappelohon,

5. Vasten kieltä isonsa,

Emonsa sitäi enemmän.

Kullerwo Kalewan poika

Sanan wirkko, noin nimesi:

”Ei sure suku minua,

10. Eikä heimo hellittele,

Jos ma kuolisin fujalle,

- Riutuihin kotirikoille,
 Iso ei pane pahaksi,
 Eikä äiti äyhkäele,
15. Bett' ei wieri weikon silmä,
 Ei kastu sisaren kaswo;
 Waan tuota suku surewi,
 Hellitteli heimoeni,
 Saawani minun sotahan,
20. Lähtewäni tappelohon,
 Sortuwan minun soassa,
 Wainoteillä waipuwani.”
 Kullerwo Kalewan poika
 Läksi soitellen sotahan,
25. Ilon lyöden muille maille.
 Sanowi sanan isälle:
 ”Hywästi hywä isoni!
 Itkettä sinä minua
 Koskas kuulet kuolleheni,
30. Kansasta kaonneheni,
 Sortuneheni suwusta?”
 Noin isä sanoiksii wirkki:
 ”En minä sinua itke,
 Jospa kuulen kuolleheksi:
35. Poika toinen tehtänehe,
 Poika paljoa parempi
 Nieä älykkähämpi.”
 Kullerwo Kalewan poika
 Läksi soitellen sotahan,
40. Ilon lyöden muille maille;
 Noin se wirkki weikollensa:

- 'Jää hyvästi weikkoseni!
 Itkettö sinä minua,
 Koskas kuulet kuolleheni,
 45. Kansasta kaonneheni,
 Sortuneheni surusta?"
 Noin weikko sanoiksi wirkki:
 "En itke minä sinua,
 Jospa kuulen kuolleheksi:
 50. Weli toinen saatanehe,
 Weli paljoa parempi,
 Taalaria taitawampi.
 Kullerwo Kalewan poika
 Pääsi soitellen sotahan,
 55. Ilon lyöden muille maille;
 Noin se siskolle sanowi:
 "Hyvästi sisarueni!
 Itkettö sinä minua,
 Koskas kuulet kuolleheni,
 60. Kansasta kaonneheni,
 Sortuneheni surusta?"
 Noin sisar sanoiksi wirkki:
 "En itke minä sinua,
 Jospa kuulen kuolleheksi:
 65. Weli toinen saatanehe,
 Weli paljoa parempi,
 Korttelia kokiampi."
 Kullerwo Kalewan poika
 Pääsi soitellen sotahan,
 70. Ilon lyöden muille maille;
 Noin se wirkki naisellensa:

"Jää hyvästi naiskuluni!

Jtketkö minua nainen,

Kun mun kuulet kuolleheni,

75. Meren jälle jääneheni,

Rimpihin repistyneeni,

Kellistynehen keolle?"

Koin nainen sanoiksi virkki:

"En itke minä sinua;

80. Suottapa lähet sotahan,

Tahallasi tappelohon;

Kun sun kuulen kuolleheksi,

Wäestä wähenneheksi,

Jstume ilokiwelle,

85. Paulupaaelle langetame,

Wiskon wirsuni lifahan;

Panen uuet ummiskengät,

Panen kaulan kaunihiksi,

Rinnan riskiksi rakennan,

90. Menen neitosten tupahan,

Morsianten mynsterihin,

Tuossa yön hurinkuria,

Heitän heian teiakkoa,

Saan siitä paremman miehen,

95. Urohon älykkähämmän."

Kullerwo Kalewan poika

Pätki soitellen sotahan,

Ilon lyöden muille maille.

Sanowi sanan emolle:

100. "Mitiseni, armaiseni,

Minun kaunis kantajani,

*Sauva talle i huasi
Strandvot*

- Urmas maion antajani,
 Ihana imettäjäni!
 Itkettä sinä minua,
 105. Koskas kuulet kuolleheksi,
 Kansasta kaonneheksi,
 Sortuneheksi surusta?"
 Noin emo sanoiksi wirkki:
 "Etkö tunnen äitin ääntä,
 110. Äitin ääntä, äitin syäntä?
 Itkenpä minä sinua,
 Kun sun kuulen kuolleheksi,
 Väestä wähenneheksi,
 Sortuneheksi surusta;
 115. Itken saawit, itken saunat,
 Itken salwoimet saloa,
 Rujat itken kuurullani,
 Päävät lankämäisilläni,
 Itken lumet, iljeneksi,
 120. Iljenet suliksi maiksi,
 Sulat maat wihottawiksi."
 Kullerwo Kalewan poika
 Pääsi suorien sotahan,
 Pisti pillit puusihinsa,
 125. Soitti suolla mennessänsä,
 Kullerwoitsi kankahalla,
 Patakoitteli palolla.
 Saatihin sana jälestä:
 "Laattosi kotona kuoli."
 130. Kullerwo Kalewan poika
 Sanan wirkko, noin nimesi:

"Josp' on kuoli taattoseni,
Jouti kuolla taattoseni,
Söi mun syötetyt sikani

135. Joi mun juomatynnyrini."

Kullerwo Kalewan poika
Pässi suorien sotahan,
Pisti pillit puskihinsa,
Soitti suolla mennessänsä,

140. Kullerwoitsi kankahalla,
Patakoitteli palolla.

Saatihin sana jälestä:
"Weikko si kotona kuoli."

Kullerwo Kalewan poika
145. Sanan wirkko, noin nimesi:

"Josp' on kuoli weikkoseni,
Jouti kuolla weikkoseni,
Bei mun wiertohalmeheni,
Katko kaskikasarani."

150. Kullerwo Kalewan poika

Pässi suorien sotahan,
Pisti pillit puskihinsa,
Soitti suolla mennessänsä,
Kullerwoitsi kankahalla,

155. Patakoitteli palolla.

Saatihin sana jälestä:
"Eiskosi kotona kuoli."

Kullerwo Kalewan poika
Sanan wirkko, noin nimesi:

160.. "Josp' on kuoli siskoseni,
Jouti kuolla siskoseni,

Puotti puurokattilani,
Kaotti kaffarameroni.”

Kullermo Kalewan poika

165. Läksi suorien sotahan,
Pisti pillit puskihinsa,
Soitti suolla mennessänsä,
Kullerwoitsi kankahalla,
Patakoitteli palolla.

170. Saatihin sana jälestä:
”Naisesi kotona kuoli.”

Kullermo Kalewan poika

Sanan wirkko, noin nimesi:

”Josy’ on kuoli nainen multa,

175. Jouti kuolla nainen multa,
Bei mun werkawaatteheni,
Sikkisukkani menetti.”

Kullermo Kalewan poika

Läksi suorien sotahan,

180. Pisti pillit puskihinsa,
Soitti suolla mennessänsä,
Kullerwoitsi kankahalla,
Patakoitteli palolla.

Saatihin sana jälestä:

185. ”Maammosi kotona kuoli.”

Kullermo Kalewan poika

Sanan wirkko, noin nimesi:

”Josy’ on kuoli maammoseni,

Jouti kuolla maammoseni,

190. Suremaştansa minua,
Jän päivät itkemästä;

Kuollut maahan pantakohon,
Kalmahan katettakohon,
Sia on maassa kuollehella,
195. Kalmassa katonehella.”

31. Meien hanhi.

- Läsin tietä telkkinähän,
Marras maata malckimahan,
Kolme koiroa jälessä:
Yksi kiuksi, toinen käykki,
5. Kolmansi Puritsa koiro.
Telkin teitä, malckin maita,
Astelin ahoja myöten,
Hopiaisia saloja,
Kultasia kiusikoita,
10. Tuli oja vastahani,
Djasella mättähäinen,
Mättähäisellä kotanen,
Ohjakset koan owella,
Länget läävän räystähällä;
15. Kolkkasin koan owea,
Rämäytin räystäspuuta,
Impi itkien pihalle.
”Mitä’ itket impi raukka?”
”Tuota itken impi raukka,
20. Koiraasi minun purewi,
Harwahammas haukkoawi.”

- "Tule minun turvihini,
 Astu alle warjohini;
 Ei sinua koiria pure —
25. Syytis! pois! häpeä koiria!"
 "Mitä itket nuori neiti?"
 "Tuota itken nuori neiti,
 Wiety on wieno weiofeni
 Sotilaisen pääsotihin,
30. Linnalaisen tappeloihin,
 Wiety Wienahan sotahan,
 Meren taaksi tappelohon;
 Ei tule kotihin sieltä,
 Ei tule sinä ikänä;
35. Ennen tuliä Tuonelaäta,
 Manalaäta matkoaiä." —
 "Eie itke nuori neitiä,
 Jo tulewi weiofesiä,
 Jo tulewi Tuonelaäta,
40. Manalaäta matkoawiä,
 Aläta linnan airot wälkkyä,
 Päältä linnan pää näkyywi." —
 "Mitä minulle weio tuopiä,
 Kuta tuopiä koftintfoikfiä?"
45. "Tuopiä rinnan riätiläitää,
 Tuopiä korman koftuäkoitaä,
 Tuopiä sormen sormuäfiää,
 Tuopiä käen kintahiaä,
 Tuopiä kannan kapluäkoitaä,
50. Jalaä alla jaraäfiää."

”Mitäpä minä weiolleni?”

Ei mitään minusta liene;

Tekisinkö piikkopaiian,

Eli paian kostopaiian?

55. Ei oo hyvä piikkopaita,

Eikä paita kostopaita;

Sepä hierowi hipiitä,

Kaiweleri kainaloita,

Kutkuttaa kumetlihoja.

60. Paitan paian palttinaisen,

Eliff' aito aiwinaisen;

Hym' on paita palttinainen,

Hymä aito aiwinainen;

Se ei hierele hipiitä,

65. Eikä kaiwa kainaloita,

Kutkuta kumetlihoja;

Paain pussute kapuset,

Iholiwin lieskingistä,

Hihattoman, helmattoman,

70. Kaha kaulusta wajohon.”

Jo tuli kotihin weio;

Toipa hanhen kostintsoiksi,

Kultoa kumun nenässä,

Kaikki warpahat was'esta;

75. Toipa uuet ummeskengät,

Saksan saappahat sataset,

Kannat alla karškajawi,

Jalan alla jarškajawi;

Toipa rinnan ristilöitä,

80. Toipa korman kostuskoita,

- Toipa formen formuksia,
 Toipa käen kintahia.
 Minä ristit rintahani,
 Koltuskaiset kormihini,
 85. Gormuksiset formihini,
 Käteheni kintahaiset.
 ”Minne minä kentyeni,
 Runne saappahat sataiset?”
 ”Panen kengät jalkahani,
 90. Siltapalkit katkennewi,
 Katkettokohon jos kahesti,
 Niinkö oisi hoikat hongat,
 Sekä pehmiät petäjät,
 Ettei kestä kengän käyä,
 95. Kengän kannan karstkutella.”
 Panin kengät jalkahani.”
 ”Runne panen hanhueni,
 Piitän lempilintuseni?
 Panisin läävän räystäähälle;
 100. Läävän lemmi lengannehe.”
 ”Runne panen hanhoseni,
 Piitän lempilintuseni?
 Panisin saunan räystäähälle;
 Saunan sawu juuttanehe.”
 105. ”Runne panen hanhoseni,
 Piitän lempilintuseni?
 Panisin riihen räystäähälle;
 Ulkokylmä kylmännehe.”
 ”Runne panen hanhoseni,
 110. Piitän lempilintuseni?

Panisin pirtin räystäähälle;
Lämminkö lähtänehe.”

”Kunne panen hanhoseni,
Eiitän lempilintuseni?

115. Panisin aitan orren päähän;
Orteni alentanehe.”

”Kunne panen hanhoseni,
Eiitän lempilintuseni?

Panisin otapurnohoni;
120. Otrani oastanehe.”

”Kunne panen hanhoseni,
Eiitän lempilintuseni?

Panisin kaapurnohoni;
Kafrani kakisanehe.”

125. ”Kunne panen hanhoseni,
Eiitän lempilintuseni?

Panisin ruispurnohoni;
Rufihini rutjannehe.”

”Kunne panen hanhoseni,
130. Eiitän lempilintuseni?

Panisin willawakkahani;
Willani wanuttanehe.”

”Kunne panen hanhoseni,
Eiitän lempilintuseni?

135. Panisin wärttinän nenähän;
Wärttinäni wäännellehe.”

”Kunne panen hanhoseni,
Eiitän lempilintuseni?

Panisin hiwustuffahani;
140. Tuffani tuhertanehe.”

"Kunne panen hanhoseni,
 Piitän lempilintuseni?
 Panisin aian seipähäsen;
 Kylän koira haukkunehe."

145. "Kunne panen hanhoseni,
 Piitän lempilintuseni?
 Panisin weskikwelle;
 Meren kofko koproaisi."

- "Kunne panin hanhoseni,
 150. Piitin lempilintuseni?
 Tuonne panin hanhoseni,
 Piitin lempilintuseni,
 Panin läawän räystähälle.
 Panin kufon kuulemahan,

155. Mustan koiran muistamahan;
 Eipä kufko kuule'kana,
 Musta koira muista'kana.
 Jo päiwänä muutamana,
 Huomenna monikkahana,

160. Käwin itse katsomahan,
 Jo oli mennyt hanhoseni,
 Mennyt mielilintuseni.

Käfsin tuota etsimähän,
 Raonnutta katsomahan.

165. Wastahan halonwetäjä.

"Di weikko halonwetäjä!
 Oletko nähnyt hanhoistani,
 Nähnyt mielilintustani?

Kunne on mennyt hanhoseni,

170. Minne mielilintuseni?"

"Mi on merkki hanhossasi,
Merkki mielilinnussasi?"

"Se on merkki hanhossani,
Merkki mielilinnussani:

175. Kupu kullin kirjotettu
Warpahat was'en walettu."

"En ole nähnyt hanhoistasi,
Nähnyt mielilintuasi."

Kuulupa kumu kujalta,

180. Jymy tarhalta jytäsi;
Käy kasakka katsomahan,
Mitä se kumu kutisi,
Mitä se jymy jytisi:
Drihitto oteltanehe,

185. Suuren tallin lattialla,
Wai härät kisattanehe,
Uuen lääwän lattialla?

Ei oriit tapella'kana
Suuren tallin lattialla,

190. Eikä härkäset kisata
Uuen lääwän lattialla:

Kati kangasta kutowi,
Jympi pirtoa piteli,
Äärellä punasen pilwen,

195. Taiwon kaaren kannikalla.

Siell' on hanhut käämimässä,

Ka'in kankahan fuetta;

Niin sen suihki sukkulainen,

Niin sen käänty kääjin waajut, 2

200. Niin sen pirta pirtueli,

Kun on kuusessa orawa,
Petäjässä pieni kynsi,
Kärppänen kiven kolossa.

32. Kestin lahja.

- Ummikkainen neito nuori
Istu Turun sillan päässä,
Kaitsi kaupungin kanoja,
Neuo Turun neitosia.
5. Nouse pilvi luotehelta,
Toinen länneestä läheni.
Joka nousi luotehelta,
Se tulepi neitihaaksi;
Joka länneestä läheni,
10. Se tulepi kestihaaksi.
Emma kiitä kestihahta:
Jo mun kerran kesti petti,
Houkutteli huoran poika,
Söi mun syötetyt sikani,
15. Joi mun joulutyynyrini,
Jätti pienen pellapaian.
Minun pieni pellapaita
Tahto werkaista hametta;
Minun werkanen hameeni
20. Tahto wyötä kullatuista;
Minun wyöni kullatuinen
Tahto raskaita rahoja;

- Minun raskahat rahani
Tahto nuorta kauppamiestä;
25. Minun nuori kauppamiehen
Tahto mennä muille maille,
Muille maille wierahille;
Kanto hahtehen kalunsa.
Tuli tuuli tuolta maalta,
30. Puhu purjehen siahan.
Itse istu laskemahan,
Sans lerran mennessänsä:
"Kiesuksen jätän siahan,
Hyvän Maarian majahan;
35. Hyw' on toiste tullakseni,
Parempi palatakseni,
Ennen tehylle teloille,
Mlotuille anturroille."
"Kenenkä telat tekemät,
40. Kenen anturat alomat?"
"Kiesuksen telat tekemät,
"Maarian anturat alomat.

Toisella tavalla laulettiin
Kestän lahjassa:

- " " " " " " " "
30. Puhu purjehen siahan,
Kanto hahteen kalunsa.
Hikois hirwi juostessansa,
Joi hirwi janottuansa,
Heränteestä lähtehestä;
35. Sihen kuolansa walutti,
Sihen karwansa kariisti,

- Sihen heitti haiwenensa;
 Sihen kaswo tuomo kaunis,
 Karkasi kataja kaunis,
 40. Tuomohon hyvä hetelmä,
 Katajahan kaunis marja.
 Joka siitä oksan otti,
 Se otti ikäsen onnen;
 Joka siitä lehen leikkas,
 45. Se leikkas ikäsen lemmen.
 ”Kiesuksen jätän siaani, j. n. e.
 Ne välisanat, jotka näin olemma itse wir-
 restä erottaneet, nähtävästi eivät siihen kuul-
 lu’kaan.

33. Bähätöiwottu sulho.

- Sötu neiti niemen päässä,
 Wyötä kullaista kutowi,
 Hopiaista huolittawi,
 Kuuli sirkkan sirkottawan,
 5. Linnun laulawan lehoissa.
 ”Mitä sirkka sirkottelet,
 Kuta laulat pieni lintu?”
 ”Sitä sirkka sirkottelen,
 Sitä laulan pieni lintu:
 10. Kuulu huu hunta kylältä.”
 ”Kenpä se kylällä huuhu —
 Toivoisinko taatokseni?
 Kun tulisi taatokseni,

- Kullasta tuwan kutoisin,
 15. Kultaiseinät seisottaisin,
 Kultalattiat latoisin,
 Kultapatsahat panisin.
 Ottaisin ison orosen,
 Kultasilla suitsoilla,
 20. Päitsillä hopeisilla,
 Weisin tuon ison orosin,
 Tallihin tasalakehen,
 Paksumpahan partahasen,
 Suurimmahan renkahasen,
 25. Silkkikattehen sitoisin,
 Werkaloimen laitteleisin,
 Kaurat kantaisin etehen,
 Leiwänkannan kanteleisin,
 Simaleiwän syötäväksi,
 30. Olut putsin juotavaksi;
 Laatisin kyllyn utusen,
 Hienosilla halkosilla,
 Pienillä pilostehilla,
 Suuren kormon wettä saisin,
 35. Herasesta hettehestä,
 Sulkkuwastan hauteleisin.
 Kylwes taatto kyläseksi,
 Walelete walfiaksi!”

- Isku neiti niemen päässä,
 40. Wyötä kullaista kutowi,
 Hopiaista huolitawi:
 Kunli sirkkan sirkottawan,
 Linnun lausawan lehossa.

- "Mitä sirffa sirfottelet,
45. Kunta laulat pieni lintu?"
"Sitä sirffa sirfottelen,
Sitä laulan pieni lintu:
Kuulu huuhunta kylältä."
"Kenpä se kylällä huuhu —
50. Toivoisinko weikkoseni,
Kun tulisi weikkoseni,
Waskesta tuwan tekisin,
Waskeiseinät seisottaisin,
Waskeilattiat latoisin,
55. Waskeipatsahat panisin.
Ottaisın weikon orosen,
Sulkussilla suitsoilla,
Waskeilla päitsoilla,
Weisin weikkoni orosen,
60. Tällihin tasalakehen,
Paksumpahan partahasen,
Suurimmahan renkahasen,
Sillikkatteen sitoisin,
Werkaloimen laitteleisin,
65. Kaurat kantaisin etehen,
Leiwänkannan lennättäisin,
Simaleiwän syötäväksi,
Dlutputsin juotavaksi;
Laatisin kylvyn utusen,
70. Hienosilla halkosilla,
Pienillä pilostehilla,
Suuren kormon wettä saisin,
Herasesta hettehestä,

Sulffunvastan hauteleisin.

75. Kylwes weikko kyläseksi
Walelete walfiaksi!"

Jstu neiti niemen päässä,
Wyötä kullaista kutowi,
Hopiaista huolittawi,

80. Kuuli sirkkan sirkottawan,
Linnun laulawan lehoissa.

"Mitä sirkka sirkottelet,
Kuta laulat pieni lintu?"

"Sitä sirkka sirkottelen,

85. Sitä laulan pieni lintu:
Kuulu huuhunta kylältä."

"Kenpä se kylällä huuhu?

Toivoisinpa sulhokseni,
Luvan warwoista watoisin,

90. Lahoseinät seisottaisin,
Olkilattiat latoisin,

Pajupatsahat panisin;

Ottaisin sulhon orosen,

Rahkasilla suitsosilla,

95. Witfasilla päitsösillä,

Sillan kornwahan sitoisin,

Seltähän lifasen loimen,

² Kokosinan katteheksi,

Lian sawen syötäväksi,

100. Terwaputsin juotawaksi;

Terwas kyllyn lämmittäisin

Terwasilla halkosilla,

Pienen kornwon wettä toisin,

Rikawaſtan hauteleiſin.

105. Kylwes ſulho kylläſekſi,
Walelete walfiakſi!"
Itſe poies ennättäiſin,
Ukſen umpehen jäleſſä,
Toiſſa päänä katſomahan,
110. Koivunen korento kääſſä.

34. Ratri neito.

- Ratri kaunis, neito nuori,
Nouſi aiwan aikafehen,
Teki wiſi willa wyötä,
Kaheksan kapalowötä,
5. Ennen päivän nouſemiſtä,
Naringon ylenemiſtä.
Meni kuuta katſomahan,
Ilmoa ihoamahan,
Kuuli Kuuttaren kutowan,
10. Päiwättären ketreäwän;
Sitte luokſi luottelihen,
Rikelle lähentelihen,
Käwi kuun teheä myöten,
Päivän päärmettä waelſi, — *sabring*
15. "Anna Kuutar kultiaſi,
Päiwätär hopehiaſi!"
Anto Kuutar kultianſa,
Päiwätär hopehianſa,

- ⁴⁰
~~Kat~~ kullat kulmillensa,
 20. Päällensä hyvät hopiat,
 Kultana kumottamahan,
 Hopiana hohtamahan.
 Läksi suolle sotkuillensa,
 Lätäkölle lätkyillensä;
 25. Oli suo olutta täynnä,
 Lätäkö läpensä mettä.
 Joip' on kannun, joip' on kalssi,
 Kohta kolmannen sipasi
 Rukku nurmelle hyvälle,
 30. Kaatu maalle kaltille.
 Risukosta rietta katso,
 Konnan poika koivukosta,
 Otti kullat kulmiltansa,
 Päältänsä hyvät hopiat,
 35. Katri itkien kotihin,
 Kallotellen kartanolle.
 Emo aitan portahalta:
 "Ei itke piikäseni,
 Ota aittojen awaimet,
 40. Aukase isosi arkku,
 Rukko luinen luikahuta,
 Pane paita palttinainen,
 Weä werkanen hamehut,
 Wyöhyt kullan kirjaeltu!
 45. Siitä kasvat kannihiksi,
 Ylenet ylen ehoksi,
 Usut kulkana kujoilla,
 Marjana isosi mailla."

35. Saaren neito.

- Tuo soria Saaren neito,
Saaren neito, Saaren kukka,
Läski piennä paimenehen,
Lassa lammasten ajohon,
5. Ison polwen forkunaisa,
Emon wärttinän pituisa.
Pani kullat kulmillensa,
Sinilangat silmillensä,
Päähänsä hopialangat,
10. Waskilangat warrellensa,
Istu maahan mättähälle,
Waiyu warwikkosalolle.
Waras katso warwikošta,
Mies wihanen wirwikošta;
15. Tuli waras warwikošta,
Mies wihanen wirwikošta.
Otti kullat kulmiltansa,
Sinilangat silmiltänsä,
Päästänsä hopialangat,
20. Waskilangat warreltansa.
Neiti parka itkemähän,
Waiwanen walittamahan,
Meni itkien kotihin,
Kallotellen kartanolle.
25. Iso katso ikkunasta,
Emo aitan rappusilta:
"Mitä itket piikueni,

Nuori neitonen nurajat?"

"Sitä itken maammoseni,

30. Sitä taattoni nurajan,
Tuli waras warwifosta
Mies wihanen wirwifosta,
Otti kullat kilmiltani,
Sinilangat silmiltäni,

35. Päästäni hopialangat,
Waskilangat warreltani."

"Ei itke piifueni!

Mene aittahan mäekä,
Siell' on kirstu kirstun päällä,

40. Arffu arffulle yletty,
Aukase parahin arffu,
Kimmahuta kirjakausi,
Ota kuuksi kulta wyötä,
Seitsemän sinihamoista,

45. Sio silkit silmillesi,
Katsa kullat kilmillesi,
Pane päällesi paraista,
Kaunehintaa kaulallesi,
Ripeintä rinnoillesi,

50. Walkeinta warrellesi;
Tulet aitaista tupahan,
Sukukuntasi suloksi,
Heimokunnan hempiäksi,
Menet kirkkohon kulaaksi;

55. Nuo sulho/sua kysyvät:

"Kenen kukka, kenen neito,
Kenen morsian mokoma?"

"Saaren sukka, Saaren neito,
Saaren morsian mokoma."

60. "Voi, jos mie mokoman saisin,
Mie tuota hywin pitäisin,
Sylissäni syötteleisin,
Räsiässäni käytteleisin!
Voi, jos mie mokoman saisin,
65. Kun se käwi, kanta wälkky,
Kun se seis, seinät paisto,
Kun se istu, maa ilotsi!"

36. Meren kylpijä.

- Unni tyttö, aino neiti
Läksi rannalle pesohon,
Käwi merehen kylpemähän,
Jo oli meri kylwettynä;
5. Meni toiselle merelle,
Seki oli vielä kylwettynä;
Meni kohta kolmannelle,
Siit' oli puoli kylwettynä,
Toinen puoli kylpemättä.
10. Unni tyttö, aino neiti
Puki päältä waattehensa,
Heitti paitansa pajuille,
Hamehensa haarukalle,
Sukkansa sulille maille,
15. Kentänsä wesikivelle,

- Wyönsä wyöteli wesoille,
 Pintelinsä pientarelle,
 Helmet hiekkarantaselle,
 Sormikkaat somerikolle.
20. Tuli hauki hangotellen,
 Lohen poika longotellen,
 Se otti pajuilta paian,
 Haarukkaifelta hamosen,
 Sukkaset sulilta mailta,
25. Kenkäset weskikiweltä,
 Dtti wyöhyen wesoilta,
 Pintelisen pientarelta,
 Helmet hiekkarantaselta,
 Sormikkaat somerikolta.
30. Anni itkien kotihin,
 Raikotellen kartanolle.
 Pääty emo kuulemahan,
 "Ele itke piikäseni!
 Dta aittani awaimet,
35. Mene aittahan mäelle,
 Siell' on kirstu kirstun päällä,
 Arkku arkulle yletty,
 Pue päällesi paraasta,
 Walkeinta warrellesi,
40. Paita saksan palttinainen,
 Hame werkanen wetäse,
 Sukat sulkkuset koriaat,
 Rautokengät kaunokaiset,
 Wyöhyt kullan kirjoteltu,
45. Punalanka pintelinen,

- Helewimmät helme'nauhat,
 Goreimmat sormikkaiset;
 Kulet kuffana kujilla,
 Waapuffaisena waellat,
 50. Ehompana entistäsi,
 Parempana muinaistasi!"

37. Helka paimenessa.

- Ralewalan kaunis neiti
 Helka neiti hempiätär,
 Läksi piennä paimenehen,
 Lassa karjan kaitsentahan;
 5. Ajo lehmänsä leholle,
 Wasikkansa warwikolle;
 Toi surma susia paljo,
 Lempo karhuja lähetti,
 Söiwät lehmänsä leholta,
 10. Wasikkaiset warwikolta.
 Ralewalan kaunis neiti,
 Helka neiti hempiätär,
 Läksi itkien kotihin,
 Kallotellen kartanolle;
 15. Iso kysy ikkunasta,
 Emo aittansa rapuilta:
 "Mitä itket piikaseini,
 Nuorempaiseni nurajat?"

"Sitä itken äitiseni:

20. Olin lehmien ajossa,
Ujon lehmäni leholle,
Wasikkani warwikolle;
Toi surma susia paljo,
Lempo karhuja kuletti

25. Söivät lehmäni leholta,
Wasikkani warwikolta."

Tuon emo sanoiksi wirkki:

"Ele itke piikasen,
Jos surma susia työnti,

30. Lempo karhuja kuletti,
Söivät lehmäsi leholta,
Wasikkasi warwikolta!
Äsken itke piikasen,
Kun tulewi toisen kerran

35. Suet suurille pihuille,
Karhut näille kartanoille,
Syöwät suureni sukuni,
Ottawat oman wereni,
Suet sulhoina tulewat,

40. Karhut kihlan kantajoina."

38. Meren kosiat.

Meitonen turulla istu,
Lurun kosken kormasella,
Rirjawaifella kirellä,

Raunihilla kalliolla.

5. Kesän istu, toisen itki,
 Vuotti miestä mielehistä,
 Sulhoa sulosanaista,
 Miestä mielen myötähistä.

Rautamies merestä nousi,

10. Rauta suuna, rauta päänä,
 Rauta kuffaro käessä,
 Rauta kihlat kuffarossa.
 "Tules mulle neiti raukka
 Rautamiehen puolisoiksi!"

15. "Emp' on tule, enkä huoli,
 Ei oo suotu, eikä luotu,
 Eikä koissa kasvatettu,
 Rautamiehen puolisoiksi."

Sep' on mies meni merehen.

20. Neitonon turulla istu,
 Turun koston kormasella,
 Kirjawaijella kiivellä,
 Raunihilla kalliolla.

Kesän istu, toisen itki,

25. Vuotti miestä mielehistä,
 h Sulhoa sulosanaista,
 Miestä mielen myötähistä.

Tinamies merestä nousi,

- Tina suuna, tina päänä,
 30. Tina kuffaro käessä,
 Tina kihlat kuffarossa.
 "Tules mulle neiti raukka
 Tinamiehen puolisoiksi!"

- "Emp' on tule, enkä huoli,
 35. Ei oo suotu, eikä luotu,
 Eikä koissa kasvateltu,
 Linamiehen puolisoiksi."
 Sep' on mies meni merehen.
 Neitonen turulla istu,
 40. Turun kosken kormasella,
 Kirjawaifella kiwellä,
 Rannihilla kalliolla.
 Kesän istu, toisen itki,
 Wuotti miestä mielehistä,
 45. Sulhoa sulosanaista,
 Miestä mielen myötähistä.
 Waslimies merestä nousi,
 Wasli sunna, wasli päänä,
 Wasli fuffaro käessä,
 50. Wasli kihlat fuffarossa.
 "Tules mulle neiti raukka
 Waslimiehen puolisoiksi!"
 "Emp' on tule, enkä huoli,
 Ei oo suotu, eikä luotu,
 55. Eikä koissa kasvateltu
 Waslimiehen puolisoiksi."
 Sep' on mies meni merehen.
 Neitonen turulla istu,
 Turun kosken kormasella,
 60. Kirjawaifella kiwellä,
 Rannihilla kalliolla.
 Kesän istu, toisen itki,
 Wuotti miestä mielehistä,

- Sulhoa sulosanaista,
 65. Miestä mielen myötähistä.
     Kultamies merestä nousi,
     Kulta suuna, kulta päänä,
     Kulta kuffaro käessä,
     Kulta kihlat kuffarossa.
 70. "Tule mulle neiti raukka
     Kultamiehen puolisoiksi!"
     "Emp' on tule, enkä huoli,
     Ei oo suotu, eikä luotu,
     Eikä koissa kasvateltu
 75. Kultamiehen puolisoiksi!"
     Sey' on mies meni merehen.
     Neitonon turulla istu,
     Turun kosken kormasella,
     Kirjawaiisella kiivellä,
 80. Kammihilla kalliolla.
     Kesän istu, toisen itki,
     Vuotti miestä mielehistä,
     Sulhoa sulosanaista,
     Miestä mielen myötähistä.
 85. Leipämies merestä nousi,
     Leipä suuna, leipä päänä,
     Leipä kuffaro käessä,
     Leipä kihlat kuffarossa.
     "Tule mulle neiti raukka
 90. Leipämiehen puolisoiksi!"
     "Tulenpa minä sinulle,
     Sey' on suotu, jotta luotu,

Jotta koiſſa kaſwateltu,
Leipämiehen puolisoſſi.”

39. Aholla itkiä.

Immikko aholla itki,
Heinätiellä hellehteli,
Kirjawaiſella kiwellä,
Paiſtawalla paaterella.

5. Kyselimmä, lauselimmä:

”Mitä itket impi rukka,
Impi rukka, neito nuori,
Ken ſua pahoin pitäwi,
Taattoko pahoin pitäwi?”

10. ”Taattoni hywin pitäwi.”

Immikko aholla itki,
Heinätiellä hellehteli,
Kirjawaiſella kiwellä,
Paiſtawalla paaterella.

15. Kyselimmä, lauselimmä:

”Mitä itket impi rukka,
Impi rukka, neito nuori,
Ken ſua pahoin pitäwi,
Maammoko pahoin pitäwi?”

20. Maammoni hywin pitäwi.”

Immikko aholla itki,
Heinätiellä hellehteli,
Kirjawaiſella kiwellä,
Paiſtawalla paaterella.

25. Kyselimmä, lauselimmä:
 "Mitä itket impi rukka,
 Impi rukka, neito nuori,
 Ken sua pahoin pitäwi;
 Belikö pahoin pitäwi?"
30. "Beljeni hywin pitäwi."
 Immikkö aholla itki,
 Heinätiellä hellehteli,
 Kirjawaissella kiwellä,
 Paistawalla paaterella.
35. Kyselimmä, lauselimmä:
 "Mitä itket impi rukka,
 Impi rukka, neito nuori,
 Ken sua pahoin pitäwi,
 Siskoko pahoin pitäwi?"
40. "Siskoni hywin pitäwi."
 Immikkö aholla itki,
 Heinätiellä hellehteli,
 Kirjawaissella kiwellä,
 Paistawalla paaterella.
45. Kyselimmä, lauselimmä:
 "Mitä itket impi rukka,
 Impi rukka, neito nuori,
 Ken sua pahoin pitäwi,
 Sulhoko pahoin pitäwi?"
50. "Sulhoni hywin pitäwi,
 Eilen kihlo, eilen kuoli,
 Eilen kaiketi katosi,
 Äsken luotu maa majana,
 Musta multa kattehena."

40. Pahasulhollinen.

- Morsian mäellä itki,
 Vesitiellä wierretteli,
 Kaimotiellä kaikerteli.
 Pääty iso kuulemahan.
5. "Mitä itket piikaseini,
 Nuorempaiseini nurajat,
 Appiko pahoin pitäwi."
 "Niin appi hywin pitäwi
 Kun ennen emo kotona." *iso*
10. Morsian mäellä itki,
 Vesitiellä wierretteli,
 Kaimotiellä kaikerteli.
 Pääty emo kuulemahan,
 "Mitä itket piikaseini,
15. Nuorempaiseini nurajat,
 Anoppiko pahoin pitäwi?"
 "Niin anoppi hywin pitäwi
 Kun ennen emo kotona."
- Morsian mäellä itki,
20. Vesitiellä wierretteli,
 Kaimotiellä kaikerteli.
 Pääty weikko kuulemahan.
 "Mitä itket siskoseni,
 Nuorempaiseini nurajat,
25. Kytykö pahoin pitäwi?"
 "Niin kyty hywin pitäwi
 Kun ennen weli kotona."

- Morsian mäellä itki,
 Wesitiellä wieretteli,
 30. Raimotiellä kaikerteli.
 Pääty sisko kuulemahan.
 "Mitä itket siskoseni,
 Nuorempaiseni nurajat,
 Natoko pahoin pitäwi?"
35. "Niin nato hywin pitäwi
 Kun ennen sisar kotona."
 Morsian mäellä itki,
 Wesitiellä wieretteli,
 Raimotiellä kaikerteli.
40. Pääty setä kuulemahan.
 "Mitä itket weljen tyttö
 Nuorempaiseni nurajat,
 Sulhoko pahoin pitäwi?"
- "Se se koira, koira onki,
45. Sepä wasta koiran koira!
 Soisin mie mokoman sulhon,
 Wuoen tornissa toruwan,
 Hirsipuussa hirnakoiwan!
 Soisin orressa olewan!
50. Kun näkisin poltettawan,
 Tulta alla kiirettäisin;
 Kun näkisin leikattawan,
 Päätä pölkylle panisin;
 Kun näkisin hirtettävän,
55. Hirsnuorasta wetäisin.
 Selin söi, selin makasi,
 Selin kaikki työt tekewi;

- Otti yöksi mierehensä,
 Nuto kyllä kynnyswartta,
 60. Kättä wiljalta wihaista,
 Kopra hapsia harasi,
 Käsi tuiski tuffiani."

41. Sairastaja neiti.

- Wiron neiti sairasteli,
 Sano sairastellesansa:
 "Kun ma kuolen kuulu piika,
 Niutunen tytär rikaspa,
 5. Työ tietää hywäin miesten,
 Rahan alku aitallisten;
 Wiekeä minua maata,
 Lupaakate tuntuahan,
 Laaton tanhuan ta'aksi!
 10. Baan eskäte wiekö'känä!
 Eipä saane neito maata,
 Piika pitkähän lewätä,
 Ison ruoskan roiskehelta,
 Rapinalta karjan kynnen;
 15. Iso nousewi warahin
 Dritta opettamahan."
 Wiron neiti sairasteli,
 Sano sairastellesansa:
 "Kun ma kuolen kuulu piika,
 20. Niutunen tytär rikaspa,

- Työ tietää hyvään miesten,
 Rahan alku aitallisten;
 Wiekeä minua maata,
 Lupatkate tuntuhan,
 25. Weikon wenowalkamehen!
 Waan elkäte wieköfänä!
 Siell' ei saane neito maata,
 Piika pitkähän lewätä,
 Sinne saapi Saksan laivat,
 30. Tervarinnat teutoawat."
 Wiron neiti sairasteli,
 Sano sairastellesansa:
 "Kun ma kuolen kuulu piika
 Riutunen tytär rikaspa,
 35. Työ tietää hyvään miesten,
 Rahan alku aitallisten;
 Wiekeä minua maata,
 Lupatkate tuntuhan,
 Emon kellarin etehen!
 40. Waan elkäte wieköfänä!
 Siin' ei saane neito maata,
 Piika pitkähän lewätä;
 Emo nouswi warahin
 Hulikoita huuhdomahan,
 45. Kirnua kolistamahan."
 Wiron neiti sairasteli,
 Sano sairastellesansa:
 "Kun ma kuolen kuulu piika,
 Riutunen tytär rikaspa,
 50. Työ tietää hyvään miesten,

- Rahan alku aitallisten;
 Wiekeä minua maata,
 Tupattate tuutumahan,
 Sisken pellon pientarelle!
55. Maan elkäte wiekökänä!
 Siell' ei saane neito maata,
 Piika pitkähän lewätä,
 Sisken wärttinän helyllä;
 Sekä pirran piukkehelta;
60. Sisko nouswi warahin,
 Alottawi aikasehen
 Wärttinöitä wäännätellä,
 Piukahella pirtojan sa.”
- Wiron neiti sairasteli,
65. Sano sairastellesansa:
 ”Kun ma kuolen kuulu piika,
 Riutunen tytär rikaspa,
 Työ tietää hywäin miesten,
 Rahan alku aitallisten;
70. Wiekeä minua maata,
 Tupattate tuutumahan,
 Kirkon kirjaton siwun,
 Satalauan laitehesen,
 Wierehen wihannan wiian,
75. Rihawahan luumäkehen!
 Siellä saapi neito maata,
 Piika pitkähän lewätä;
 Siell' on äiä äänetöntä,
 Paljo paksua wäkeä,

80. Pihawassa luumäessä,
Kirkon kirjattun sinussa."

42. Marjatiellä kaonnut.

- Marketta Materon neiti,
Kylän kukka, koin koria,
Läksi puolahan metsälle,
Muulle maalle mustikalle.
5. Päivän poimi puolukoita,
Toisen muita mustikoita;
Jo päivällä kolmannella,
Ei tiennyt kotihin tietä.
Tiehyt metsähän wetäpi,
10. Ura saattawi salohon.
Marketta Materon neiti
Sekä istu, jotta itki,
Itki päivän, itki toisen,
Itki kohta kolmannenki,
15. Metsän syntäessä salossa,
Milla waaran warwikoissa.
Päivän kolmannen perästä,
Wiikon päästä viimeistäki,
Kohentihen kuolemahan,
20. Heittihen katoamahan,
Sano kerran kuollessansa,
Sekä wirkki wiertesänsä:
"Läksin puolahan metsälle,

- Munulle maalle mustikalle;
 25. Sinne mä kana katosin,
 Sinne kuolin furja lintu;
 Elköhön minun isoni,
 Elköhön iso kuluni,
 Sinä ilmoisfa ikänä;
 30. Ruuna kullan walfiana,
 Kirweswartta kirjotello,
 Kaskimetsiä katsello,
 Mium kanan kaottuani,
 Pinnun furjan kuoltuani!"
 35. "Eätsin puolahan metsälle,
 Munulle maalle mustikalle;
 Sinne mie kana katosin,
 Sinne kuolin furja lintu;
 Elköhön minun weljeni,
 40. Elköhön weli kuluni,
 Sinä ilmoisfa ikänä,
 Ruuna kullan walfiana,
 Werkawiittoa wetäkö,
 Rusfakkoihin kuuteleiko,
 45. Mium kanan kaottuani,
 Pinnun furjan kuoltuani!"
 "Eätsin puolahan metsälle,
 Munulle maalle mustikalle;
 Sinne mie kana katosin,
 50. Sinne kuolin furja lintu;
 Elköhön minun emoni,
 Elköhön emo kuluni,
 Sinä ilmoisfa ikänä,

- Kuuna kullan walfiana,
 55. Silkkihuiwia sitoko,
 Raksin kerroin kaulahansa,
 Miun kanan kaottuani,
 Linnun kurjan kuoltuani!"
 "Eäksin puolahan metsälle,
 60. Muulle maalle mustikalle;
 Sinne mie kana katosin,
 Sinne kuolin kurja lintu;
 Elköhön minun sisloni,
 Elköhön sisar kuluni,
 65. Sinä ilmoissa itänä,
 Kuuna kullan walfiana,
 Sukkulaista suikutelko,
 Sinikangasta kutoke,
 Miun kanan kaottuani,
 70. Linnun kurjan kuoltuani!"

43. Sukkunut weli.

- Impi itki sillan päässä,
 Raajan laiturin nenässä;
 Käänti silmänsä selälle,
 Poi silmänsä loitommaks,
 5. Näki purren purjehtiwan,
 Terwalaian laiehtiwan,
 Toiwo weikkonsa tulewan,
 Emon lapsen laiehtiwan;

- Ei tuo weikko tulluttana,
 10. Emon lapsi laiehtiinna;
 Tuli ennen tuntematon,
 Wieras outo oppimaton.
 ”Näitkö wieras weikkoani
 Selällä meren sinisen?”
15. ”Näinpä neiti weikkosesi
 Selällä meren sinisen
 Istuwan meren kiwellä,
 Sukuwan furnista pääätä,
 Huolellista harjoawan;
20. Suka kultanen pivosä,
 Hopiainen harja käessä;
 Sulkahiti suka merehen,
 Haihtu harja lainehesen,
 Djentihen ottamahan,
25. Kallistihen katsomahan,
 Sulkahiti suan jälessä,
 Haihtu harjan ottamisä.
 Sano kerran mennessänsä:
 ”Elköhön minun isoni
30. Sinä ilmoisä ikänä
 Wetäkö ween kaloja,
 Tahi saako siikasia,
 Tältä suurelta selältä,
 Tahi laajalta lahelta!”
35. ”Elköhön minun emoni
 Sinä ilmoisä ikänä,
 Ruuna kullan walfiana,
 Panko wettä taitinahan,

- Wettä wellihin kokeko
40. Tälta laajalta lahelta,
Perviältä lietteheltä!"
"Elköhön minun weikkoni,
Elköhön weli kuluni
Sinä ilmoisssa ifänä,
45. Ruuna kullan walfiana,
Juottako sotaoritta
Rannalta tämän merosen,
Waiwasilta walfamoilta!"
"Elköhön minun sisikoni,
50. "Elköhön sisar kuluni,
Sinä ilmoisssa ifänä,
Ruuna kullan walfiana
Peskö tästä silmiänsä
Rannalla kotiperällä,
55. Kotilahen laiturilla!"
"Mikäli meressä wettä,
Sikäli minun wereni;
Mikäli meren kaloja,
Sikäli minun lihani;
60. Mikä rannalla risuja,
Ne on furjan kylkiluita;
Mikä rannan hiekkasia,
Ne hiwusta hierottua,
Sekä luuta seuhottua,
65. Werä tyystä wellottua."

44. Rantahan kutoja.

Neiti kangaasta kutowi,
Sukulaista suikahutti,
Kultakangaasta kutowi,
Hopiaista helkytteli,
5. Kultarihmaset kuliši,
Helisi hywät hopiat.

"Kellen tuoto rantahaiista?"

"Kullalleni kultapaian,
Hopialleni hopian.

10. Kohta kaupoiltaan tulewi,
Turun maalta matkoawi,
Kohta kolmen yön perästä,
Wiikon päästä viimeistäfi."

"Jop' on kuoli kultasesi,

15. Meni mielitiettysesi,
Paiwa poikki, toinen halki,
Kolmas kuivalle karille,
Itse haukien iloksi,
Ahwenien armahaksi."

20. Neiti tuosta itkemähän,
Kultakangas kakkemahan.

"Ei itse neiti nuori,
Tuolta sulhosi tulowi,
Mta rannan aivot souti,

25. Pääalta rannan pää näkywi,
Tuo sulle sinisen silkin,
Sekä uuet ummiskengät."

45. Kattrin kossiat.

Kattrina kotikanaanen,
Kotikukka, linnuukkinen,
Wiikon wiipy, lauan laswo,
Jstuen ison majoilla,

5. Peripentfin notkumilla;
Kolmet renkaat kulutti
Jsänsä awaimilla,
Hirren kynnystä kulutti
Helioilla helmoillansa,

10. Toisen hirren päänsä päältä
Siliöillä silkeillänsä.

Äiti tuota arwelewi:

"Katri launis neitoiseni,
Mitä ei sinuista naia,

15. Suon kukaista, maan kanaista?"

Katri tuohon wästoawi,
Sano Katri:" ka en tieä
Mitä ei minua naia,
Suon kukaista, maan kanaista."

20. Äiti tuohon arwelewi:

"Miepä tieän, mitä ei naia,
Mitä ei illat päättä pesty,
Namut päättä harjaeltu,
Mitä ei myöhän maata menty,

25. Nostu aamulla warahin."

Katri päähänsä panewi,
Neiti neuot mielehensä,
Mko illat päättä pestä,

- Namut pääätä harjaella;
 30. Teki liitot kuun keralla,
 Kuun keralla, päivän kanssa,
 Nousi aamun aikasehen,
 Istui illan myöhäsehen:
 Tuli kolmelta kossiat,
 35. Yhet tuolta Inkereltä
 Toiset sai Perä-wirolle
 Kolmannet Kojon howilta.
 Iso käski Inkerelle,
 Inkerellä käyöksensä,
 40. Wehnäleiwän syöäksensä,
 Olutjuoman juoaksensa.
 Ei' on mennyt Inkerelle,
 Illat pitkät Inkerellä,
 Illat pitkät ja itäwät,
 45. Päiwät wieläki pitemmät.
 Emo käski Perä-wirolle,
 Perä-wirolla käyöksensä,
 Wiron leiwän syöäksensä,
 Wiron wettä juoaksensa.
 50. Ei mennyt Perä-wirolle,
 Wiron wettä soutamahan,
 Saarellista sauomahan,
 Nallioista ajelemahan.
 Weikko käski Kojon kotihin,
 55. Kojolassa käyöksensä,
 Kojon leiwän syöäksensä,
 Kojon wettä juoaksensa.
 Ei mennyt Kojon howiin,

- Kojolasi' on konsti tuhma,
 60. Ukot unilla sofiat,
 Lapset laiskat lattialla.
 Sisko käski mansikkahan,
 Mansikkaa käyöksensä,
 Marjat määltä syööksensä,
 65. Jokiwettä juoaksensa.
 Meni mansikka'aholle,
 Siin' oli mansikat makiat,
 Watut waaran rintehellä,
 Mesimarjat muilla mailla.

46. Nimitettävä poika.

- Neljä on neittä niemen päässä,
 Kolme mointa morsianta,
 Käsit hillan poimintahan.
 Noita päivä poimittihin,
 5. Ilta keolla istuttihin,
 Yö lewättihin lehoissa;
 Kun kanto kälyjä kolme,
 Kolmen neion wuotehelle,
 Synty poika nuorimmalle,
 10. Nuorimmalle, pienimmälle,
 Perehen parahimmalle.
 Ei tietä nimeä panna.
 ”Miksiä nimen panemma,
 Kuskipa kuwaelemma?”

15. Kuwattkame Kullikiksi.
Ei oo kultia isolla,
Eikä kultia emolla,
Eikä kullan kantajoa.”
”Mitkipä nimen panemma,
20. Kufsi kuaelemma?
Kawattamma Kauniksi.
Eipä oo rahaa isolla,
Eikä oo rahaa emolla,
Ei rahojen kantajoa.”
25. ”Mitkipä nimen panemma,
Kufsi kuitenki kuvaamma?
Luokammapa Luoriksi,
Luerikki hywä niminen.

47. Mangastawa sulho.

- Mouskame norolle nuoret,
Kesäkempit kalliolle,
Leikattkame lehmus pittä,
Lehmus pittä ja siliä,
5. Riskokame niini pittä,
Niini pittä ja lewiä,
Punokame nuora pittä,
Nuora pittä ja noria,
Zolla ylkä hirtetähän,
10. Waimon poika wangitahan.

"Mihen ylkä hirtetähän,
Waimon poika wangitahan?"

Tien suuhun, weräjän päähän,
Pitkän portin pielekehän,

15. Rußsa kulkewi kuningas,
Waeltawi liunan wanhin.

Kuningas kowin kysywi,
Linnan wanhin waikuttawi:

"Mintähän tämä siottu,

20. Waimon poika wangittuna?"

"Sentähens' on se siottu,

Waimon poika wangittuna,

Kun makasi nuoren neion,

Nuoren neion, morsiamen.

25. Neito rukka tuomittihin

Lohikäärmehen kitahan;

Lohikäärme huokasihen

Huokasihen, henkäsihen:

Ennen nielen nuoren miehen,

30. Nuoren miehen miekkoinehen,

Heposen satuloinehen,

Papin kirkkokuntinehen,

Kuninkaan kypärinehen,

Ennen kun nielen nuoren neien,

35. Nuoren neien, morsiamen:

Neito poikia tekewi,

Paiman lappia latowi,

Tuohon suurehen sotahan,

Tasapäähän tappeluhun,

40. Josf' on werta päälle polwen,
Josf' on päätä, kun mätästä."

48. Äänen sulho.

- Lämmitin metosen saunan
Metosilla halkosilla,
Hautelin metosen waстан
Metisen fiwen nawalla,
5. Läkfin wettä kantamahan
Alta linnan lähtehestä,
Kaupungin kasarisella,
Kuparilla kultasella;
Käskin taaton kylpemähän.
10. Taatto kylpi kyllältehen
Walo wettä wallaltehen:
"Hywin teit tyttäreni
Kun kyllyn isolle laitit!"
Lämmitin metosen saunan
15. Metosilla halkosilla,
Hautelin metosen waстан
Metisen fiwen nawalla,
Läkfin wettä kantamahan
Alta linnan lähtehestä,
20. Kaupungin kasarisella,
Kuparilla kultasella;
Käskin maammon kylpemähän.
Maammo kylpi kyllältehen,
Walo wettä wallaltehen:

25. "Hywin teit tyttäreni
Kun kyllyn emolle laittit!"
Lämmitin metosen saunan
Metosilla halkosilla,
Hautelin metosen vastaan
30. Metisen kiiven nawalla,
Läksin wettä kantamahan
Alta linnan lähtehestä,
Kaupungin kasarisella,
Kuparilla kultasella;
35. Käskin weikon kylpemähän.
Weikko kylpi kyllältehen,
Walo wettä wallaltehen:
"Hywin teit sikkoseni,
Laitit kyllyn weikollesi!"
40. Lämmitin metosen saunan
Metosilla halkosilla,
Hautelin metosen vastaan
Metisen kiiven nawalla,
Läksin wettä kantamahan
45. Alta linnan lähtehestä,
Kaupungin kasarisella,
Kuparilla kultasella;
Käskin siskon kylpemähän.
Sisko kylpi kyllältehen,
50. Walo wettä wallaltehen:
"Hywin teit sikkoseni,
Laitit kyllyn siskollesi!"
Lämmitin metosen saunan
Metosilla halkosilla,

55. Hautelin metosen vastaan
Metisen kiven nawaalla,
Läksin wettä lähteheltä,
Alta linnan lähteheltä,
Kaupungin kasarisella,
60. Kuperilla kultasella;
Käskin sulhon kylpemähän.
Sulho saattawi sanoa:
”Pois portto wetesi kansa;
Etpä weillä ollutkana,
65. Olit poikien poluilla,
Katsannassa kengän kauon
Punapaklan paininnassa.”
Stin koirusen korennan,
Pihlajaisen piakan warren,
70. Jolla hauwoin hartioita,
Pehmitin perälihoja
Äkäseltä sulhaselta.

49. Sulhonsa kylwettäjä.

- Katsos muita miekkosia
Ja onnen osallisia,
Syöwät kaunonsa kaloja,
Sekä luotunsa lohia,
5. Siikojä siwullisensa,
Armahansa ahwenia,
Muieita mukallisensa,
Kumppahinsa kuorrehia.

- Olipa joulu joutumassa,
 10. Pesinpä mieki tupani,
 Rafaelin lattiani,
 Laiton kaunoni kalahan,
 Armahani ahvenehen;
 Ei kauno kaloja saanut,
 15. Armahani ahvenia.
 Otin werkkoni olalle,
 Kiwiriipat rinpoilleni,
 Kalakontit kannoilleni,
 Laksin mie itse kalahan.
 20. Potkin saaren, potkin niemen,
 Potkin kohta kolmannenki;
 Sain kaloja kaikki saaret,
 Joka niemen nieriäitä. *radung*
 Yksi luoto loi lohia,
 25. Toinen anto ahvenia,
 Kolmas nieminiieriäitä.
 Nousin maalle keittämähän,
 Ison pitkille pihaille,
 Weikon westoslastusille.
 30. Keitin noista kunnan ruoan,
 Syötin, juotin wierahia,
 Söin itse kyllältäni,
 Säästin ruotoset kokohon,
 Pienimmistä kiiskilöistä,
 35. Suurimmista ahvenista,
 Menin illalla kotihin,
 Syötin noita kaunoilleni.
 Ranno syöp' ja kiittelevi:

- "Hyväpä tämäki ruoka,
40. Syöä miehen saamattoman,
Ottoa olemattoman!"
Pämmitin metosen saunan,
Hautelin metoset wastat,
Kylwettelin wierahia;
45. Kylwin itse kyllästäni,
Käskin kaunon kylpemähän;
Käwi kauno kylpemähän:
Minkä kauno wettä puisti,
Sen mä löyhä lisäsin,
50. Minkä kauno usta huusi,
Sen mä usta unmemmaksi,
Minkä kauno maahan pyrki,
Sen mä portaita alennin.
Tuli sääli sällöäni,
55. Sekä kaiho kaunoani,
Tempasin tukasta maahan,
Sihen sotkin formillani,
Pieksin peukaloisillani,
Hautelin halolla päähän,
60. Sekä westin wempelellä.
"Ole kiitetty Jumala,
Päästit sulhosta pahaista!
Ennen yksin yön makoan
Kun kahen pahan keralla."
65. Isä kuitenkin sanowi,
Emo aina arwelewi:
"Pahoin teit polonen lapsi,
Kun sa kaunosi kaotit;

- Pah' oli pahan keralla,
 70. Paha aiwinki pahatta."
 Oli yötä kassi, kolme,
 Wiisi, kuusi nuorokautta.
 Usken tuon toeksi tunsin,
 Sitä yksin maatesani:
 75. Pah' oli pahan keralla,
 Ei parempi yksinäni.
 Menin kohta katsomahan
 Raonnutani kaunoani;
 Kauno kengän ompelossa,
 80. Punapaulojen punossa.
 "Kellen noita kengäsiä?"
 "Kellen muulle kun sinulle,
 Kun hyvälle konsanaki."
 Wein mä kaunoni tupahan,
 85. Asettelin pöyän päähän,
 Syötin, juotin kylläseksi,
 Apatin alanenäksi,
 Otin kaunon selkähäni,
 Kannon kaunoni pihalle,
 90. Wein tuota wesipolulle.
 Tuli sirffa, söi se silmän,
 Tuli torakka, toisen kaimo,
 Sääski särpi kuivillehen,
 Wesilintu wei peräti.
 95. Poin tukasta selkähäni,
 Wein tuon peltojen perille,
 Takimmalle tanhualle,
 Sihen heitin herttaseni,

Sekä kaunoni kaotin.

100. Käwin tuota katsomahan
 Kahen, kolmen yön perästä;
 Jo tuolle korppi koulun kante,
 Ja harakka hauan kaimo;
 Käwin vielä katsomassa.
103. Wiien, kuuen wiikon päästä,
 Jo oli kehnot kekri pietty
 Mustat linnut muistinpäivä.
 Jskin kahta kämmentäni
 Kahen puolin kylkiäni:
110. "Ole kiitetty Jumala!
 Pääsin kolmesta pahasta:
 Wenehestä wuotawasta,
 Heposesta heittiöstä,
 Sulhosta pahatawasta.
115. Wenehen tulella poltin,
 Heposen hukille syötin,
 Sulhon surmalla tapatin."

50. Sulhon walitsia.

- Etfin neittä welloolleni,
 Rumpalia kullalleni.
 Löysin neitosen lehosta,
 Hienohelman heiniköstä.
5. Kysyttelin, lausuttelin:
 "Lähetkö neiti, welloolleni,
 Rumpaliksi kullalleni?"

Neiti warjın wastaeli:

"Minä miessä wellofesi?"

10. "Paimenena wellofeni."

"Emmä lähe paimenelle —

Pah' on paita paimenella,

Ei saata siwussa maata,

Alla leuan lämmitellä,

15. Alla kainalon asua."

Etjın neittä wellolleni,

Rumpalia fullalleni.

Löysjın neitosen lehošta,

Hienohelman heiniköstä.

20. Rysyttelin, lausuttelin:

"Lähettö neiti wellolleni,

Rumpaliksi fullalleni?"

Neiti warjın wastaeli;

"Minä miessä wellofesi?"

25. "Ryttämiesssä wellofeni."

"En lähe minä rytälle —

Ryttä haisewi harulle,

Ei saata siwussa maata,

Alla leuan lämmitellä,

30. Alla kainalon asua."

Etjın neittä wellolleni,

Rumpalia fullalleni.

Löysjın neitosen lehošta,

Hienohelman heiniköstä.

35. Rysyttelin, lausuttelin:

"Lähettö neiti wellolleni,

Rumpaliksi fullalleni?"

- Neiti warsin wastaeli:
"Minä miessä wellofesi?"
40. "Kalamiessä wellofeni."
"En mene kalastajalle —
Se kalalle katkuawi,
Ei saata siwussa maata,
Alla leuan lämmitellä,
45. Alla kainalon asua."
Etsin neittä wellofeni,
Rumpalia fullalleni.
Löysin neitosen lehosta,
Hienohelman heinifööstä.
50. Rysyttelin, lausuttelin:
"Pähetkö neiti wellofeni,
Rumpaliksi fullalleni?"
Neiti warsin wastaeli:
"Minä miessä wellofesi?"
55. "Kyntäjänä wellofeni."
"Jo lähenki kyntäjälle:
Lämmin kylki kyntäjällä,
Saattawi siwussa maata,
Alla leuan lämmitellä,
60. Alla kainalon asua."

51. Ruffien tarwes.

Suoksawi jokia kolme
Ympäri minun kotini,

- Rahen puolin kartanoni.
 Yksi joki mettä juoksi,
 5. Toinen simoa siretti,
 Kolmansi olon punasen.
 Tuli weikko wierahaksi,
 Siskoni käwiämeksi;
 Juotin mettä weikolleni,
 10. Siskolle simoa juotin,
 Itse join olon punasen.
 Wein mä weikkoni hewosen
 Tarhapeltojen perille,
 Siltapeltojen sirulle.
 15. Häwiäsi weikkoni hewonen
 Lehmitarhani takoa,
 Sinipellon pientarelta.
 Laitin rengit etsimähän —
 Eipä rengit löytänyttä,
 20. Rengit etsi kirveswartta.
 Laitin puiat etsimähän —
 Eipä puiat löytänyttä,
 Puiat etsi pirran puuta.
 Lätkin itse etsimähän
 25. Kolmen koirani keralla,
 Wiien, kuuen willahännän,
 Seitsemän sepelikaulan.
 Koirat sotki suota myöten,
 Mie itse mäkiä myöten;
 30. Löysin weikkoni hewosen
 Tarhapeltojen tasalta,
 Siltapeltojen sirulta;

- Tuolle selkähän kawahin —
 Njon rannat rapsutellen;
 35. Hiekkarannat herkutellen;
 Hiekat silmille sirisi,
 Mullat parsku parmoilleni,
 Tuli Kiesus wastahani,
 Wasfiwarpoja sylissä,
 40. Kultakuffia käessä,
 Mie noita anelemahan:
 ”Anna Kiesus kuffiasi!”
 ”Kellen kuffia anelet?”
 ”Anopille ankaralle —
 45. En tohi kotihin mennä
 Ilman noita kuffasitta,
 Ilman wasfiwarpasitta;
 Anoppi kowa kotona,
 Appi vielä ankarampi,
 50. Paljo saisiwat sanoja,
 Wiikoksi wihan pitoa,
 Minun tyhjin tultuani,
 Wiikon wiinwyteltyäni.”

52. Neiti omenapuussa.

Astuin aamulla warahin,
 Vätsin aiwan aikasehen,
 Omenoita ottamahan,
 Pähkämää poimimahan;

- Emoni omenamaasta,
 Tahi tarhasta isoni.
 Näin omenan oksasella,
 Punakuoren pääni päällä,
 Nousin puuhun nostamatta,
10. Kohosin kohottamatta;
 Toipa surma sulhon nuoren,
 Sulhon nuoren, miehen kainun,
 Tuli tuo omenispuulle,
 Alle oksien osasi,
15. Suitsit seitset yön takana,
 Takatarhilot käessä.
 "Mitä suitsin seitset laait,
 Kuta tarhiloin tavotat?"
 "Ottaisin omenamarjan,
20. Punakuoren oksaselta."
 Annon oksalta omenan,
 Puotin punasen kuoren.
 Sulho tuosta noin sanovi,
 Itse lausu ja pakisi:
25. "En ole etsossa omenan,
 Punakuoren poimennassa,
 Olen neion etsinnässä,
 Punaposken poiminnaassa."
 "Ei ole meidän neitojamme,
30. Ei meidän kotikanoja,
 Suitsin seitset ottaminen,
 Tarhiloin tavottaminen;
 Vielä näistä neitoista,
 Ja näistä kotikanoista,

35. Hyrit ahytien tulewat,
Pienet rahat piehtaroién,
Killingit kipeä lyöén,
Tolpat toistansa ajaén.”

”Mielä näistä neitosista

40. Ja näistä kotikanoista
Suku juopi suuret sarkat,
Heimo hempiät pikarit,
Kosia kokevi tuopit,
Kaaso kannut kallistawi.”

45. ”Mielä näistä neitosista

Ja näistä kotikanoista
Isolleni ilvesturkki,
Ruisleiwän ruokkimasta,
Emolleni näätälaffi

50. Nämillä imettämästä,

Weikolleni werkaliivi
Kantamistahan kaloišta,
Siskolle sininen kosto
Kansani kasuamasta.”

53. **Kaonnut poika.**

Pässi poika puoluttahan,
Toinen poika mustikkahan,
Kolmansi jänön jälille,
Koukkupolwen polkumille.

5. Tuli poika puolukasta,
Poika toinen mustikasta,
Ei tullut jänön jäliltä,
Koukkupolven polkumilta.
Läksi iso etsimähän
10. Dlutweellä otrasella,
Kakrasella kannikalla,
Leivällä rukehisella.
Etsi pientä poiuttansa,
Kullaiista omenuttansa;
15. Eip' on löyä poiuttansa,
Kullaiista omenuttansa.
Läksi emo etsimähän
Dlutweellä otrasella,
Kakrasella kannikalla,
20. Leivällä rukehisella.
Etsi pientä poiuttansa,
Kullaiista omenuttansa;
Eip' on löyä poiuttansa,
Kullaiista omenuttansa.
25. Läksi weikko etsimähän
Dlutweellä otrasella,
Kakrasella kannikalla,
Leivällä rukehisella.
Etsi pientä wellyttänsä,
30. Kullaiista omenuttansa;
Eip' on löyä wellyttänsä,
Kullaiista omenuttansa.
Läksi sikko etsimähän
Dlutweellä otrasella,

35. Karasella kannikalla,
 Leivällä rukehisella.
 Et si pientä welllyttänsä,
 Kullaišta omenuttansa.
 ”Misjapä olet weikko rukka?”
40. Tule pois weikko rukka!”
 ”Empä pääse sikko rukka:
 Pilwet päättäni pitävät,
 Hattarat hiwukšiani,
 Wipu toista jalkoani;
45. Päästä päätä Päiwän poika,
 Silmiä hywä sikiä,
 Silmät tähtiä lufewi,
 Sääret hontia hosuwi.”
 ”Kuu kulta, Jumalan luoma,
50. Lähes päätä päästämähän,
 Syötä Karjalan kaloja,
 Kuwetjärwen fuorehia!”

54. Suen wiwulla Käynyt.

- Kolm' on poikoa emolla,
 Kolme lasta wanhemmalla.
 Läksi poikanen kalahan,
 Toinen poika tuorehesen,
5. Kolmansi suen wiwuille.
 Tuli poikanen kalašta,
 Poika toinen tuorehesta,

Ei tullut suen wiwuilta.

Kenen poikoa ikäwä?

10. Emon poikoa ikäwä.

Läksi emo etsimähän

Raonnutta poikoansa.

Juoksi korwet kontioina,

Eutena salot samosi,

15. Kohta kolmen yön perästä,

Wiikon päästä wiimeistäti,

Nousi suurelle mäelle,

Korkialle kuffuralle,

Huuti tuolta poikoansa:

20. "Miesä olet poikueni?

Tule poikani kotihin!"

Poika tuolta wastoawi:

"Emminä emoni pääse:

Pilwet päätäni pitävät,

25. Hattarat hakuliani,

Raaret kainaloisiani,

Wipu toista jalkoani,

Sääret honkia hosuwi,

Silmät tähtiä lufewi,

30. Gesäni pimiä pilwi,

Lakanani taiwas kirkas."

55. Wirossa posia.

Poitanen posii Wirossa,

Saksan maalla sairasteli

- Tautia nimettömiä,
Nimen tietämättömiä.
5. "Missä saapi sairas maata,
Tuskahinen tunnin olla?
Tokkos voit tuvasa maata,
Tokkos penkillä lewätä?"
"Emmä voi tuvasa maata,
10. Enkä penkillä lewätä,
Isännän ilopioltta,
Renkipoikien remulta."
Poikanen posi Wirossa,
Saksan maalla sairasteli
15. Tautia nimettömiä,
Nimen tietämättömiä.
"Missä saapi sairas maata,
Tuskahinen tunnin olla?
Tokkos voit merellä maata,
20. Tokkos luowolla lewätä?"
"Makoaisin maawesillä,
Waan en voi Wiron wesillä,
Maat' en loffien lojulta,
Kalalintujen kajulta."
25. Poikanen posi Wirossa,
Saksan maalla sairasteli.
"Missä saapi sairas maata,
Tuskahinen tunnin olla?
Tokkos voit manalla maata,
30. Maata Tuonelan tuvilla?"
"Wiekäte minua maata,
Tupatkate tuutumahan

- Tuonne Tuonelan tuville,
 Manalan ikimajoille;
 35. Siellä saapi sairas maata,
 Tuskahinen tunnin olla,
 Skuißilla wuotehilla,
 Polwuißilla pääaloilla.”

56. Kosissa käynyt.

- Ujo kaks kaupanmiestä
 Jäletysten jäätä myöten;
 Drit künsti kummallaki,
 Hiirenkarwanen hewonen.
 5. Isoni orihin osti,
 Hiirenkarwasen hewosen;
 Osti formukset soriat,
 Sekä fißlat kirkkahimmat
 Minun nallin naiakseni,
 10. Kenstin keßtaellakseni,
 Ja konstin kosissa käyä.
 Läkßin konsti kulkemahan,
 Konsti käymähän kosissa;
 Roußin rannalta mäkehen.
 15. Talopa oli mäellä,
 Ei saata siwutse mennä,
 Ei ylätse, ei alatse;
 Ujon talon tanhualle
 Talon pienille pihoille.

20. Neito kuffana kussa,
Kallittuna kartanossa:
Kysyttelin, lausuttelin:
”Onko sinussa miehen naista,
Molotselle morsianta?”
25. Joko tieät tiffaella,
Joko ommella osoat.”
Neiti warsin wastaeli:
”Jos en tieä tiffaella,
Enkä ommella osoa,
30. Tifattahan tietävämmät,
Osaavimmat ommelkohot.
Eikä arvellut emoni,
Ei luwannut wanhempani,
Neittä myötävän turulla,
35. Tarittawan tanterella:
Turull’ on tupakan kauppa,
Tammen kauppa tanterella,
Neito myöähän tuwaassa,
Katon alla kaupitahan.”
40. Tuli tuo kuffapää tupahan,
Kassapää katoksen alle;
Mie tuota ihoamahan,
Silmät oli pesty silloin tällön,
Poskipäät ei polwenahan,
45. Korwia ei kuuna päässä.

57. **Ronnun tytär.**

Gilen meillä lehmä poiki,
Tefi walfian wafikan:
Waskisarwi, kultakynsi,
Hopia otfaſsa hohti.

5. Isoseni, ainoseni,
Wie'pä tuota Wiipurihin,
Saata kaupunnin kaulle:
Tuo tuolta orihewonen,
Tahi pieni tammaſälkö,
10. Jonk' on lampi lautaſilla,
Lähe länkien ſialla,
Joſta welhot wettä juowat,
Katehet kaloja ſyöwät!
Oſta kahet kanſiſuitſet,
15. Waſkifannukſet keralla!
Itſe mä ſatulan ſaiſin
Rowan koinnun kuoren alta.
Drihilla otrat ſynnän,
Tammalla talon aſetan.
20. Lähen kullalla koſihin,
Hopialla liehumahan
Mokomata morsianta,
Ronnun kuulua tytärtä
Ankaran anopin luota,
25. Apen ankaran taloſta.
Isoseni, ainoseni
Wei wafikan Wiipurihin.

- Osti mulle mustan ruunan,
 Vaihto pienen tammian warsan.
30. Ujon warsani waolle,
 Mullokselle mustan ruunan,
 Kynnin kymmenen wakoa
 Kynnin kaiketi kahetsan.
 Warsa haukki warwunpäitä,
35. Musta ruuna ruohonpäitä.
 Heitin warsani waolle,
 Mustan ruunan mullokselle,
 Itse lehtohon letustin,
 Hopiaisehen salohon,
40. Wasikisehen warwikkohon,
 Kultasehen koiwikkohon,
 Leikkasin lehosta wirwen,
 Wesan tammisen tapasin,
 Kultasesta koiwikoista,
45. Hopiaisesta salosta.
 Toi surma susia paljon,
 Kanto metsä karwasuita,
 Söivät warsani waolta,
 Mustan ruunan mullokselta.
50. Menin itkien kotihin,
 Kallotellen kartanolle.
 Iso portilla kysywi:
 "Mitä itket poikaseni?"
 "Sitä itken taattoseni,
55. Wanhempaiseni walitan:
 Ujoin warsani waolle,
 Mustan ruunan mullokselle,

- Kynnin kymmenen wakoa,
Kynnin kaiteti kahdeksan.
60. Warsa haukki warmunpäitä,
Ruuna katso ruohon päitä.
Heitin warsani waolle,
Mustan ruunan mullokselle,
Minä lehtohon letustin,
65. Kultasehen koiwikkohon,
Wasiksehen warmikkohon,
Hopiaisehen salohon.
Leikkasin lehosta wirwen,
Wesan tammisen tapasin,
70. Kultafesta koiwikosta,
Hopiaisesta salosta.
Loi surma susia paljon,
Metsä kanto karwasuita,
Söiwät warsani waolta,
75. Mustan ruunan mullokselta.”
Tuon iso sanoiksi wirkki:
”Ele itse poikaseni!
Läksinpä minäi muinen,
Läksin mie kauas kalahan:
80. Tuuli woitti, airo taittu,
Wene haapanen hajosi.
Panin formet soutimeksi,
Peukalon perämelaksi;
Souin formin saaroselle,
85. Kämmentin käpysalolle,
Niin weistin wenon paremman,
Laitin purren pulskahamman.

- Sie osta ori parempi,
 Warsa kahta kaunihimpi.”
90. Ostin mie orihin uuen,
 Warfan kahta kaunihimman.
 Orihilla ottrat kynnin,
 Tammalla talon asetin,
 Läkkin kullassa kosihin,
95. Hopiaassa liehumahan
 Mokomata morsianta,
 Konnun kuulua tytärtä.
 Anoppi koria muori
 Oli aittahan menewä.
100. Puhuttelin, lausuttelin:
 ”Onko teillä neittä myöä,
 Tahi kaupita kanaanista?”
 Anoppi koria muori
 Hänpä warsin waštaeli:
105. ”Kanan kauppa orren alla,
 Neien nelisnurkkasessa.”
 Meninpä minä tupahan,
 Puhuttelin, lausuttelin:
 ”Onko teillä neittä myöä,
110. Tahi kaupita kanaanista?”
 Tuotihinp’ olutta tuoppi,
 Tuoppi olutta, toinen mettä.
 ”Emmä huoli syömisistä,
 Enkä warsin juomisista,
115. Saisin nähä neitoseni —
 Tuokate tupahan neittä!”

- Tuotihin tupahan neittä
 Eifaresten siiven alla,
 Weljen akan werhon alla,
 120. Kälysten käsiwaralla.
 Ei ole tuossa miehen naišta,
 Eikä miehen morsianta:
 Paha raišta paita päällä,
 Jattetut sukat jalassa,
 125. Silmät pesty sillon tällon,
 Silmäfulmat millon fullon,
 Suut' ei siwottu ifänä,
 Poškipäit' ei polwenahan.
 Empä tainnut tuota naia,
 130. Kun oli musta kun torakka;
 En tainnut wihille wieä,
 Panna en papin etehen.

58. Waimon saanut.

- "Anna minulle Anniafi,
 Piitä lempilintuasi!"
 "Empä anna Anniani,
 Piitä lempilintuani.
 5. Ei Anni ko'ista joua:
 Anni tarfon tarwitahan
 Pesemässä pyöräpöyhät,
 Lattiat lafasemässä;

- Tästä kulkewi kuningas,
 10. Baeltawi linnan wanhin,
 "Anna mulle Annias,
 Piitä lempilintuasi!"
 "Empä anna Anniani,
 Piitä lempilintuani;
 15. Empä anna ollenkana,
 Kuulematta fullenkana,
 Pahoilte refipajuille,
 Pitäille liistehille,
 Kasfikannoille kowille
 20. Nofisille nuotioille."
 "Empä ota Annias,
 Enkä tahjo tyttöäsi
 Pahoilte refipajuille,
 Pitäille liistehille,
 25. Kasfikannoille kowille,
 Nofisille nuotioille;
 Etanpa oluttupihin
 Lahon wehnätahtahille."
 Tuosta Anni annettihin,
 30. Perä passu paiskattihin.
 Päiwän söi, makasi toisen,
 Rohka kolmannen toruwi;
 Tuli riski riiteliä,
 Niwan tarffa tappelia,
 35. Taitawa tukan wetäjä,
 Hapsien haraelia,
 Ei tullut tuwan pesä,
 Saanut ei saunan lämmitäjä,

59. Wiisastunut.

- Isä neno poikoansa,
 Wanhin waiwansa näköä,
 Kun kufi sukimojansa,
 Itse ilmoim luomiansa:
5. "Poikueni, nuorempani,
 Lapseni, wakarwampani,
 Kun sulle halu tulewi,
 Naia mielestä tekewi,
 Tuoa minneä talohon,
10. Emäntätä etsiellä,
 Nouse aamulla warahin,
 Aiwon aika huomenessa,
 Katseli kyllä myöten,
 Katseli talo talolta,
15. Kust' on sawu ensimmäinen,
 Siitä naioa poikueni."
 Pani poikanen opiksi.
 Nouse aiwan aikasehen,
 Aiwon aika huomenessa,
20. Käweli kyllä myöten,
 Katseli talo talolta;
 Sawun saarelta näkewi,
 Tulen niemen tutkamelta.
 Käwi tietä, astelewi
25. Saaren kuuluhun kotihin,
 Ilman koiran kuulematta,
 Harakan hatsattamatta,

- Sitte tultua tupahan
 Itse tuossa arvelwi:
30. "Disiko tytärtä täällä,
 Tämän pojan puolisoa?"
 Pääty neiti leipomassa,
 Zyttönen taputtamassa;
 Sanan wirkko, noin nimesi:
35. "Mikä liekki miehiäsi,
 Ku kylän käwiöitäsi,
 Tawatta tupahan tullut,
 Neion etsohon nenättä;
 Ellös konsana Jumala
40. Luo kotia koiratonta,
 Kasitonta karsinoa,
 Pihoa harakatonta,
 Lapsitonta iffunoa!"
 Niin poika sanoiksi wirkki:
45. "Miss' on taattosi sinulta,
 Minne mennyt maammosesi,
 Kanssa kaffi muut imeiset?"
 Zyttö saattawi sanoa,
 Neiti warsin waštaella:
50. "Laattoni talon pihalla
 Geestakasin astelewi;
 Maammo parla paimentawi
 Mennehen kesän kisoja;
 Weikkoni we'en warassa
55. Wähällä äiän ottelewi."
 Käski poikanen kotihin.
 "Jo mie käwin, taattoseni,

- Kävelin kyllä myöten,
 Katselin talo talolta,
 60. Warahaisinta sawua:
 Näin mä saarella sawusen,
 Tulen niemen tutkamessä,
 Menin mie siihen talohon,
 Eikä mua koirat kuulstu,
 65. Eikä haukkujat hawattu:
 Kysyin tyttöä talosta.”
 ”Oli tyttö leipomassa
 Noin se warsin waštaeli:
 ”Ellös konsana Jumala,
 70. Luo kotia koiratonta,
 Pihoa harakatonta,
 Lapsitonta ikkunoa;
 Mikä kietki miehiäsi,
 Ku kyllän käwiöittäsi
 75. Sawatta tupahan tullut,
 Neien etsohon nenättä!”
 ”Nun sitte kysyin tytöltä:
 Missä taatto, missä maammo,
 Missä kaikki muut talosta?
 80. Noin se saatteli sanoa,
 Noin warsin waštaella:
 ”Taatonni talon pihalla
 Geestakasin astumassa,
 Maammo parka paimenessa
 85. Kesän mennehen kisoja,
 Weikkoni we'en warassa
 Wähäll' äiän ottamassa.”

Niinp' on niin sano mokomit,
Niinpä mieletön paitsi."

90. Tuon iso sanoitsi wirtti:
"Itse siulla poikaseni
Ei ollut älyä äiä,
Eikä paljon mieltä päässä,
Sentähän sano sinua
95. Tulleen tavattomasti,
Kun ei koira haukkunutta,
Harakka hatsahtanutta,
Lapsi eellä ilmottanutta,
Kasi pyyhkint kaskojansa;
100. Tahi kun oisit siintäjäki
Eellä niistänyt nenäsi,
Siit' oisi tyttö ennättänyt
Panna päällessä jotai,
Ei oisi nähty leipomassa
105. Paljahalla paiallahan.
Kun sitte sano olewan
Taatonsa talon pihalla
Eestakasin astumassa:
Taatto pellon tynnännässä;
110. Maammosensa paimenessa
Kesan mennehen kisoissa,
Sillon maammonsa makasi
Lapsisaunassa samassa;
Weljensä we'en warassa
115. Wähällä äiän ottamassa:
Weli weellä onkimassa.
Jo tuon näen kyselämästäi,

- Urwelen anelematta,
 Saat siitä walitun waimon,
 120. Sekä mielewän miniän;
 Mene sie siihen talohon,
 Tuo minulle minnä siitä!"
 Meni toiste, toi miniän,
 Sai tarhan talosen waimon.
 125. Sitte ensiltasella
 Wirkko nainut naisellehen,
 Kuiskutteli kullallehen:
 "Mi lie tullut taatolleni,
 Kuka kummanen isolle?"
 130. Kehen tietä käyessämmä,
 Palatesämme palolta,
 Oli kun mennyt mieleltänsä,
 Näken puuttunut älyltä.
 Noin sano iso minulle,
 135. Noinpa lausui laittomia:
 Jo oisit jaloki poika,
 Kun mulle jalan hakisit;
 Jo oisit jaloki poika,
 Kun tekisit tien lyhemmän,
 140. Jo oisit jaloki poika,
 Kun käteni katkoaisit;
 Jo oisit jaloki poika,
 Kun panisit pääni poikki."
 Nainen arwasi asian,
 145. Kysy kohta mieheltänsä:
 "Lokko teit mitä aneli,
 Mitä käski ja kehotti?"

"Kuin nyt kummia kyselit,
Kuin ka taisin kumminkana

150. Saaha jalkoa isolle,
Tehä tietä lyhemmäksi,
Taisinko katkasta kätensä,
Eli panna päänsä poikki."

"Oisit tainnut, oisit tiennyt,

155. Kun oisit oikein älynnyt.
Saa jalkoa jalompi,
Tarinoiten tie lyhempi,
Kinnas jatkona käessä,
Korkona kypäri päässä.

160. Saaan voimaton pitävi,
Tarinoivat tienkäviät,
Waikia kesällä kinnas,
Läyli laffi lämpimällä.
Leikkaa ukolle saua:

165. Se hänelle jalka kolmas;
Tarinoitse tietä käyen,
Se hänestä tie lyhempi;
Dta kintahat ukolta,
Sillä katkaset kätensä;

170. Dta laffi päälaelta,
Sillä lasket päänsä poikki."

Jopa päinällä jalestä
Taasen tietä käyessänsä
Poika paljoki pafisi,

175. Leikkasi lepin lehosta,
Dtti kintahat ukolta,
Päästä laffia kyseli.

Se kaikki hywä ukošta.

Itse lausu lapsellensa,

180. Pojallensa noin puheli:

"Jo tuon näen kyselämättäi,

Jo on yön yhen lewännyt

Wiisahampi wieressäsi."

60. Hiibtäjä surma.

Surma hiihti suota myöten,

Tauti talwitietä myöten.

Noin puhuwi suuri surma,

Aika tauti arwelewi

5. Talon aittojen takana,

Mäen alla männikössä:

"Kenenpä tapan talošta,

Tapanko ufon talošta?"

"Jos tapan ufon talošta,

10. Katoisi kalat merehen,

Ei oisi tuojoa pihalle,

Nuotat tuffuhun tulisi,

Werkot muunne wierrähtäisi.

En tapa ukkoa talošta!"

15. Surma hiihti suota myöten,

Tauti talwitietä myöten.

Noin puhuwi suuri surma,

Aika tauti arwelewi

Talon aittojen takana,

20. Mäen alla männikössä:
"Kenenpä tapan talosta,
Tapanko akan talosta?"
"Jos tapan akan talosta,
Uni unnilta katoisi,
25. Penkiltä perä lewiä,
Loruja talon tuwasta,
Kalkuttaja karsinasta.
En tapa akkaa talosta!"
Surma hiihti suota myöten,
30. Tauti talwitietä myöten.
Noin puhui suuri surma,
Niika tauti arwelewi
Talon aittojen takana,
Mäen alla männikössä:
35. "Kenenpä tapan talosta,
Tapanko talon isännän?"
"Jos tapan talon isännän,
Taitaisi talo hävitä,
Pian mennä pieni maani;
40. Missäpä wierahat wiruisi,
Majoaisi matkamiehet.
En tapa isänteäni!"
Surma hiihti suota myöten,
Tauti talwitietä myöten.
45. Noin puhui suuri surma,
Niika tauti arwelewi
Talon aittojen takana,
Mäen alla männikössä:

"Kenenpä tapan talosta,
50. Tapanko talon emännän?"

"Jos tapan talon emännän,
Kapeneisi karjamaani,
Lyheneisi lehmän lypsi,
Maitokupit kuiwettuisi,

55. Kawistuisi woirasiat.
En tapa emänteäni!"

Surma hiihti suota myöten,
Tauti talwitietä myöten.

Noin puhuwi suuri surma,

60. Mäsa tauti arwelewi

Talon aittojen takana,

Mäen alla männikössä:

"Kenenpä tapan talosta,

Tapanko pojan talosta?"

65. "Jos tapan pojan talosta,

Raskifirwehet katoisi,

Sywälaarit laufiaisi,

Matra waipuisi waolle,

Kyykistyisi kynnökselle.

70. En tapa poikoa talosta!"

Surma hiihti suota myöten,

Tauti talwitietä myöten.

Noin puhuwi suuri surma,

Mäsa tauti arwelewi

75. Talon aittojen takana,

Mäen alla männikössä:

"Kenenpä tapan talosta,

Tapanko tytön talosta?"

- "Jos tapan tytön talosta,
 80. Katoisi hiiri hinkaloista,
 Kotta ruokahuonehesta,
 Jäisi sulhoset surulle,
 Poikaset pahoille mielin.
 En tapa tyttöä talosta!"
85. Surma hiihti suota myöten,
 Tauti talvitietä myöten.
 Noin puhui suuri surma,
 Mita tauti arwelewi
 Talon aittojen takana,
90. Mäen alla männikössä:
 "Kenenpä tapan talosta,
 Tapanko talosta minnän?"
 "Jos tapan talosta minnän,
 Ei tuosta talo häwinne,
95. Nainoiksi nainen katowi,
 Ori toisen ostamoiksi;
 Nainen toinen naitanehe,
 Emäntä etsittänehe,
 Eloa emännän kanssa,
100. Polwet poikoa piellä,
 Käsi lasta käännytellä,
 Niinkun muillaki emoilla."
 Tappopa talosta minnän,
 Pojan naisen pois panetti.
105. Mies se naipi uuen naisen,
 Etsiwi emännän toisen,
 Saapi naisen naimisella,
 Etsimällähän emännän;

- Saa ei lapselle emoa
 110. Huonoselle hoitajoa,
 Nännin suuhun survojoa,
 Rinnan suuhun rientäjeä;
 Lapsen jäivät itkemähän,
 Pienoset pifartamahan.

Loisintoja.

1.

- rati 9. Wanu waskisen pesäsen.
 10—15. Mikä tuon munan sisäsfä?
 Neiti tuon munan sisäsfä.
 Mikä neillä nimeksi?
 Suometar nimi soria.
 41. Pääty sitte Päiwä tulla.
 53. Talwen tappawi wilulla.
 68. Talosansa tarffa miesi.
 74. Nurmihinät heitetähän.
 77. Pöyän päähän istumahan.
 81. Tähti taiten wastaeli,
 Päästä pöyän lausueli:
 ”En nyt syöne, enkä juone.

2.

- 1—7. Ryhmätti lyhyjen seppä,
 Kaunis Kauppi Hületyinen,
 Kesät wuoli sauan wartta,
 Talwet sompoa sowitti;
 Sai lylyt lyfittäwäksi,
 Kalhut kannoin lyötäwäksi (kalpoteltawäksi),
 Sauan warret walmihiksi.
 9. Yksi saua markan (saukon) makso.

- r.   22.   Kut'ei näillä nyt tawata.
           24.   Myöhäsiällä walskamoilla.
           32.   Poropetra poimettele.
 45—46.   Jo itki Lapiissa immet,
               Immet itki, koirat haukku.
           54.   Heitti rangan karsimatta.
 71—73.   Kuni ruškian reposen;
               Solahutti suopetäjän,
               Kuni walskian jäniksen.
           75.   Silmän siintämättömäksi.
           77.   Korwan kuulemattomaksi.
           86.   Lempityttären keralla.
 108.   Sana suoweron rajasta,
               Katkesivat kannustimet.

3.

- 5—6.   Pirta piinä pirkaeli,
           Kun otawa oksapuussa.

4.

3.   Isännälle, emännälle . . .
 9.   Lyhyellä tyynärällä.
 15—16.   Juosta juhlanan kylässä,
               Pääpyhinä pääsiäisnä.
 25—30.   Käwi Kiepus tietä myöten,
               Maariainen maata myöten,
               Wien Enkelin keralla,
               Kuen käskynkuuliansa,
               Sieluja kirjottamassa.

- r. Löysi tuosta orjan sielun,
Kirjottipa orjan sielun,
Glohuoneseen hymään.
Anto sielun Enkeleille
Talutettaa taiwahasen,
Wietää ilotupahan.
36. Kulka tuoli kutsuttihin.
37. "Mintähen tämä minulle?" —
"Sentähen tämä sinulle
Kun oot saanut . . ."
40. Kasakkana ollessasi.
45. Mettä, wiinoa sisäissä.
- 50—51. Kopehella tuohisella.
53. Kujoilta kusiwestä.
- 56—62. Kāwi Kiešus tietä myöten,
Maariainen maata myöten,
Sieluja fereämässä,
Löysipä isännän sielun . . .
100. Ota nyt parempi palffa.
102. Ota, ota orjaseni.
104. Pitimmällä kynnärällä.
- 126—127. Luulit riihen ruškawaksi,
Kun mun ruski kylkiluuni.
- 130—135. Luulit pannin painawaksi;
Ei tuo panni paljo paina,
Punni sielua puhasta.

5.

6. Polki, polki permannoita.
* Palkit polki permanttoa.

- r. 20. Katfeli kuwan fiansa.
 22—23. Pois on kultani kulunna,
 Hopeani huopennunna.
 23. Kaunis karwani karunna.
 29. Karjalaisna kaste'maisfa.
 37. Kahmalon täysi kanniksella.
 * Kahmalossa kanniksello.
 41. Ruotin (Ruotsin) ruo'illa elänyt.
 42. Kalanpäillä kaswateltu.
 50. Ellen mä elkiäs sanelle.
 67. Itse lienet Herra Kristus.
 72. Joka porton juostawaksi.

6.

2. Nonsi aiwan aikasehen.
 3. Wiitelessen, wyöteleksen.
 (Wiititsihin, waatetsihin).
 4. Pää somille suoreille (suoriaksen).
 Walkehille waattehille (Walkehisin waatte-
 hisin, Walkeihin waatteihin).
 11. Marjanen mäeltä firku,
 12. Puonapuola kankahalta.
 15. Tinarinta riipomahan.
 16. Pääwasfi walitsemahan.
 18. Mato musta muifoawi.
 26. Waimo walfianwerinen.
 38. Puolufainen puuhun nousi.
 39. Mähähkö siitä saaha.
 41—42. Riin menewi mättähälle,
 Otta suolta suopetäjän,

- r. Rāmeeltä rasakan männyn.
- * Otti kartun kankahalta,
Jolla marjan maahan sorti:
Sen päälle seisataksen.
45. Niinpä marjan maasta nosti.
Marja lenteli päkeille,
Siitä wyöhytripsuloille . . .
- * "Rouse marja helmoilleni!"
Rouši marja helmoillehen,
Heitti marja helmohinsa.
Rouse marja rinnoilleni!
Rouši marja rinnoillehen . . .
- 62—63. Tyyteleksen, täyteleksen,
Lewiäksilienteleksen.
- 64—66. Niin kohun kowoa kanto,
Watsan täyen waikiata;
Kanto kuuta kaksi, kolme,
Kolme kuuta, neljä kuuta,
Neljä kuuta, wiisi kuuta,
Wiisi kuuta, kuusi kuuta.
69. Wanhoin waimojen tasahan.
73. Niina saunassa asuwi,
74. Ilman wöttä wöljehtiwi (wöllöttäwi, wöt-
kehtiwi).
Hamehetta hötkehtiwi (höllöttäwi).
- 76—80. Niin kuulla kymmenennellä
Waimon waiwaksi tulewi,
Panowi pakolliseksi,
Wyölapan siansa siirti,
Panautti toisen paikan.

- r. Työähän lawon kipuja,
 Immen tulta tuikatahan,
 Waimon wainwaksi tulewi;
 Suojihin sowitteleksen,
 Pimeihin pisteleksen,
 Käypi saunahan saloa,
 Piilten pikkuhuonehesen.
 (Käypi saunassa saloa
 Piiltin pikkuhuone'essa).
87. Lautta lapsensa latowi.
90. Maaria matala neiti
 Siirtihin sisarihin:
 "Annikki, sisarueni,
 Anna kylpyä minulle!"
94. Piiltti pieni piikaseni.
- * Di sie ostooraaseni,
 Rahan (rahoin) saatu raatajani!
- * Di sie piika piikarainen,
 Waimo walfian werewä!
95. Lähes kylpyä kylästä.
96. Saunoa Sarajahalta.
107. Saunoa Sarajan suusta
110. Hywä kielas käskeäki,
111. Kapiä kehottoa'ki.
- * Hywin joutusa jalalta,
 Sekä kengältä kapiä.
- 116—117. Mähäiset maat yleni,
 Mahaiset maat aleni.
125. Airwin airwinaisillahan.
139. Piikku sillan liitoksella.

- r. 142. Kellenpä kysyt kylhä.
 145. Kysyn neielle (nuorille) kotona.
 153. Huone hongikkoella,
 154. Johon lautat lapset luopi,
 155. Tuli portot poiat saapi —
 157. Niin on siinä kylpekeä!
 196. Eräät lauloivat sitte toisessa ja kolmannes-
   saki Sarajalan talossa Piltin käskyä myös-
   ten käyneen, waan mistäki yhtä tuhmalla
   turwalla palanneen. Sanat samat.
 201. Waiwoissansa waikeisissa.
 205. Eli orjan palkollisen.
 219. Watsan kautta waiwallisen.
 220. Kylhölöly lämpöseksi,
 221. Sauna lämpönen lähötä.
 227. Min heponen henkeäwi,
   Sen Jumala löyhyn luopi.
   * Minp' on härkä huokoaksen,
   Sen taiwas we'en walawi.
   * Niin heponen henkeäwi,
   Kun Jumala löyhyn loisi . . .
 236. Sai on tuolla poikuisa.
 237. Heinille heposen luoksi (Heinille wihwiläisille)
   Kakaroille kylmenneille.
   Sammafo sapia neiti
   Se on paapoksi panihen.
 252. Roussi tähet taiwahalle.
   * Tähet tanssi taiwahalla.
 256—259. Joulu joukossa tulewi,
   Tanssissa Tapanin päivä;

- r. Tanssi taitawa Tapani
Puolivyöstä puolivyöhön.
Tapani oli tallirentti
Roman Moosoksen koirissa,
Ruokki Moosoksen hewoista,
Katsi kiwan (tiiman) kankaria.
261. K. kadikkaselle (kalikkaselän).
262. Lämpisäären (säärtä) lähtehelle.
263. Mitä korskut kunnan ruuna,
Hirnut ilkiän (ihmisen) heponen.
276. Duto on tähti taivahalla.
286. Sie olet käskiä kexiä.
- 289—290. Hopiaisen waaran päästä,
Rupehilta kultawuoren,
Mistä meille tähti nousi,
Uusi tähti taivahalle.
- 347—348. Lewitteli werkaloimen,
Siotteli silkkivyöllä (wöillä).
356. Haasto Ruutus ruoaltansa.
357. Tiuskas (tiimas, timo) tiiskinsä nojalta.
367. Tämän päiväsen perästä.
373. Wein mä juomalle hewosen,
Kainvolle katetun ruunan . . . .
- 376—383. Siis mä tuon (sitte sen) toeksi uskon,
Walehettomat waleesi (waakas, wakaana),
Jos tuo härkä mylwinewi,
Pääpönttö (pössi) pölähtänewi,
Ku on kuollut (mennyt) mennä vuonna,
Ku on syöty mennä syysä,
Toisna (mennä) talwena tapettu,

- Liha syöty, luut lusittu (jätetty),
 Karwat kannettu wetehen,
 Kettu (kesä) kenkinä pietty,
 Talwi toineit tallaeltu.
384. Rupeš härkä mylswimähän.
401. Kananpoika kajahtenewi.
- 404—405. Höyhenillä höyhkenillä,
 Jäsenillä järkkäneillä (järkenneillä).
- * Höyhenille höykytetty,
 Jäsenille järkötetty.
- 408—409. Luitansa lutiſtamahan,
 Rynſin maata kaapimahan,
 Siuwin ſillat pyyhkimähän,
 Jſännän ilolliseksi,
 Emännän elolliseksi.
- Kaulo kufko kuuahutti (kuiſahutti),
 Kananpoika kaihahutti (kaakahutti),
 Kufko kuulta ſanalta,
 Kananpoika kahelſalta.
- 418—419. Kuma Kuotuksen iſäntä
 Weitsen pöytähän pu'otti (wetäwi),
 (Weitsen ſiltahan ſiwalti,
 Lyöpi weitsen lattiahan).
424. Kun weitſi weſottanewi,
 Jonka pöytähän pu'otin.
- * Kun tuo weitsenpää weſoiſi,
 Ku on lyöty lattiahan,
 (ſot' on wuoſi wuoloeltn).
- 428—429. Weitsenpää weſottanehe,
 Weſaſet lehittänehe,

- r. Wesoiſi (wesonee) wesoä kuusi (kuutta),
 Kuusi kullaiſta wesoä,
 Lehtiwesan seitsemännen.
432. Wesoiſi kuulta wesalta.
460. Säilytteli poikoansa,
 Pojaiſtansa pikkaraiſta.
462. Alla kimen jauhettawan.
- 465—466. Alla kantapään käwiän,
 Sorokassa siimen alla.
467. Käſillähän kääntelewi.
469. Lapsen lannehuiſillensa.
471. Hamſiansa harjaella.
476. Rupeſi piitä eſimähän,
 Kallistihen katsomahan.
479. Paarna parmahuiſiltahan.
481. Päriſi pahan heponen.
495. Saarapäättä sauaiſtansa.
- 496—497. Kimen jauhawan keſ'eltä,
 Alla warsan waljahien.
501. Etſiellen hienot heinät
- 510—511. Katsellen kanerwojuuret,
 Jakaellen marjanwarret.
517. Näitkö pientä poiuttani.
521. Jos tietäisin en sanoisi.
 Kyllä tiedän, waan en sano,
 Enkä tieä, enkä tunne.
522. Poikaſon minunki luonut.
- 524—527. Kylmin kengin (kotiin muſtan) läytämäksi,
 Rannoin karſkuteltamaksi,
 Muſtan kengän juoſtamaksi,

- Mattojen maeltawaksi (matattawaksi).
528. Uina eille asfaroipi.
540. Kewäillä (kesällä) katoamahan.
- 558—559. Luonut öiksi kulkemahan,
Yksin öitä kulkemahan,
Päiviä makoamahan,
Päiwällä lepeämähän (katoamahan)
Pimehillä (pimeästi) paistamahan.
- 574—575. Yön ajan katoamahan,
Päiwäksi waeltamahan.
- 584—587. Jaaritlemma jotaki,
Waan ei tuota millonkana.
(Emme tuota muistakana)
Suurta surmoa Jumalan
Kowan Herran fuolemata.
591. Pilatukset piinattihiin.
594. Kehnon keihästen nenässä.
597. Riistin puuhun riitettihiin.
600. Tuonne häntä hauattihiin.
605. Sata toinen miekatonta,
Tuhat rauaisto oritta.
614. Itkiä tihuttelewi.
619. Herra hauasta hereä.
621. Werewänä wieremästä.
629. Niinkun siellä toiwominen.
630. Paaet alla, paaet päällä.
- [638. Päiwyt armas aurinkoinen.
- 642—643. Nufuttele nuiwa kansa,
Painele wäki pakanan . . .
646. NoSta luoja fuolemaSta.

- r. 650. Lenti mustana kanana.
- 721—723. Meni Hiitolan pajahan:
"Mitäs Hiitola takowi,
Sepät Hiitten hilskasewi?"
728. Luojan luffoa taomma,
729. Luojalle furistusköyttä.
755. Niinpä silmäsi palawi,
Mintä sinun on leuka laaja.
759. Jota maahan haffasimme.
765. Sentä minun on leuka laaja.
773. Kun olet kowin osawa.
774. Oli määrin ymmärtävä.
795. Anna'pas minun mitellä.
- * Annas minä mittaelen.
794. Niin minä mitata tieän.
801. Jos mie antaisi mitellä.
802. Siellä luffohon lufitset . . .
806. Ei vielä awainta tehty.
- 807—808. Niin kuulu Jumalan poika,
Itse tuon sanoiksi wirkki:
Ei miehet minun näkoset,
Ei ne luffohon lufitse — — —
- 819—820. Kanto kannan kankahasen,
Perän peltohon sysäsi (peräsi).
836. Ja meidän Jumalueni.
- * Puhuwi puhas Jumala.
859. Pahat syntäwi sywähän.
- 7.
- 4—7. Toimen Hämeen Heiniriffi,
Toimen Geriffi kuningas.

16. Sula on joki kowerra (kormessa),
 21. Pane warsat waljahisin.
 23—24. Pane korjut kohallensa,
 Saata lastat sarjallensa.
 27. Ne kohta ajamaan läksit.
 28. Ujoit niin päiwää kewaissä.
 40. Sitte sinne tultuansa.
 51—53. Siin' on syönyt, siin on juonut,
 Siinä purtua pitänyt.
 Ne kohta ajohon läksit.
 58. Jo tässä käwit ihmiset (imeiset),
 61—66. Dtit heiniä hemosen,
 Heitit hietoa siahan;
 Dtit leipää unnin päältä,
 Heitit hietoa siahan;
 Dtit kellarišt' olutta,
 Wieritit santaa siahan.
 71—72. Sekä myös paha sukunen,
 Dtti Lalli laffarinsa.
 75—76. Sano sitte uskollinen
 Palwelia herrallensa.
 85. Kätke suas tiwein warjoon.
 89—91. Niin poimi lumesta luuni,
 Ja pane härjän refehen,
 Härkä Suomehen wetäwi.
 95. Pappein saarnoa sanoa.
 97. Palais tuo kotia Lalli.
 100—101. Mies paha hywän kypärän,
 Piispan hiipan hirtähinen.
 102—103. Sitte Lalli murhetoinen

- r. Päästä laffia tavotti.
 105—106. Beti formusta formestanssa,
 Sormen suonet liukahtelivat.
 108. Piispan rakkaan raatelian,

8.

1. Elinainen neitsy nuori,
3. Wasikivakkanen kädessä.
5. Tuoltapa Klaus tulepi.
7. Tunnen tuiman käytännöstä.
11. Klaus toi ajoi mäelle.
20. Onkos teillä neitsyttä (neistä) myyhdä,
21. Piika pidetty minua vastaan.
23. Ei kaupita kartanolla.
37. Äiti nuoren Elinaisen,
41. Pienet on minulla piikat.
 * Piikat on vielä pikkuisia.
42. Kanssa kesken kasvamia.
49. Ruokkia isoo perettä,
50. Katsoo suurta tarhakarjaa.
53. Käsketöhön (antakohon) Kirsti piika,
60. Pahoin päiwin fuolettaisi.
71. Kirsti katseli klassista.
72. Wästarästä wälfötteli,
 Wärfisteli wästaröistä.
74. Joka tuon parin pahentais.
84. Sinun silkkihin puetan.
89. Sinun kantaa awaimet.
- 92—93. Aja Ammasten ladolle,

- r. Pienten niittyisten perille.
- 101—102. Pane (kisko) voita wakkasehen,
Säre säkkihän ewästä.
- 109—112. Päiwät on viimeiset minulla,
Wiikot vielä viimeisemmät;
Ustu puoli saappahasta,
Anna toisen toinen puoli.
(Ustu toiste toinen puoli).
- 114—118. Puhu toiste toinen puoli,
Suo puoli pikariaasi,
Suo toisten toinen puoli —
Niin sä paremmin palajat
Pohjan poikain parista.
- * Niin sä kauan saat eleä.
127. Kirsti toi kotahan lähti.
130. Pauffina patatunasta.
134. Paukotat patain luona.
- 137—138. Kirsti piika kiukkuhinen,
Ele kolki niin kowasti,
Minun wiiniä waatteitani!
143. Ei ne ole täällä tehdyt;
Sill' ei ne ole täällä saaut (saatu).
144. Waan on muorini kutonut.
147. Olespa minun lufua.
- 150—152. Olet sä itseki emäntä.
- * Sinäki iso emäntä.
Olit orjien oheessa . . .
Ollut orjien oheessa,
Pitäpartain parissa.
159. Pitäkäsme pienet festit.

- 161—162. Niin on ennenki pidetty
 Isäntämme pois ollessa.
166. Mutta ele sitä iske.
170. Tämpä hän esiksi iski,
 (Tuonpa hän sitte ensin iski).
- 174—176. Minne teen mä yösiänne,
 Teenkö Uolewin tupahan,
 Ylimmäisen holwin päälle?
180. Kaunihisen kammarihin.
183. Siellä raudat hohtawaiset.
- 190—191. Pane kahdet lankawaipat,
 Pane kahdet höyhentyyny.
- 194—196. Pani yhden päänalasen,
 Pani yhden willawaipan . . .
- * Pani yksin forwentyyny . . .
- 203—206. Oi mun roua kultaseni,
 Tulkate ylitupahan!
211. Kirsti pikemmin perässä.
213. Sadat teljet teljetteli,
219. Menipä nytkin roua sinne,
220. Yöksi Uolewin tupahan.
225. Walo walkeen nurkan alle.
- 238—239. Laški lapsensa lasille,
 Itkewäisen ikkunalle.
244. Ransan (mailman) lautta lapsinesi.
246. Se on ison Uolewin poika.
267. Woi minua waiwanen walju.
269. Hame kaikki eestakasin.
274. Kuinka suin sukiani.
286. Kuinka kiinan kiinajani.

- r. Kukot siellä kuuatathan.
 300. Siianpäitä paistetathan.
 (Sifoja siellä korwetathan).
 301. Piffu rinsin ristiäisiksi,
 302. Poikalapsen polkumiksi,
 304. Laske maahan kontillensa.
 313—314. Jälkiänsä piilemähän,
 Löitänsä häpeilemähän.
 317—319. Pane panni pahoja jauhoja,
 Heitä ne tulehen tonne.
 320. Ehtä paremmin palaisi.
 323. Miks' et ollut mielin kielin.
 326. Ei ole syytä pienintäkään.
 328. Ei ees neulankaan teräistä.
 * Neulaa silmätöntäkähän.
 353. Hevosia tallillinen.
 361. Poltin, poltin puolisoni,
 Sytytin hyvän syleni,
 Poltin pienen poikalapsen,
 Hevosia tallin täysi . . .
 384. Piffkaraista kuumottawat.

9.

- 1—2. Inferi ihanen neiro,
 Maras se wakuun neiron (naisi).
 4. Anto kättä kättiälle (kättä, kättäesä).
 6. Suuren formuksen lunasti.
 10—11. Ynnä yheksän sumea,
 Wuosikausi kymmenettä.

- r. 23. Pantu maahan paimen luisa.
 30—31. Eikä waimojen walitten,
 Eikä neitsin kaunihinmin.
 (Eikä neitsen kauneuen).
 35. Katso itään, katso länteen.
 41. Niin sä waipuisit merehen.
 44—47. Mistä tunnet Kalmannikes?
 Tunnen nastan, tunnen purteet (purjeen)
 Kahen airon laskemasta,
 Toinen puoli uutta purtta.
 52. Minun nuori weljyikäisen.
 54. Zulta ikälihanen (ikälihani).
 57. Terwe nuori näädämiehen.
 61. Toinen lahjoja jaettu,
 62. Kolmas annettu antimia.

10.

- 1—2. Swana meiän isäntä,
 Meiän kuulusa kuningas.
 * Petri kuulusa kuningas,
 Suomen niemen suuri herra.
 3. Suoriwi oritta suurta.
 7—12. Itkettä sinä emoni,
 Walittelet waimo raukka,
 Jos ma jouwun jonne kunne,
 Tahi wiwryn wiikommanki,
 Wuosikausia kahenki,
 Ruotsin maassa rohkiassa,
 Suurilla sotatiloilla.
 13. Emo esteä kätesi,

- r. 14. Warotteli waimo wanhä.
 27. Laitti laivoja wesille.
 * Laske laivoja merelle.
 33—36. Lato miestä laimohinsa,
 Suoritti sotaurosta,
 Kune telkkä tehtyjänsä,
 Pieni lintu poikiansa.
 (Kun kana lato munansa,
 Sotka poiat suorittawi).
 39—40. Noosti puihin purjehuiset,
 Waattehuiset warpasshin.
 51—52. Näki Wiipurin weräjät,
 Ulompana linnan ukset.
 54—56. Läpi aaltojen ajäksen,
 Lanki alle Suomen niemen,
 Wiipurin weräjän alle (Alle Wiipurin wi-
 hasen).
 (Lankei alle suuren linnan,
 Ruotsin maahan rohkiahan,
 Imantrahan ilkiähän,
 Ruolan linnahan kowahan).
 71—74. Tuon tukun tulifiweä,
 Pannun jauhoja pahoja,
 Tiiksin luomia tinoja,
 Karpalon kanan munia.
 r. * Hewot on kustu talliloihin,
 Pehmät läävän lattialle.
 * Hapo on heinähuoneheßsa.
 Piekö kussut lattialle.
 95—98. Mä on akka kerätty,

- r. Kouffuleufoja ko'ottu.
- * Eihotettu on akka wanha,
Kuwareisi fuorrallettu.
- * Aff' on wanha kufoalla,
Siinä on sinulla syöä.
100. Weroksi werikäpälän.
105. Pani pyssyt pyrkimähän.
107. Uvokerot ammomahan,
108. Salojouset joukomahan (jahmamahan).
- 111—114. Jahmi päivän, jahmi toisen,
Ampu hän ylitse ferran,
Ampu hän alatse toisen,
Ampu kolmannen kes'elle.
- 116—117. Papin räystäähät räpäsi,
Tuohikattoset tomusi,
Pinnan patsahat pamusi.
- * Pani räystäähät rämyhyn,
Tuohikattoset tomuhun,
Tornipatsahat pamuhun,
Pinnan seinät listehille.
- * Ampu räystäähät rämyksi,
Tuohikattoset tomuksi . . .
- * Räystöt mennähän rämynä,
Kewyn tuohet lennellähän . . .
- 128—129. Wenäläinen weikko kulta,
Kauniskenkä Karjalainen.
131. Ele raualla rapaja.
- 134—135. Annan kultia kupilla,
Hopehia huofin täyen.
- * Ota kultia kumia

- r. Hopehia huoltamia.
 142—145. Situn konna kultihisi,
 Ilkiä hopeihisi,
 Kun kauan minua kaihit,
 Päästä aiwoni alennit.
 151. Läksi maalta matkoihinsa.
 * Läksi maata marsimahan.
 153. Melan waskisen warassa,
 154. Kofan kultasen kuruussa,
 164—165. Pappi paiatta makasi,
 Ruotsin kaarnis kaatietta.

12.

1. Läksi Kaarlo kaupunkihin.
 7—8. Päälle suuren Suomen niemen,
 Wenäjän werien päälle.
 9. Pieterin wäki wäkewä.
 18. Jo päiwänä muutamana
 Kaarlo kaukoa näkywi.
 20—21. Meren luotojen lomatsi,
 Päällitsi Ultimo (Altamo) saaren.
 24—26. Kowat kóstinsa asujat
 Leiwotaan kivestä leipä,
 Paksu kaffu kallioista.
 * Kautaharkkoja rakenti,
 Terästikkuja tekewi.
 37—42. Wenäläinen wet sanowi,
 Romanto kohittalewi:
 Wet sinä werikäpälä,

r.

- Ellös tullo tuusimatta,
 Kyllä syötän wierahani,
 Raffunieheni rawitan,
 Tempuilla teräksillä,
 Rautasilla rahnikoilla.
40. Djenna ojentamatta.
44. Jäntehet järehtämähän.
46. Rautanuolet raastamahan.
52. Mastot maikasi (maikawi) merehen.
- * Mastot maahan maiskaeli.
- 57—59. Jop' on Kaarlo katsieleksen,
 Katsieleksen, käänteleksen,
 Polukoilla polwin pyörin,
 Jo meni wäki wähäksi.
64. Teräskuolen tempoesa.
65. Kaaron kulkku kuiwahtawi.
74. On wettä wenon perässä.
- * Wett' on laivan laian alla.
- 82—83. Ei tunnu wesi we'eltä,
 Wesi tuntuwi wereltä,
 Rannat Ruotsin raatoloilta,
- * Nion (aiwin) on wesi werellä.
 Ruotsin rannat raawiskoita.
 Myösypäit' on myllistetty,
 Lakkipäitä langeteltu,
 Pyöräpäitä pyöritelty.
98. Kieli suusta firmotkohon.

13.

- 7—8. Kesti kerkesi sanoa,
 Kesti purresta puhumi.

- r. 21. Joutolaisten juominkihin.
 28. Tule pois, ele'käs huoli.
 56—57. Jäksensä itkemähän,
 Ruuksensa kujertamahan.

14.

- 18—20. Kesän tuopi suuren hauin,
 Talven ruksian reposen,
 Syksyn orawirihman.
 39—41. Antti yhä ahistelemi,
 Kaisa seisoi seinän wieret,
 Nsu iffunan alukset.
 43. Tupesahan tuima weitsi.
 45. Voi sinua Hien huora.
 54. Toisen liinan aiwinoa,
 Kolmannen werkoa wetänen.

15.

- 1—2. Kaisa kaunis, neito muori,
 Sitri siemin tyttäristä,
 Paras palkan piikastista.
 * Katri kaunehin tytöistä,
 Sekä siemin neitosista.
 6. Weroittaki miehen werta.
 9—10. Teki liiton päiwän kansa,
 Nian Auringon keralla.
 13—16. Wiisi willoa sawitsi,
 (Kaksi karwoa sawitsi)
 Kaikki suoritti sukiksi.

- r.   Raikki watwo waattehiksi.
29.   Kuulu suolta suitsen helke.
- 31—33.   Mikä suolla suitsen helke,
             Hwannolla aisan kolke,
             Tuop' on hoikka Huowin poika.
39.   Ellös muille Katri kaunis.
- 41—42.   Panko pääätä palmikolle,
             Hiusta silkillä sitoko.
68.   Lehmiäriahan sekan.
84.   Sian suolihin sekan.
110.   Keträsilmä kiehumahan,
             Pääpalli papattamahan.
- 119—120.   Mip' on sana saatettava,
             Mikä kieli ferrottawa.
127.   Sortunna hopiasorffa (formi).
131.   Weti miekkansa tupahan.
- 139—140.   Syönpä kyllä syötettäisä,
             Toki juonki juotettaisä.
146.   Itse kääntywi nenäissä.
- 154—155.   Toiste tahtoko tytärtä,
             Dmin mielin mieholahan.

16.

1.   Hannus Pannus mies parahin.

17.

30.   Set' isänsä ett' emonsa.
55.   Wirkko Antti Annillehen.
61.   Anni saattawi sanoa.

- r. 66. Paljo särpi sären lientä.
68. Uni aamulla warahin.
80. Kammun kaapatellassehen.

18.

7. Nouse pois poikaseni.
9. Pahasilta pääaloilta.
15. Loffi werkkoši kokowi.
17—18. Kalat kiirassa kutowi,
Kiiskit kiikasillan alla.
33—34. Makasin emoni lapsen,
Sisareni sinahutin.

19.

- 1—2. Poika tuhman Tuuliaisien.
(Poika tyhjän Tuimetuisen,
Lapsi köyhän Nietyisen (Keeretyisen).
(Poika keion Keiretyisen,
Lapsi tuhman Tyhyretyisen).
(Kullerwo Kalewan poika,
Sinisukka, Niön lapsi,
Sinisukka, hienohelma,
Hirvus feltanen koria,
Kengän kauto kaunokainen).
12. Kasja kulta kuumottawi.
18. Sanojahan säätelewi.
23—24. Surma tulko korjahasi,
Mana matkalaisestesi.
27—29. Laske wirttua witsalla,
Helähytti helmiwyöllä,

- r. Hapo juoksi, matka joutu. .30
- 43—44. Tuleš tyttö tyhnylleni, .20
 Neiti taljalle talute (taluos). .08
- 47—48. Tuuli tulko tyhnyllesi,
 Tanti taljahaisellesi.
68. Keuote refoseheni. .5
 (Alle wiltin wieretäte). .6
- 79—80. Kultasuita kuffaroita, .21
 Weitsiä hoiapaita. .17—71
92. Tinarinnan rinahutti (rinwatteli).
95. Neitonen sanoiksi wirkki. .16—28
97. Pietkö (oletko) suurtaki sukua.
100. Kentti pojan Keiretyisen.
- 119—122. Itse korjasta kohosi:
 Voi polosen päiwäni, .2—1
 Kun makasin maammon lapsen,
 Sisareni suahutin).
 (Kun nauroin emoni lapsen,
 Makasin sisarueni).
 (Siuotin oman sisaren,
 Tinarinnan riskahutin).
- 127—132. Ujawi tomuttelewii
 Pimiähän Pohjolahan,
 Miesten syöjähän siahan,
 Urosten upottajahan, .21
 Kasakaksi kaupitaksen, .21
 Palkkoaksen paimeneksi. .12—22
 Emäntä pahantapanen,
 Se leipo lewiän leiwän. .02—72
 (K. Kalewal. XIX: 136 e.)

r. Njawi tomuttelewi
 Luoksi ainosen emonsa.
 ”Di, emoni kantajani,
 Maammoseni, muoriseni!
 Lei’pää korput kontillessi,
 Majoillessi maitoleiwät,
 Piiltäpä minun pitäwi,
 Runne käsket piilemähän.”

(R. Kalewal. XVIII: 78 e.)

Jälkimmäine. Tällä tavalla runon luettua tulisi
 L. p. Pohjolasta Kalewalaan wetoja (weroja) wieneeksi,
 waan usiat laulowat myös niinki, että olisi hän Kalewa-
 lasta lähettyänsä wasta Pohjan kankahilla tunte-
 mattoman sisarensa kohannut, ja miksi ei lieneki niin asia-
 mukasempi. —

20.

- 1—6. Sisarekset sotkottaret,
 Rannan ruokkoset kälykset
 Läksit korttehen kokuhun,
 Sinimurmen niitántähän.
 Minp’ on niitti, sen harawoi,
 Senpää karhille weteli,
 Jo tuosta tulewi tuffu,
 Refonen keräntywi.
 Tuli turfas tiolta maalta,
 Tunki heinäset tulehen,
 Umiwalfian wäkehen,
 (Wihantansa walfiahän),

- Tuosta tuhkia tulewi,
 Lippiätä liufaseksen,
 Pestä päätä päivän pojan,
 Silmiä hyvän fikion,
 Tuhkia tuhat rekiä,
 Sata saapran pohjasia.
 7. Löyettihin lempi lehti.
 10. Aholle (leholle) ylenälle.
 11. Sihen kaswo kaunis tammi.
 13. Oksat ilmoille ojenti (ojeni).
 14. Latwa tarttu taiwahalle,
 Peitti fuut kumottamasta,
 Peitti päivät paistamasta.
 16. Hatakat hatsattamasta.
 19—23. Pilvessä pitkät pisarat (pis. suuret),
 Pisariessa laajat lammit,
 Lammissa wenot punaset,
 Wenehissä nuoret miehet,
 Nuoret miehet, naimattomat.
 25—27. Punotaan punaista köyttä,
 Köyttä räuta rahnikoiaan,
 Sitoa meren sininen (siwutse).
 28—32. Raksi kannan kaakasta,
 Meren tyynenä pysyisi (Totta meri t. p.),
 Raksi kannan kaunihina,
 Wieä Winaan neitossa,
 Raupita merikanoja.
 (Raupunnen kotikanoja).
 38—39. Tytöt Tungun turpeaiset.
 Ei neittä tufulla myöä.

- 41—42. Drawat tukulla myöään,
 Kewot kanssa kaupotahan.
 44. Jokaiselle ei yksinkänä,
 (Ei kaikille yksinkänä).

21.

- 3—5. Kurja karjan korjeluhan (kaihsentahan);
 Lehmät sorfu suota myöten,
 Lampahat suolla sorkehtiwi.
 7—11. Mie käwin kiwi kiweltä,
 Istuin paasi paaterelta,
 Minä mätäs mättähältä,
 Gott' ei murru musta kenkä,
 Eikä kastu kautokenkä.
 (Mie palja poloja myöten).
 12—15. Yhty Yrjänä karjahani,
 Lesen (Lesken) poika lehmihini;
 Istu sie tywelle puuta,
 Mie rupean latwemmafsi.
 (Istutin t. p. Istse istuin latwempana).
 (Yrkä istu t. p. Istse lapsi latwaksella).
 19. Kalmalaiista kaunihimpi.
 20—22. Kysyttelin, lausuttelin,
 Kysyttelin tienkäwiä (=n),
 Lausuttelin matkamiestä (=hen).
 31. Kalewalan kairvotiellä (kangasmailla).
 35. Kalewalan ikkunoista.
 43—44. Tuomikko tuwan otsassa,
 Koiwikko koan perässä.
 46—51. Kuusikko kujoen suussa,

r.

Risti riihen iltunassa,
Pyhä tammi tanhualla,
(Tammi keskellä pihoa)
Hetet tammen juuruella,
Siellä siikaset kutewi,
Särköset särrittelewi.

52—59. Mitäpä teki isoni (isoni tekewi)?

Söipä, joipa pöyhän päässä.

(Iso istui tuomassa,

Syöpi, juopi, kestoawi).

Mitäpä teki emoni?

Neitosia myöksenteli (naitatteli),

Tyttäriä naittelewi.

Mitä weikkoni tekewi?

Kirjas kulta kirveswaratta.

Mitä sisikoni tekewi?

Kuto kultakangastansa.

58. Neitosia myöksenneltiin (myöksettiin).

60—61. Joko myötihin minua,

Joko kurja kaupittihin (toivotettiin)?

(”Mökö minun?” — ”Möi minulle.”)

64. Kellenkäs minun lupasi.

66—67. Minulle sinun lupasi.

(Myötihin sinä minulle,

Minulle kurja kislattihin).

68—69. Mitäpä minuista annoit (Minpä sie. m. a.),

Saiko paljo saalihiksi?

71. Kannun kantajan parahan.

73—75. Isolles isosen ruunan (sotihemosen),

Pirtin päältä heinät syöpi,

- r. Ween pilwistä wetäwi (W. taiwošta w.),
(Täiwahalta ween wetäwi).
- 76—77. Wähänpä minušta annoit,
Pikkuruisen kaunosesta,
Kun otit oluen tuojan,
Kannun kantajan walitsit (niin seur. kerrot).
79. Maammolle mahowa, — maherwo —, matikka-
lehmän.
(Maholehmän maammollesi),
Maherwošsa kytkešsä.
- 85—87. Weljelle sotihewosen,
Ilman souti soutajitta,
Ilman airoitta yleni,
Se oli wahwa waštasella,
Se on tyynellä lipiä.
(Weljelle sotihewosen).
- 91—93. Eiskolle sinisen uuden,
Einerwäšsä kytkešsä (karsinassa),
Joka wuosi (wuotta) wuonan tuopi,
Tuopi willan wiikon päästä.
96. Minpä annoit waarilleni (wäwylle).
- 97—99. Waarille (wäwylle) wärilusikan,
Jok on tuotu tuolta maalta,
Ulempata uitettuna.
102. Minpä annoit muorilleni (minnälleni).
- 103—105. Muorillesi (minnällesi) kultaštaltšan (kulta-
bratinan, ruškian štaltšan).
(Ämmölle ilusen tuopin;
Itse käypi kellarišsa,
Itse ottawi olosen,

- r. (at. nidoanin) Jonk ei juoen juomat puittu,
 Syöen syömiset wähene).
 110. Kun tulee wäjä hywästä.
 112—115. Taattosi isonen runna
 Wainotiellä waipuhon,
 Wainoaikana parasä.
 (Läntihin läkähtyöhön,
 Waljahinsa waipuhon),
 (Keellänsä riutukohon,
 Miltukohon aisoahinsa).
 (Waollensa waipukohon,
 Kynäoikana parasä).
 118—121. Maammosi mahonen (mahowa) lehtä
 Wasohinsa (wasikkoihin) waipuhon
 Lypsy kesässa parasä.
 (Mittahan amillahan,
 Maiollensa wiipyköhön,
 Kengillänsä (rengin päällä) riutukohon,
 Kapallahan kaatuohon).
 (Metsän rikka rikkoon,
 Metsän karhu kaataohon).
 (Tulko nuorin nostettava,
 Termaköysin temmottawa,
 Maitoaikana parasä).
 124—126. Weljesi sotiwenonen (wesihewonen).
 Kohi juoskohon kiweä,
 Halki menköhön haki,
 Poikki pohja kattetkohon,
 Halki maista, poikki soista,
 Koski —, futu —, aikana parasä.

- r. (Täywimmällä ollessansa).
 (Parassa sotikesänä).
 130—133. Sisikösi sininen nuho
 Willoilensa wiipyköhön,
 Wuonihinsa wuotuohon (woipuohon),
 Kaatuo (Kaotko, katooho) karitsohinsa,
 Kesellä kerintäaian.
 137—138. Kahtialle katkettoon,
 Poikki ponnesta katetko.
 142—145. Weikon waimon waskimalja
 Kiwehen kimahtaohon,
 (Halki kirmotko kiwehen),
 Kallioon kalahtaohon,
 Kalliohon kaatuohon,
 Olut aikana parassa.
 (Oltta täynnä ollessansa).

22.

- 5—6. Itutieru Pieran poika,
 Tiivunt tihku, äiön lapsi.
 29—34. Ettei etsisi emonsa,
 Eli äiti tietä saisi,
 Jos ma wieläki wiruisin,
 Wuosikausia kahenki,
 Tuolla tuomiwaaran päällä,
 Kaufana kataikossa.
 66. Äiti ääntäen panewi.
 78. Lähe pois polonen lapsi.
 81. Tule turvihin emosi.

- r. 108. Itse innon lausueli.
 111—112. Katson ma Ukolta kaaren,
 Panen waskisen wasaman,
 Ammun surman suusta halki,
 Pahan leutoista lewitän.
 115. Jouwuta'pa jousi moinen,
 116. Kaari kaunihin walios.
 119. Työnnällä tulinen jousi.
 124. Laske lapseni polonen,
 125. Nuta tielle terwehenä.

23.

- 1—4. Tuorikki hywäniminen
 Otti kormon olallehen,
 Rauhan käsiwarrellehen,
 Meni wettä kantamahan.
 6—9. Katso kaiwo kuiwahtanna,
 Waske laoilte walunut (walettu),
 Tina pohjaan tirkahanna,
 Lehti päälle kirmohutunut.
 11—15. Käwi toisen kaiwon luokse,
 Kuiwahtanna'i toinen kaiwo —
 Käwi siitä kolmantehen,
 Kuiwahtana'i kolmas kaiwo.
 17—20. Piikahutti jalkojahan
 Jo mäelle kolmannelle,
 Piikahutti toisen ferran
 Jo mäelle kuennelle,
 Piikahutti kolmannenki
 Jo mäelle yheksännelle.

- r. 24—25. Katso pursi purjehtiwi,
Satalauta laiehtiwi.
- 26—27. Mies puhas perässä purren,
Toinen mies nenässä purren,
Sulho purren partahalla.
(Sulho laialta puhuvi).
30. Astu'pa alukseheni.
32. Eipä käskent emoni.
- 43—44. Weneheissä wierahassa,
Karjalaisen karpalossa.
46. Wanhempansa wakkamoilla.
51. Kultasissa kuppukissa.
58. Oman äitin lainehilla.
62. Säynäs kultanen kutewi.
70. Emon lapsen lainehilla.
82. Emon lapsen lainehilla.
86. Särki kultanen kutewi.
93. Näki äämmönsä (sulhonsa) wessillä.
100. Ei mitään minusta liene.
103. Kuulun taattosi koišta —
104. Minun pääni päästimeksi,
Pääkullan kerittimeksi.
107. Ei neittä laseta'kana.
115. Polen poikki purren laian,
Kiwisellä kengälläni.
- 123—126. On koiissa wenosen paikat,
Tanhualla taltajahat,
Puilla purren paikkanemma,
Drasilla ommellemma,
Neuloilla teräshenillä,

- r. Katajilla kaunehilla. .52—18
- 131—132. Itse pääsewi pakohon,
Tuli tielle tervehenä. .72—82
- 137—138. Noin taatto sanoiksi wirffi:
Enk' on ota, enkä huoli.
130. Taatto firweswarreltansa.
- 139—141. Mene tästä portto poies,
Tulilautta tuonemaksi,
Et ollut we'en kannannassa. .11—14
- 143—144. Punaparran purjelussa,
Rautokengän katselussa.
(Punapaulan puielossa,
Rauniskannan katselossa). .82
148. Maammo kuoselin perältä.
(Maammo keträwarreltansa).
(Maammo kuoselin perällä). .82
158. Weikko keihäsvarreltansa. .88
168. Sisko kirjalaastajelta.
(Sisko päällinkofaltansa). .901—1
175. Wei hän wettä äämmöllensä. .801
180. Nuoren wettä juoakseni. .194
- 183—184. Wierittihen kuolemahan,
Raatihen katoamahan.
(Kaa'aksen katoamahan). .511—22
- * Rupes nuori kuolemahan,
Pääkassa katoamahan. .821—824
- 191—196. Anni tyttö, aino neito,
Tuonpa hän sanoiksi wirffi:
Emp' on nouse nouse'kana.
(En nouse käteä'känä). .72

- r. Olit karhu karjehelta,
 Susi suuri rönkeheltä,
 Kun mun kutsuit portoksesi,
 Työnsit tulilautaksesi.
 * Polit silloin portoksesi,
 Lausuit mieron lautaksesi.
 233. Meni äämmö (sulho) nostamahan.
 239—242. Nousisimpa, nousisinki,
 Waan en woine minnä rukka,
 Pihet jalkoa pitäwi,
 Paaet pääätä paineksiwi,
 Kalma kattawi täsiä,
 Tuoni toista jalkoani.

24.

6. Kuulu se sepän pajahan.
 8. Hopian sulattamiesta.
 10. Kulda kaatu kattilasta.
 13—14. Koria nurmi saaren päälle,
 Koria neito nurmen päälle.
 17. Tuota pipit, tuota papit.
 21. Tuo konsti Rojolan poika.
 (Kullerwo Kalewan poika).
 22—23. Kuukauen refiä laati.
 34. Jää hyvästi Jääksen (Jääksen) nurmet.
 48. Pääsen Hien kankahalle.
 50. Tahotko sa tuota syöä.
 52—53. Pään panen kosken kiveksi,
 Hieron heiniksi hiukset j. n. e.
 56. Sormet suoro witsakiksi.

- r. 76. Mustan lehmän lääväästäni.
(Läävästä parahän lehmän).

25.

- 5—6. Kun ois mennä Joukoselle,
Jouko joutenna pitäisi.
(Jouko mennen joutawalle,
Jouten joutawa pitäwi).
8. Raatahilla syöttelewi.
9. Josi we'ellä juottelewi (niin seuraw.)
13—14. Kiiven suuren suojasesä,
Kallioisen kainalossa.
15—19. Pääty Rojo kuulemassa,
Ulla sillan seisomassa,
Kussa Rojo, siinä kihla,
Kussa kihla, siinä otto.
24—25. Nuori neiti naisekseni,
Wastakawawa waraksi.
29. Pilkan pilvien sialta (raosta).
42. Kun käyt neuojen nenitse.
44—45. Päiwän neuojen nenitse,
Toisen rautatapparoitse (t. teritse).
62. Anopille kostitsoiksi.
75—77. Kāwin neuojen neniä (nenitse),
Talloin rautatapparoita,
Ammuin tähän taiwahalta.
84. Reutosi refosehensa.
(Refehensä reutoeli).
86. Josi (Siwalti) wirkkua witsalla.
90. Noita Pohjan kankahia.

- r. 93. Niin orpanaa opetti.
 96. Laai willaista hametta.
 98—101. Keitä ostraista olutta
 Ohen otran syäimestä.
 Niin tuli jänön jälille,
 (Niin tuli rewon jälille),
 Mutso päätänsä kohotti.
 104. Jänö (Repo) on juossut tietä poikki.
 106—112. Voi minua orja (mutso, neiti) raukka!
 Parempi minun olisi,
 Parempi olettelisi,
 Jänön jäätäjän jälillä,
 Rewon räyhkävän (reuhkajan, reyretyn) rees-
 sä (jälillä),
 Kun Rojon pojan puolisona.
 Kaunihimmat jänön (rewon) karvat.
 130—131. Hufan huiskawan (huutajan, nußilla) jälillä,
 Maikärsän ahkiossa.
 152—153. Karhun kauhian jälillä,
 Kontion kirkikolossa.
 162—175. Ele huoli Hien (Hiitten) huora,
 Kun sa saat Sarajan joille,
 Rojon kōskipyörtehesen (pyörille).
 (Kun pääset Wiron wesille).
 Rysyn mieltä miekaltani,
 Sapeliltani sanoja.
 Weitsettä lihoa wuollat,
 Roet werta kauhasetta.
 (Syöt sä (Weistät) weitsettä lihoa,

- r. 75. Apat (Saat sa, Suot sa) werta kauhasetta),
 Kun et kuule minun sanoa. . . . .
 Ajoa kahottelewi,
 Mennä luiferrettelewi,
 Jo konna koti näkywi,
 Lupa tuhman tuiottawi.
176. Kun pääsi Wiron wesille,
 Sulki (Polki) suuta, polki päättä,
 Wetä siitä miekallansa . . . . .
180. Pani pään kosken kiveksi,
 Pään märensi mättähäksi.
- 184—185. Pisti lihat lippahasen,
 Pani rinnat riehtilähän.
195. Paimen patsahan nenästä,
 Rasatsikka (kosotsikka) karsinasta,
 Akka on wanha lattialla,
 Noin akka sanoiksi wirkki).
197. Kun näin outoja unia.
198. Wäwy tuon sanoiksi wirkki:
 Niän tieän sanomia,
 Jo on kuoli tyttäresi.
 (Hywin tyttösi eläwi).
- 205—206. Uuen wäwyn tuomissa,
 Tyttäreni työntämiä.
211. Voi jos tietäisit, et söisi.
222. Tullohonpa jos tuhansin (kahesti).
226. Syötän wuohen raatamatta,
227. Toisen syötän waattiestä.
230. Olonaisen olkaluuta.
239. Wieri hengeti emonen.

26.

- r. 2—3. Jän kaiken kiertolainen
Soutelewi, noutelewi.
- 5—6. Ympäri Mäljökea,
(Ympäri Nemojokea)
Kahen puolen kangasmaata (karjanmaata).
10. Karjalaisen kaitehessa.
(Merikoiralla wenossa,
Paatissa pahatapasen).
(Purressa pahasukusen).
13. Wajellusta (Wajerrusta, Waifutusta) waa-
timahan.
15. Lunasta (Hehätäs) iso minua.
- 18—20. Kaks' on ruunoa sinulla,
Tuo'pa toinen lunnahiksi.
21. Kaksi kauniista taloa.
- 25—28. Eipä tyttö parkaseni,
Joua sin lunastimeksi,
Emmä luowu ruunastani;
Ennen luowun lapsestani.
30. Enemmän lufentuani.
81. Kolme miekkoa hyweä.
- 152—155. Isoni isokset ruunat
Waljahinsa waipukohon,
Läntihin lähtätyköhön,
Weentäaikana parasna.
- 160—163. Weljeni foriat miekat
Kahialle karketkohon,
Poikki ponsi lentäköhön,

r. Waino (Sota) aikana parasä.

164. Kerint' aikana parasä.

27.

(Toisin.)

2. Itke ja huokuu.

(Jätuu ja huutaa).

(Venäläinen weisaa,

Pikku tyttö itkee).

5. Taatto matkaa merta myöten.

6. Yli meren rantaa.

10. Dn han sulla kolme kultakarwa hepoa.

(Dn han sulla kolme mustaa oritta).

20. Tyttären aina toisen saan.

31. Dn han sulla kolme koriata mahoa.

73. Dn han sulla kolme koriata hametta (ruunua).

91. Dn han sulla kolme kullaista ruplaa.

115. Dn han sulla kolme koriata kuiria (äimää,
neulaa).

127. (Toisimmoissa matkaa vielä ukko ja af-
faki ennen sulhoa).

131. Katso miesi (musikka) matkaa,

151—152. Taaton hepo häwitkään

(Taaton ruuna kaatukoon)

Kestellä kesäaika.

(Kyntöaikana parasä

Parahalla pientarella).

157—158. Sisken ruunu häwitköhön

Paras iloaika.

(Sisken hamet häwitkään).

- r. 161—162. Minnän kuiri (äimä, neula) haletkohon.
Paras syöntä (ompelo-) aika.

28.

- 1—3. Istu neiti lewetissä (kojuissa),
Neitonen kojussa itki,
Sormuksia murtelewi.
6—9. Katso ylös, katso alas;
Määhänä päivä paisto,
Määhänä weno juoksi.
Taatto matkawi wenossa.
(Se on taattoni wenonen).
12. Enkä tule, enkä joua (tieä).
15. Maamon weno wiekkahampi.
60. Minnäsi (wäwysi) tulee jäleltä.
72. Se on minnäni (wäwyni) wenonen.
82. Koffa poies lähteköhön.
84. Perä poies lohetskohon.

29.

9. Toiset päivän walfosesta.
29. Päivät pitkät, yöt pimiät.

30.

- 9—11. Ellös surko mun sukuni,
Hellitellä heimoeni,
Jos ma kuolisin kullolle.
21. Sortuwan sotakeolla,

- r. 22. Meren jäälle jäähmettyvän (jäähmistyvän).
 27. Ikäni elättäjäni.
 29—30. Kun mun tieät kuolleheni,
 Wäestä wähenneheni.
 36. Vielä markkoo parempi.
 42. Wesseni, weikkoseni,
 Kaunis kaswinkumppalini.
 44. Kun tieät kuolleheksi.
 57. Sisikoseni siikkuseni.
 100. Äitiseni, kultaseni.
 103. Ikäni imettäjäni.
 110. Äitin syäntä sylitse.
 126. Kullerwoitti kankahalla.

31.

- 3—4. Kolme koiraista jälessä,
 Yksi kiuksi, toinen kauksi.
 6. Telkin teitä, marssin maita.
 10—12. Löysin suolta mättähäisen,
 Mättähäiseltä kotasen.
 15—17. Kolahutin kofkapuuta
 Näwäytin räystääspuuta;
 Kullatar (Kunnatar) koasta läksi,
 Wuiti neiti wastahani,
 Keiken kullan keittämistä,
 Hopian sulajamista.
 20—21. Tuo koira minun purewi,
 Harwahammas haukkunewi.
 22—25. Tule tänne turwihini,

- r. Astu alle helmohini.
(Milla helman armohini).
Syytis! pois! Puritsa koira,
Ei pure Puritsa koira!
- 27—28. Tuota itken tuon ikäni,
Wiety on weioni sotahan,
Tuonne on wiety weioani.
- 40—41. Tuolta weiosi tulewi,
Mita limman airot wilkki (läikky, souti).
44. Mitä tuopi kostintsaaksi?
- 47—50. Tuopi parin hansikkaita,
Tuopi käen karškajia,
Tuopi uuet ummiskengät,
Saksan saappaset sataset.
(Tuopi weiosi sinulle
Yksi ristin rinnallesi,
Toinen sormuksen sorian,
Kolmas kufon kultarinnan).

Lauletaan kertomallaksi:

- Mitä minulle weio tuopi?
Tuopi rinnan ristiäitä.
Mitä minä weiolleeni? —
— Ei mitään minuista liene.
Mitä minulle weio tuopi? —
Tuopi korman koltuskoita.
Mitä minä weiolleeni? j. n. e.
- 60—63. Laain paian palttinasta,
Lewiästä lieskingistä;
Teenpä paian, silkkipaian.

- r. (Paha paita palttinainen,
Rehno liinan aiwinainen).
Hyvä paita silkfifestä,
Silkkifestä, sulkkufesta.
72. Toipa kufon kostintsoiksi.
92. Kowin täällä on huonot hongat.
- 94—95. Ei ne festa köyhän käyä,
Rahattoman (Rajakengän) rap[utella].
- 97—100. Kunne panen kuffoseni,
Minne mielilintuseni,
Panenko lääwän liemun alle?
Lehmän henki lengännehe (hengännee).
En pane lääwän räystäälle.
103. Panišin kyllyn räystähälle.
112. Lämminkö läpehyttänehe.
- 115—116. Panišin aitan parwen päähän
Nittani alentanehe,
Nitan orret kaffennehe.
120. Okahanko juurtunehe.
(Okihinko juuttunehe).
124. Kastrani kafiistellehe (kafiistellahan).
128. Kufihini rutjatahan.
132. Willani watuttanehe.
135. Panišin wärttinän nenähän.
139. Sitosinko tuffahani.
155. Mustan lehmän muistamahan.
- 175—176. Siivet wälkkymät sinelle,
Punafelle pursto paisto.
- 184—187. Drihit tapelleheko
Suuren tallisen takana;

- r.
188. Ei oriit tapelle'kana (otelle'kana).
 190. Ei härät kisoa'kana.
 193. Impi pirtoa pitäwi.

32.

1. Annukainen neito nuori.
 8. Se muuttu neitten haaksi.
 10. Se muuttu kestin haaksi.
 13. Hufutteli huoran poika.

33.

- 4—5. Sirkka sirkotti metsäessä,
 Pieni lintu pensahassa.
 (Lintunen lehoessa laulo,
 Pyy lehoessa pyypötteli).
 (Huuhuttiin ylitse järwen).
 11—30. Kenpä siellä kylällä huuhu —
 Runpa tietäisit tulewan
 Taattoseni wierahaksi.
 (Toiwoin taattoni tulewan).
 Kullasta tuwan tekisin,
 Hopiasta huolittaisin.
 (Tuwan kultasen tekisin,
 Hopiasta huolittaisin).
 Tammeästä tuwan tekisin,
 Tammiseinät seisottaisin,
 Tammilattiat latoisin,

- r. Tammipatsahat panisin,
 (Sinis, kultas, Patwipatsahat panisin).
 Sinisillan seisottaisin,
 (Sillan kullasta kutoisin)
 (Silkkisillan sammallaisin,
 Simpukoilla kylweleisin),
 Dron mustan waljastaisin,
 Dron siltahan sitoisin,
 Sinisellä silkilläni,
 Sulkfusuittset suorittaisin,
 Sulkfusuittset, sulkfupäitset,
 Sulkfusatulan sitoisin,
 Silkin selkähän sitoisin,
 Werkaloimen katteheksi,
 Kantaisin etehen kaurat,
 Leiwänkannat lennättäisin,
 Kultapohja soimoselle,
 Hopiaiselle häkille,
 Wietakoilla siementäisin,
 Tott' ei jorskahtais jokehen,
 Ei wetehe wieprahtaisi — —
- 50—51. Toiwoisinpa maammokseni.
 (Toiwoisinpa siskokseni).
 Hopiatuwan tekisin.
 (Tinaästa tuwan tekisin).
89. Tuwan hongista hosuisin,
 Petäjistä peppuroisin.
 Tuwan warpasen watoisin,
 Lahopirtin laitteleisin,
 Kutoisin olistä sillan,

r. Hamulattian latoisin,
 Hamuseinät seisottaisin,
 (Pölkö-termasillan seisottaisin),
 Dron siltahan sitoisin,
 (Sitoisin oron sillan kormaan,
 Wanhan naurihin nawoilla),
 Dron rannan waljastaisin,
 Olkisuitset, olkipäitset,
 Olkisatulan sitoisin,
 Saiisin kontion kopekoin,
 Karhun kallihin rahoin,
 Naurusuulla katseleisin,
 Jos jokehen jorskahtaisi,
 Eli wieprahtais weteheh,
 Karhun suuhun kaapsahtaisi.
 Weisin tuon sulhon orihin
 Huonompahan huonehehen,
 Weisin puiselle häkille,
 Pahimpahan patsahasen.

34.

9. Kuulen Kuuttaren kutowan.
 11—14. Sitte luoksi luottelime,
 Ja jaloin lähentelime,
 Käwin (Waelšin) kuun teheä myöten.
 19—20. Panin (Minä) kullat kulmilleni,
 Päälleni hywät hopiat.
 (Wyölleni hywät hopiat).
 23. Läksi suolle setkuilleni.

r. 27—29. Join kannun, join ma toisen,
Kohda kolmannen siwalsin,
Nukuin (kaauin) nurmelle hywälle.

33—34. Otin kullat kulmiltani,
Päältäni hywät hopiat.

35. Minä itkien kotihin.

35.

16. Mies wihanen wiwifööstä (wiwifööstä).

36.

13. Hamheensä haapasille.

15. Kenkänsä kesäkiwelle.

18—19. Heitti helmet hiekakolle,
Sormukset somerikolle.

21. Been karanen wengotellen.

33. Mitä itket piikafeni,
Nuorra saamani walitat?

Sitä itken maammoseni:

Läksin rannalle pesohon,

Käwin merehen kylpemähän,

Pu'in päältä j. n. e. (kertoen).

37.

8. Kanto Lempo karhuloita.

38.

1. Neito istu turun korolla.
(Neitonen korolla istu).
(Neito istuotuu korolla).

- r. 5—6. Päivän istu, toisen itki,
Dutti miestä mielellistä.
8. Miestä mielen myötäristä (myötyristä).
11—13. Rautaformano käessä,
Rautafihlat formannoissa.
Tule neitonen minulle.
(Tule minulle neitoseni).
91. Josp' on tullenki sinulle.

* * * *

Muistutus. Moneenki tapaan lauletaan tätä runoa, muutamilta waski ja kultamiehen välillä hopiamiehen tulleen, kulta- ja leipämiehen välillä wehnä, wiina eli olutmiehen. Toisilta taas lauletaan esinnä kulta, sitte hopia, waski, tina rauta, wehnä, multa ja leipämiehen sillä järjestyksellä tulleen. Kuitenki muistellaan neien aina leipämiehelle menneen. Myös käypi laulu läpensä toisillaki seuraavilla sanoilla:

Annikki Atimon neiti

Istu saaren sillan päässä,

Sekä istu, jotta itki,

Jotta päättänsä paneli,

5. Hapsiansa harjaeli,

Dutti miestä onnellista,

Pykylästä hyrätteli.

Mies merestä näytteleksen,

Nallostä ylenteleksen,

10. Kulta suussa, kulta päässä,

Kultahattu hartioilla,

Kultafirwes olkapäällä,

r.

- Kultamyö selän takana,
Kultakannukset jalassa,
15. Kultakintahat käessä,
Kultakihlat kintahissa.

"Joko nyt minulle neiti?"

- "Ei sinulle, eikä muille,
Ei oo syöty, eikä myöty,
20. Eikä sääty, eikä kääty,
Eikä käsketty kotoa,
Ei oo eukko tunnuttanu,
Vanha akka waapottanu,
Kultamiehelle minua.

Koivintoja:

- 1—2. Anni neito, aino neito,
(Annikka foria neito),
(Marketta foria neiti),
Jstu turun sillan päässä.
7. Pykylästä lyhlätteli.
8—9. Nousi mieskonen merestä,
(Mies nuori merestä nousi),
Uros aallosta yleni,
Uron (Nhen) penkalon pituinen,
Waimon waaksan korkeinen.
11. Kultaharkko hartioilla.
17. Tule sie minulle neiti.
(Tuletko minulle neiti).
19—23. Eikä koista työnnytelty (työnnätelty, toivo-
telty),
Eikä koissa käskielty;

Ei emoni tuuvittanu,
 Vanhempani waapottanu.
 (Wanha Wappo (Warras) waapottanu).

39.

- 1—4. Mutsonen metsässä itki,
 Alla kasken kalleroitsi,
 Kiivellä kirjalla,
 Paukkawalla paaterossa.
 6. Mitä itket nuori mutso.

40.

7. Ukko pahoin pitäwi.
 (Wai ukko pahoin pitäwi).
 8—9. Niin on ukko kun sinäi,
 Ukko on kun oma taatto,
 16—18. Ukko pahoin pitäwi.
 (Wai ukko pahoin pitäwi).
 Niin on ukko kun sinäi,
 Ukko on kun oma maammo.
 25—27. Wai kytty pahoin pitäwi.
 Niin on kytty kun sinäi,
 Kytty on kun oma weikko.
 34—36. Wai nato pahoin pitäwi.
 Niin on nato kun sinäi,
 Nato on kun oma sisko.
 43—45. Wai sulho (Urosko, miehesko) pahoin pitäwi.
 Sulhopa pahoin pitäwi,
 Sulho koiri, koiri, koiri.
 49. Toisen orressa olewan.

41.

1. Wiikon Wiipotar läsiwi,
Kauan Kaarina potewi,
Wiikon tautia wilua.
- 3—4. Kun oisin kuollut kuulu piika,
Miesten mielikki katonna.
- 9—14. Taaton tallin sillan alle.
Elkäte minua sinne wiefö!
En mä siellä maata malta,
Enkä uinota us'alla;
Jukuwi ison orihit,
Taaton tammatt tappelewi.
14. Karjan kynnen karskehelta.
- 29—30. Tuohon saapi Saksan laimwat,
Tulewi Tukhulmin purret.

42.

1. Marketta matala neiti
- 26—27. Lintu kuolen liioin sormin;
Elköhön isoni poika,
(Elköhön minun setäni).
32. Raskešwäaroja katselko.
34. Pinnun kuoltun liion sormin.
44. Ränkö Saksan saappahassa.
55. Pitäkö Saksan saappahassa.
- 67—68. Pirran päällistä piello,
Käännytelkö käämmypuuta.

43.

- r. 15. Näinpä wieras weikkosesti.
(Näinpä neiti sulhosesti).
22. Surahdi suka merehen.
31—32. Syökö sian leukaluuta,
Tahi hauin hartehia.
Siik' on syönyt leukaluuni,
Syönyt hauki harteheni.
(Hauki hartehen kalunna).
56—57. Kufali meren wesiä,
(Kufa lie meren wesiä),
Sikäli minun weriä,
(Seki lie minun weriä).
59. Se kaiski minun lihani.

45.

34. Kolmet sulhofet käkeli.
36. Toiset tul' Wironwesiltä,
37. Kolmannet Ruohowilta (Maahowilta, Rojon
wesiltä, Rojolan mäeltä, kuun kehiltä).
62—64. Sisko käski marjamäelle,
Marjamäelle käyäkseenä,
Mesimarjat syöäkseenä.
66. Meni neiti marjomäelle.

46.

7. Roi kuu kälyjä kolme.
9. Synty tyttö nuorimmalle.

47.

r. 39. Tammin Martin tappeluhun.

48.

10—13. Taatto saattawi sanoa:
Pois portto wetesi kansa,
Etpä weillä ollutkana! j. n. e.

40—43. Lämmitin äkäsen saunan,
Äkäällä halkosilla,
Hautelin äkäsen waстан,
Äkäsen tiwen narwalla.

49.

16. Panin werkot selkähäni.

19. Räksin itse ahwenehen.

25. Toinen armasahwenia.

27. Rannalle ratustelime.

30. Keittelin kalat mafiati.

32—33. Söin itse kylläkseni,
Ruowot kokohon kokosin.

(Kannolleni ruowot säästin).

37. Wein ruowot kannolleni.

42. Kauno saunan lämmittäwi.

46. Wein mä kaunon kylpemähän.

48—49. Minkä kauno wettä huusi,
Mie waan löylyä lisäsin.

75. Paha aiwinki pahatta.

85. Panin kaunon pöyän päähän.

- r. 89. Kannon kaunon kaimotielle.
 111. Pääsen kolmesta pahasta.
 114—117. Ukoista anipahasta.
 Wenehen tulella poltan;
 Heposen hukalle syötän;
 Ukon tauilla tapatan.

50.

4. Kirjahelman heilausten.
 9. Mi on wirka wellollasi?
 (Millä weikko si wiralla).
 25. Wiertäjänä welloseni.
 27. Katajalle katkuami.
 42. Kalamies on kaita kasko.
 55. Warakana welloseni.
 57. Kypsi leipä kyntäjällä.
 (Warakalla walmis leipä)

51.

- 13—14. Lehmitarhojen taaksi,
 Sinipellon pientarelle.
 18—20. Työnnin orjat etsimähän —
 Eipä orjat löytänynnä,
 Orjat etsi firweswartta.
 26. Wiien willahäntäseni.
 44. Apelle anikowalle.

52.

7. Näin mä oksalla omenan.
 15—16. Suitset, seitsot myön takana,

r.

Taputarhinat käsisä.

29. Ei ole näitä neitosia.

* Ei täältä meidän kanoja
Suitsen, seitson ottaminen,
Tarhinoin tavottaminen.
Tuonet nää'än kultarinnan,
Isolleni syöttämeä,
Tuhatnyplän ilvesturkin,
Emolle imettämeä,
Uttinat kylän afoille . . .

53.

15 -16. Missäpä olet poika rukka?
Waarat wasto: poika rukka.

54.

3—4. Käfsipä welo kalahan,
Welo toinen tuorehesen.

6—7. Tuli tuo welo kalašta,
Welo toinen tuorehesta.

19. Tuosfa huuti poikoansa,
Mäellhytti, mäikähytti.

26. Kaaret kainaloisjäsansa.

55.

5—12. Minnes saapi sairas maata,
Potilas lepeämähän?
Wiekäte minua maata
Json tuwan iffunoille!

r.   Eipä tuossa voinut mata
                       Ison lasten itkennältä,
                       Laululta emonsa lasten.

- 19—24.   Wiekäte minua maata
                       Selwälle meren selälle!
                       Eipä tuolla voinut maata
                       Kajawaisen karjunnalta,
                       Ilman lintujen ilolta.
                       (Hain hampahan ratsulta,
                       Kohen kielen loukkehelta,
                       Kiiskin kielen kannannalta).

57.

3.   Wasfi sarwen, kulta kynnen.
 7—9.   Saata kaupunnin owille,
                       (Saata Saksan kaupuntiin),
                       Osta'pa (Osta tuoll') orihewonen,
                       Tahi tamma tašmallinen.
 11.   Lähe länkien siassa (wälišsä).
 24—25.   Ankaran anopin lasta,
                       Upen ankaran tytärtä.
 29—33.   Waihto walfian hewosen,
                       Ujon walfian waolle,
                       Ujoin mustan mullokselle,
                       Kirjawaisen (kultakynnen) kynnökselle,
                       Kaheksata (ksannen) kannustelin.
 37.   Kirjawaisen kynnetylle.
 39.   Hopiaisehen haawikkohon.
 42—44.   Veikkelin koinusen kepin

r.

- Kurin kultasen fuletin,
(Oksan koirusen fuletin).
Wasšinaista warwifosta
47. Kanto metsän karwasuita.
(Paljo karhuja pahoja).
49. Kirjakynnen kynnöfsestä.
81. Wene kultanen hajosi.
83. Peukalon peränpiteeksi.
123. Musta paita roisku päällä.

58.

1. Annas akka Annias,
2. Työnnä mulle tyttöäsi.
17—18. Ruuskawille ruisolille,
Paukkawille parmahille.
25—28. Riuskawille riisapuille,
Parsille palaneille,
Panen palttinatupihin,
Piitän liinawuotehille.

59.

7. Jos sulle halu tulewi.
25. Reien kuuluhun kotihin.
45. Miss' on kaikki muut talosta.
133. Äskén temmattu älyltä.

60.

- 4—8. Ajatteli aika tauti
Talon keski ranterella,

4. Urolla (Illalla) talon tafana:
 Kenen tappanen (tappaisin) talosta?
 (Kenenkä tappanen talosta).
 Tapanko talosta waarin?
- 9—15. Tappanen (Tappaisin) ukon talosta,
 Taitaisi kalat kaota,
 (Taitawi kalat kaota),
 Lohimurkinat mureta,
 Nuotat tulla tuffuloihin,
 Wenchet wesiäjolle (wesille jäähää).
- (Niin seuraawissaki sanat tapan, katoisi, taitasi,
 lapeneisi, lyheneisi, kuiwettuisi, rawistuisi, hä-
 wiäisi, putoisi, laukiaisi, jäisi, j. n. e. waihettele-
 sen lausunta, Armelo- ja Ehdonta-tapain välillä).
22. Tapanko talosta muorin,
 41. Mateleisi matkamiehet.
 50. Tapanko talosta waimon,
 52—56. Katoisiko karja suuri,
 Lewiäisi lehmilääwä,
 Lyheneisi lehmilykky,
 Maitomaljani (=jaset) katoisi,
 Piimäamme pieneneisi.
- 66—69. Harweneisi (Häwiäisi) halmemaani,
 Katoisiko kasfikirwes;
 Ei oo kasken kaatajoo,
 Jääpi kasket kaatamatta.
78. Tapanko talosta neien.
 80—85. Häwiäisi hääweroni,
 Wäheneisi fihlawärkit;
 Ei kolla kossan kengkä,

- r. Wälkä ei wäwryn kypäri,
 Sai si sulhofet surulle,
 Ja pojat pahoille mielin.
93. Tapan mie talon näweškän.
- 95—96. Östolla orihin saapi,
 Uuen naisen naimisella.

Kolmannen firjan loppu.

Bräntti- ja kirjotuswirheitä.

Eiwm	wärnsä	on :	lue :
3	56	kaur'ajoilla	kaur'ajalla
5	16	Olas pohjan	Olas pohjan
9	24	kahekkialle	kaheksa'alle
15	12	Kultasen	Kautasen
20	48	Polosille	Puhtahille
	49	Polosilta	Puhtahilta
31	381	Lika	Liha
34	478	polwitahan	polwitahan
45	802	lukkoken	lukkohon
53	52	Ompasella	Ompa siellä
55	132	piikasen	piikasen
56	169	tähen	tähän
62	333	e'ella	e'ellä
68	46	maawesä	maawesä
	47	suowesä	suowesä
77	90	kaarlolle	Kaarlolle
87	135	sytyntä	sytyntä
88	0	pannus	Pannus
89	30	lyhitä	lyhintä
90	6	olluna	olluna
91	43	ylitapahan	ylitapahan
92	75	sulhoston	sulhosten
96	39	Tuhma	tuhma
97	60	kautokenkä	kautokenkä
	74	kehjo	kehjo
99	119	kahotteksen	kahotteksen
100	15	juoksemaista	juoksemaista
	25	lövttä	lövttä
102	23	kalewalassa	Kalewalassa
104	91	sinärwän	sinerwän
105	115	Kauppaikana	Kauppaikana
	127	Soutuikana	Soutuikana
106	6	äiön	äiön
	8	kauta	kauto
	14	lantasille	lantasille
108	46	täss' eräs	täss' eräs
	48	äiön	äiön
109	90	äiön	äiön
113	54	walittelemi	walittelemi
	58	Maammonlaiwan	Maammon laiwan
	62	Siiko	Siika
	63	Kultawissa	Kultawissa

Sivun	wärsösfä	on:	lue:
115	127	"Volki	Volki
	138	kirveswarrellensa	kirveswarrellansa
117	183	kuolemahan	kuolemahan
118	216	"Emp'	"Emp'
118	229	"Emp'	"Emp'
119	6	Seppä	Seppä
120	41	siljuvan	siljuvan
	44	huokaelet	huokaelet
123	25	Wastakaswiista	Wastakaswiista
129	202	mahoa	mahoa
137	12	päästimäsi	päästimäsi
139	58	Eiki	Eiki
147	35	Kemien	Kemin
150	91	mynsterihin	mynstärihin
152	159	wirffa	wirffo
156	75	ummestengät	ummiskengät
162	42	"Maarian — alomat	"Maarian — alomat"
164	21	orofin	orofen
167	3	willa wyötä	willawyötä
168	19	Katoi	Katso
170	55	fulho	fulhot
175	7	fulofanaistan	fulofanaista
	26	Gulhoa	Gulhoa
178	19	Maammoko	"Maammoko
184	58	belyltä	belyltä
199	17	rinpoilleni	rinnoilleni
	26	nieminieräitä	niemi nieräitä
213	13	Konsti	Konsti
234	6	otawa	orawa
237	42	Sen päälle	Sen i pälle
238	80	Piiltin	Piiltten
239	196	mistäki	nistäki
244	773	osawa	osaawa
245	71	paha sukunen	pahasukunen
256	68	sekan	sekan
	84	sekan	sekan
257	18	Kiikassilan	Kiikassilan
261	11	paloja	paloja
265	6	diön	liön
270	9	Joki we'ellä	Jokiwe'ellä
274	2	Jtke	Jtkee

